

Att tala om klimatet

Kommunikation som medel för att stärka
långsiktigt klimatarbete i planeringspraktiken

Elin Bjerhage & Anja Lunderquist

Examensarbete/Självständigt arbete • 30 hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning- masterprogram

Alnarp 2026

Att tala om klimatet- Kommunikation som medel för att stärka långsiktigt klimatarbete i planeringspraktiken

Talking about the climate - Communication as a means of strengthening long-term climate action in planning practice

Elin Bjerhage & Anja Lunderquist

Handledare:	Victoria Sjöstedt, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Examinator:	Mats Gyllin, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för människa och samhälle
Bitr. examinator	Love Silow, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Omfattning:	30 hp
Nivå och fördjupning:	A2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i landskapsarkitektur
Kurskod:	EX0859
Program:	Hållbar stadsutveckling, ledning, organisering och förvaltning-mastersprogram
Kursansvarig inst.:	Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Utgivningsort:	Alnarp
Utgivningsår:	2026
Omslagsbild:	Fotograf: Anja Lunderquist
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Nyckelord:	Kommunikation om klimatåtgärder, fysisk planering, klimatarbete, klimatanpassning, klimatomställning, kommunikativ klimatanpassning, Helsingborgs stad

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Sammanfattning

Denna studie undersöker vilken roll kommunikation spelar i det långsiktiga klimatarbetet inom kommunal planering, utifrån en fallstudie om kommunikation av klimatarbetet inom Helsingborgs stad och stadsbyggnadsprojektet Maria station etapp III. Utgångspunkten är att klimatåtgärder inte enbart är tekniska eller fysiska, utan också formas genom hur klimatrelaterad kunskap, värden och prioriteringar kommuniceras, tolkas och förhandlas i planeringsprocessens olika led. Metodologiskt bygger uppsatsen på en kvalitativ forskningsstrategi bestående av dokumentstudie och semistrukturerade intervjuer med tjänstepersoner från berörda förvaltningar. Analysen utgår från teoretiska perspektiv på styrning, organisatorisk fragmentering, klimatkommunikation och kommunikationsmodeller. Resultaten visar att Helsingborgs stads klimatarbete präglas av höga ambitioner, men att kommunikationen kring klimatmål och klimatanpassning ofta utmanas av otydliga ansvarsförhållanden, parallella styrkedjor och varierande kunskapsnivåer mellan förvaltningar. Studien identifierar även ett kunskapsglapp mellan strategiska mål och operativ planering, där klimatåtgärder riskerar att försvagas i mötet med andra samhällsintressen såsom exploatering och tillväxt. I fallet Maria station etapp III blir dessa spänningar särskilt tydliga. Slutsatsen är att kommunikation utgör en central förutsättning för att klimatmål ska få genomslag i praktiken. För att stärka ett långsiktigt och integrerat klimatarbete krävs tydligare interna kommunikationsstrukturer, större samsyn gällande förståelse av begrepp och en mer sammanhållen organisering av klimatrelaterade frågor.

Nyckelord: Kommunikation om klimatåtgärder, fysisk planering, klimatarbete, klimatanpassning, klimatomställning, kommunikativ klimatanpassning, Helsingborgs stad.

Abstract

This study examines the role of communication in long-term climate action within municipal planning, based on a case study of communication regarding climate action in the City of Helsingborg and the Maria Station Phase III urban development project. The starting point is that climate measures are not merely technical or physical, but are also shaped by how climate-related knowledge, values and priorities are communicated, interpreted and negotiated at various stages of the planning process. Methodologically, the thesis is based on a qualitative research strategy comprising a document review and semi-structured interviews with officials from the relevant departments. The analysis draws on theoretical perspectives on governance, organisational fragmentation, climate communication and communication models. The results show that Helsingborg City Council's climate work is characterised by high ambitions, but that communication regarding climate targets and climate adaptation is often hampered by unclear lines of responsibility, parallel chains of command and varying levels of knowledge across departments. The study also identifies a knowledge gap between strategic goals and operational planning, where climate measures risk being undermined when confronted with other societal interests such as development and growth. In the case of Maria Station Phase III, these tensions become particularly evident. The conclusion is that communication is a key prerequisite for climate targets to have an impact in practice. To strengthen long-term and integrated climate work, clearer internal communication structures, greater consensus regarding the understanding of concepts, and a more cohesive organisation of climate-related issues are required.

Keywords: Communication on climate action, spatial planning, climate work, climate adaptation, climate transition, communicative climate adaptation, Helsingborgs stad

Innehållsförteckning

1.	Inledning	6
1.1	Syfte & Frågeställningar	9
1.2	Avgränsning	9
1.3	Tidigare forskning	9
2.	Metod	14
2.1	Forskningsstrategi	14
2.2	Litteratursökning	14
2.3	Fallstudie.....	15
2.4	Datainsamling	15
	2.4.1 Dokumentstudie.....	15
	2.4.2 Semistrukturerade intervjuer	17
2.5	Analysmetod	19
3.	Teoretiskt ramverk.....	21
3.1	Styrning och organisatorisk fragmentering	21
3.2	Kommunikationsmodeller; internt och externt	25
	3.2.1 Kommunikationsmodeller i klimatarbetet	25
	3.2.2 Kommunikationsmodeller; strategier för förbättrat beslutsfattande	25
4.	Resultat, fallstudie	28
4.1	Helsingborg.....	28
	4.1.1 Helsingborgs stad som studieobjekt	28
	4.1.2 Maria Station etapp III	29
4.2	Dokumentstudie	33
	4.2.1 Klimatarbete - visioner och mål	33
	4.2.2 Kommunikativt arbete - visioner och mål	35
4.3	Intervjustudie.....	36
	4.3.1 Tema 1; Styrning och organisering av klimatarbetet.....	36
	4.3.2 Tema 2; Kommunikation och kunskap	40
	4.3.3 Tema 3: Prioriteringar och intressekonflikter	45
	4.3.4 Tema 4: Klimatanpassning i en pågående process	46
	4.3.5 Tema 5: Framtidens klimatarbete - barriärer, drivkrafter och vägar framåt ..	48
4.4	Slutsatser kring fallstudien	51
5.	Diskussion	52
5.1	Mellan styrning och genomförande: organisatoriska utmaningar i klimatarbetet ..	53
5.2	Kommunikativ klimatanpassning - en möjlig väg att stärka klimatarbetet	55
5.3	Mellan flexibilitet och fragmentering: projektifiering som möjlighet för långsiktigt klimatarbete	58
5.4	Slutsatser och vidare forskningsmöjligheter	61
5.5	Metoddiskussion	63
6.	Tabellförteckning	65
7.	Figurförteckning	66
8.	Referenser	68
9.	Muntliga referenser; respondenter	74
10.	Bilagor.....	75
10.1	Bilaga 1; Intervjuguide	75
	76	
10.2	Bilaga 2; Samtyckesblankett.....	77

Förord

Denna uppsats är resultatet av ett intensivt arbete som inte hade varit möjligt utan det stöd och den hjälp vi har funnit hos varandra och flera viktiga personer. Vi vill därmed uttrycka stor tacksamhet till samtliga som bidragit till denna uppsats. Först önskar vi rikta ett stort tack till alla medverkande respondenter som delat med sig av sina erfarenheter och tid. Bidraget har varit betydelsefullt för att få inblick i den kommunala praktiken, utan er hade studien inte varit möjlig.

Vi vill även rikta ett varmt tack till vår handledare Victoria Sjöstedt som tog vid som handledare en bit in i arbetet. Tack för din tid, vägledning, stöttning, feedback och för visat intresse. Din investering har hjälpt oss komma vidare och varit vital för att stärka vårt akademiska självförtroende. Därtill vill vi också rikta ett stort tack till kursansvarig som ställt upp som stöd i den tuffa perioden. Vi vill även tacka våra kurskamrater, vänner och familj för stöd och uppmuntran under våren. Slutligen vill vi även tacka varandra för den tålamod, uppmuntran och förståelse som delats under skrivprocessen.

Elin Bjerhage

Anja Lunderquist

1. Inledning

I människans tidsålder antropocen handlar samhällsplanering om att i ökande grad hantera spänningen mellan mänsklig utveckling och planetens ekologiska gränser (Karaliotas & Bettini 2016, s. 1–2). Planering sker därmed präglad av ömsesidiga beroenden mellan samhälleliga, tekniska och ekologiska system, där framtida konsekvenser är svåra att förutse och kontrollera (Wright et al. 2018). Samhällsplanering kan således inte endast förstås som ett tekniskt eller administrativt ramverk, utan som en normativ och politisk process där vissa framtidsbilder, värden och kunskapsformer ges företräde framför andra. I detta aktualiseras frågor om hur natur, klimat och mänsklig utveckling faktiskt förstås och artikuleras i planeringspraktiken. Men även hur dessa föreställningar påverkar vilka problem som uppmärksammas och vilka lösningar som framstår som möjliga (Karaliotas & Bettini 2016, s. 1–2). Mot denna bakgrund kan dagens planering förstås som särskilt präglad av flera samtidiga utvecklingsprocesser, däribland klimatförändringar, ökad urbanisering och ett fortsatt tillväxtfokus.

Ökade utsläpp av växthusgaser har bidragit till stigande globala temperaturer (IPCC 2023, s. 43). År 2024 registrerades som det varmaste året sedan mätningarnas början och den globala medeltemperaturen passerade 1,5 °C jämfört med förindustriell nivå (Copernicus 2025), följt av 2025 som det tredje varmaste året i mätserien (SMHI 2026). Klimatförändringarnas konsekvenser tar sig uttryck i ökade extrema väderhändelser, såsom skyfall, värmeböljor och översvämningar, vilket påverkar både ekosystem och den byggda miljön (IPCC 2023, s. 43–46; Boverket 2022). Parallellt med detta fortsätter urbaniseringen, vilket medför ett ökat behov av bostäder och infrastruktur. I Sverige sker denna utveckling i stor utsträckning genom förtätning och expansion av befintliga tätorter (Persson & Persson 2015, s. 113–114). När städer växer ökar exploateringsstrycket på mark och ofta sker exploatering på bekostnad av ekologiska värden (Botzat et al. 2016, s. 231; Colding et al. 2020, s. 2). Detta leder till fragmentering av livsmiljöer för växter och djur samt en successiv minskning av urbana grönytor (Aronson et al. 2017, s. 1–2; Andersson-Sköld et al. 2018, s. 5). Samtidigt ökar andelen hårdgjorda ytor, vilket försämrar stadens ekologiska funktioner och minskar dess resiliens (Widarsson 2016). Denna utveckling synliggör en grundläggande intressekonflikt inom hållbar stadsutveckling, där behovet av bostadsutveckling och ekonomisk tillväxt ställs mot bevarandet av naturvärden, ekosystemtjänster och långsiktig klimatanpassning (Haaland & van den Bosch 2015, s. 760–761).

När grönytor och naturmark ersätts med hårdgjorda ytor försämrar stadens möjligheter till klimatreglering och dagvattenhantering, vilket ökar sårbarheten för översvämningar och värmestress (Andersson-Sköld et al. 2018, s. 5). Exploateringsstrycket riktas dessutom ofta mot åkermark, särskilt i södra Sverige, där bördiga jordar tas i anspråk för bostadsbyggande (Brady & Malmström 2023, s. 1). Avsaknaden av nationella mål för bevarande av åkermark innebär att bedömningen av exploatering i stor utsträckning sker på kommunal nivå (Brady & Malmström 2023, s. 11). Samtidigt rymmer åkermarken flera värden som är svåra att kvantifiera eller synliggöra i planeringsprocessen, såsom livsmedelsproduktion, reglerande ekosystemtjänster samt kultur- och landskapsvärden (Jordbruksverket 2025; Hall et al. 2022, s. 25; de Jong et al. 2012, s.

234). Tillsammans skapar dessa förutsättningar en förstärkt komplexitet i planeringsbeslut där flera samhällsintressen behöver vägas mot varandra. Klimatanpassningar har därtill fått en alltmer central roll i samhällsplaneringen. Dessa lösningar kan bidra till dagvattenhantering, temperaturreglering och rekreativa värden. Åtgärderna är en del av den fysiska planeringen med ändamål att möta praktiska konsekvenser av klimatförändringarna. Men deras genomslag är beroende av hur de förstås, kommuniceras och prioriteras inom planeringsprocessen (Andersson- Sköld et al., 2018, s.5). Komplexiteten som klimatanpassningar skapar i planering framträder därmed som ett problem utan klara svar (Campbell & Zellner 2020) som inte enbart är en ekonomisk och teknisk fråga, utan även en kommunikativ och organisatorisk utmaning.

Utöver klimatförändringarnas fysiska konsekvenser spelar medborgarnas kunskap och medvetenhet om klimatförändringarnas effekter en central roll för skapandet av hållbara samhällen. Forskning visar att förståelsen för klimatets påverkan utgör en grundläggande förutsättning för att individer ska utveckla miljöansvariga beteenden och vara mottagliga för åtgärder som syftar till att minska utsläppen (Fraembs & Drobnič 2024, s.2–3). Samtidigt framgår det att även om många människor är medvetna om att klimatförändringar pågår saknas ofta en fördjupad förståelse för konsekvenserna, i vilken omfattning och hur nära i tid konsekvenserna är. Detta i sin tur försvårar möjligheten att bygga mänskligt stöd för klimatreglerande insatser och individuella anpassningar (Fraembs & Drobnič 2024, s.2–3). Enligt Johansson et al. (2024, s. 1) kan kommunikation ses som en avgörande faktor för att skapa förståelse för behovet av förändring och för att öka medvetenheten om de globala utmaningar som vi idag står inför. Vidare menar författarna att kommunikationen är central för att människor ska förstå varför arbete med hållbar utveckling är nödvändigt, vilka utmaningar som kräver åtgärder och för att storskaliga samhällsförändringar ska kunna ske (Johansson et al. 2024, s. 2). De motiverar detta genom att framhålla att kommunikation inte enbart handlar om att sprida information, utan om att skapa engagemang, tillit och en gemensam riktning som möjliggör kollektiv handling. Kommunikation fungerar därmed som en grundläggande mekanism för att mobilisera aktörer och koordinera omställningsprocesser. Samtidigt lyfter författarna att kommunikationen också kan utgöra ett hinder när den skapar osäkerhet, missförstånd eller misstro, eller när den används för att legitimera ohållbara praktiker, vilket riskerar att bromsa nödvändiga förändringar och försvåra bred samhällelig förankring (Johansson et al. 2024, s. 2).

Inom den svenska kommunala organisationen finns det ansvar, handlingsutrymme och lagar som gör kommuner till centrala aktörer i klimatarbetet. Faktorer som sätter förutsättningar för det kommunala klimatarbetet formas från olika håll och nivåer. Både nationellt, regionalt såväl som kommunala nivåer har inverkan. På nationell nivå vilar klimatarbetet på det klimatpolitiska ramverk som antogs år 2017. Ramverket innehåller tre bärande delar och består av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd (Klimatpolitiska rådet 2025). Ramverket syftar till att skapa struktur och tydlighet i klimatpolitiken. Genom att klargöra mål, ansvar och uppföljning skapas långsiktiga förutsättningar som krävs för att näringsliv och samhälle ska kunna genomföra den nödvändiga omställningen och därigenom möjliggöra att Sverige når sina klimatmål. Utöver detta är det klimatpolitiska ramverket även centralt i Sveriges klimatarbete för att kunna nå upp till Parisavtalet

(Klimatpolitiska rådet 2025, s.4). Klimatlagen, som trädde i kraft den 1 januari 2018 (SFS 2017:720) innebär att både den nuvarande och framtida regeringar är skyldiga att driva en klimatpolitik utifrån riksdagens antagna klimatmål, samt att detta regelbundet ska följas upp och redovisas. I klimatlagen betonas betydelsen av att klimatpolitiska mål inte ska stå isolerade från den ekonomiska politiken, utan samordnas för att stödja varandra. I januari 2025 presenterade regeringen även en ny inriktning för stadsutvecklingspolitiken (Regeringens skrivelse 2024/25:96). I detta dokument påpekas behovet av ”robusta städer”. Med detta avses städer med förmåga att anpassa sig och utvecklas över tid. Fokusområden är Nyttänkande och forskning, Klimatåtgärder, Kris- och krigsberedskap samt Digitalisering med säkerhetsperspektiv.

På regional nivå behöver landets regioner minska klimatavtrycket inom sina huvudområden: sjukhus och kollektivtrafik. Här har SKR, Kommunernas och Regionernas samarbetsorganisation, ansvaret för att samordna insatser, formulera rapporter och jämföra utvecklingen kommunerna emellan (SKR 2025). Eftersom landets regioner har så skilda förutsättningar så organiseras arbetet olika. En betydande del av det svenska klimatarbetet förväntas dock ske på kommunal nivå. Kommunernas mandat regleras i stor utsträckning av Plan- och bygglagen (SFS 2010:900), som ger kommunen ansvar för att planera användningen av mark och vatten, såväl översiktligt som på detaljnivå. Trots detta saknar klimatlagen specifika klimatmål riktade till kommunerna (SFS 2017:720). Hur klimatarbetet ska bedrivas och vilka mål som avses uppnås anges i kommunala styrdokument, där begrepp som hållbarhet, fossilfrihet och klimatneutralitet används. Ambitionsnivån varierar och avser ibland den egna organisationen, ibland hela kommunen eller samhället, vilket innebär ett stort men ojämnt fördelat handlingsutrymme att forma inriktning, prioritering och kommunikation i klimatarbetet. Vid exploatering av kommunalt ägd mark har kommunen ett stort ansvar för att planeringen ger långsiktigt robusta miljöer. När detaljplanen fått laga kraft och fastigheter skapats minskar dock det kommunala handlingsutrymmet, och den enskilde fastighetsägaren bär då ett stort ansvar för tomtens hantering av exempelvis nederbörd. Att mjukgöra hårdgjorda ytor och skapa utrymme för efterkonstruktioner är därmed både en ekonomisk utmaning och en fråga om befintliga markförutsättningar.

Denna bakgrund leder vidare till uppsatsens fokus på kommunikationens roll i det långsiktiga klimatarbetet och hur klimatvärden ges mening, legitimitet och handlingsutrymme i kommunal planeringspraktik. För en inblick i hur kommunikation av klimatåtgärder fungerar i praktiken, studeras i denna uppsats klimatkommunikation kopplat till planeringen av Maria Station etapp III i Helsingborg. Helsingborgs stad är en kommun med stora tillväxtmål, och Mariastaden som är belägen innanför tätorten, genomgår en omfattande förändring till följd av dessa mål. En av de planerade utbyggnaderna kallas Maria station etapp III. Intresset av att bygga bostäder på strategiskt lämpliga platser, ställs mot behovet av att anpassa efter klimatförändringarnas konsekvenser eftersom kommunen planerar att bygga på idag obebyggd mark. Projektet, som ännu inte är slutfört, synliggör spänningen mellan tillväxtambitioner, klimatanpassningsbehov och bevarandet av natur- och markresurser. Maria station etapp III skapar därmed en relevant ram och kontext för att mer ingående studera hur det aktuella klimatarbetet fungerar i praktiken och hur klimatarbetet

kommuniceras. Att inrama studiefrågorna i ett pågående stadsbyggnadsprojekt bidrar till uppsatsens aktualitet och skapar ett sammanhang för intervjufrågor och respondenter.

1.1 Syfte & Frågeställningar

Syftet med denna masteruppsats är att analysera vilken roll kommunikation spelar i det långsiktiga klimatarbetet inom kommunal planering. Studien ämnar belysa de kommunikativa processer och organisatoriska förutsättningar som präglar kommunalt klimatarbete. Uppsatsen undersöker klimatkommunikation på två nivåer: inom den kommunala organisationen och i mötet mellan kommunen och stadens invånare. Uppdelningen syftar till att analysera hur kunskap, mål och prioriteringar kommuniceras, tolkas och får genomslag i olika skeden av planeringsprocessen, samt hur dessa processer påverkar samordning, beslutsfattande och genomförande. I studien synliggörs målkonflikter och strukturella utmaningar som kännetecknar kommuners implementering av klimatarbete, och betydelse av kommunikation för att stärka förutsättningarna för ett samordnat och långsiktigt klimatarbete, diskuteras. Utifrån fallstudien i Helsingborgs stad undersöks följande frågeställningar:

- *Hur sker kommunikation av mål, prioriteringar och kunskap om klimatarbete inom den kommunala organisationen, samt utåt mot medborgare?*
- *Vilka organisatoriska utmaningar och intressekonflikter framträder i kommunikationen kring klimatarbetet och vilka ändringar krävs för utvecklad klimatkommunikation?*

1.2 Avgränsning

Studien avgränsas geografiskt till Helsingborg, vilket innebär att analysen tar sin utgångspunkt i de lokala organisatoriska och planeringsmässiga förutsättningarna som präglar kommunen. Resultaten bör därför förstås som kontextbundna och är inte nödvändigtvis direkt överförbara till andra kommunala eller geografiska sammanhang med andra organisatoriska strukturer, prioriteringar eller fysiska förutsättningar även om det inte nödvändigtvis är fallet. Vad gäller klimatanpassning avgränsas studien från frågor om havsnivåhöjningen och kustrelaterade risker, eftersom arbetet fokuserar på utmaningar med klimatanpassning som uppstår inland snarare än i kustnära miljöer. Vi har samtidigt en förståelse för att havsnivåhöjning utgör en betydande och relevant del av många kommunernas klimatanpassningsarbete, särskilt i kustkommuner som Helsingborg, men det ligger utanför studiens fokus. Slutligen avgränsas studien organisatoriskt till de kommunala förvaltningar som har direkt rådighet över samhällsbyggnadsfrågor. Det innebär att andra aktörer och förvaltningar som indirekt påverkar planeringsprocesser inte inkluderas i analysen. Fokus ligger därmed på de delar av den kommunala organisationen som har formellt ansvar för planering och genomförande inom samhällsbyggnadsområdet.

1.3 Tidigare forskning

Följande avsnitt presenterar forskningskontexten som studiens ämne befinner sig inom samt det kunskapsglapp som studien ämnar bidra till att fylla. Tidigare forskning om hållbar stadsutveckling

och klimatanpassning behandlar implementeringsproblematiken ur flera perspektiv. Forskningen omfattar dels studier om mänskligt beslutsfattande, miljömedvetenhet, klimatrelaterade beteenden och klimatkommunikation, där kognitiva begränsningar och svårigheter att relatera till långsiktiga klimatkonsekvenser framhålls som hinder för hållbar omställning. Dels omfattar det även studier om organisatoriska förutsättningar såsom samverkan, styrning och institutionella strukturer i planeringsprocesser.

Klimatkommunikation

Tidigare forskning visar att stadsklimat har stor påverkan på människors välbefinnande, men att klimatmedvetenheten hos kommuner och andra centrala aktörer med rådgighet inom klimatanpassning ofta är begränsad. I en studie av Vujic et al. (2025, s.1) lyfts att bristande kommunikation försvårar både kunskapsöverföring och samordnade åtgärder särskilt mellan klimatforskare, stadsplanerare och beslutsfattare. Många planerare upplever dessutom svårigheter att omsätta klimatdata i praktiska strategier, samtidigt som en klyfta mellan politiker och medborgare bidrar till fragmenterade insatser. Sammantaget betonar studien behovet av mer anpassad och interaktiv kommunikation för att möjliggöra effektiva och inkluderande klimatanpassningsprocesser (Vujic et al. 2025, s.1)

Kunskap, medvetenhet och mänsklig robusthet; Grunden till människans agerande

Den hållbara utvecklingen vilar i grunden på människans förmåga att ändra sitt beteende. Samtidigt menar Weber (2017, s.1-2) att våra beslut präglas av kognitiva begränsningar och biaser, som gör att vi ofta tenderar att prioritera kortsiktiga val och behåller status quo, trots att det finns alternativ som skulle kunnat ge betydande långsiktiga fördelar. Denna kognitiva närsynthet och nutidsbias kan därmed utgöra ett hinder för att kunna fatta de beslut som krävs för framtiden. Forskningen framställer människan som den varelse som förstör mest för sin egen existens, ofta genom att rättfärdiga destruktiva handlingar med förnekelse (Aberšek & Flogie 2022, s.1). Aberšek och Flogie (2022, s.230) relaterar detta till Moravecs paradox som belyser att det vi upplever som biologiskt enkelt, som att gå, se och överleva, är resultatet av miljontals år av evolution. Förmågan till abstrakt och logiskt tänkande är däremot något evolutionärt nytt och därmed mindre intuitivt och mer kognitivt krävande. Detta gör att forskning om mänskligt beteende ofta blir särskilt komplext eftersom människans handlingar är oförutsägbara och svåra att formalisera i modeller (ibid, s.230).

Människans tänkande styrs i stor utsträckning enligt Aberšek och Flogie (2022, s.70) av två olika system. Dels system 1, som är snabbt intuitivt och känslomässigt, och system 2 som är mer logiskt, krävande och analytiskt. När vi utsätts för komplexa utmaningar som exempelvis klimatförändringar tenderar system 1 att ersätta svåra frågor med enklare känsloreaktioner, som i sin tur kan leda till att vi fattar beslut som är baserade på intuition snarare än fakta. Vårt beslutsfattande blir dessutom begränsat av kognitiva fördomar som exempelvis social flockmentalitet, där vi väljer att följa andras beteenden i brist på tydliga signaler. Även konfirmationsbias vilket gör att vi främst söker information som bekräftar det vi redan tror (Aberšek & Flogie 2022, s.17-18). Inom filosofin kan detta beskrivas som ett "explanatory gap", vilket syftar

till det svåra problemet med att förstå hur våra medvetna intentioner faktiskt omsätts i handling i en komplex social miljö (ibid. s.35). Om vi inte förstår de bakomliggande processerna för mänskligt tänkande, blir det svårt att genomföra de storskaliga samhällsförändringar som krävs.

Eftersom vår hjärna är optimerad för omedelbar överlevnad snarare än långsiktig planering, utgör en utvecklad miljökompetens den nödvändiga kognitiva grunden för att man som människa ska kunna bryta invanda mönster (Maleknia & Zamani 2025, s.2). Enligt teorin Construal Level Theory (CLT) har vi en tendens att tänka mer abstrakt kring händelser som ligger långt bort i tid och rum, vilket gör att exempelvis klimatförändringar ofta kan uppfattas mindre verkliga i jämförelse med mer direkta och närliggande behov (Aberšek & Flogie 2022, s.57). Här kan miljökompetensen hjälpa till och göra det möjligt för en individ att omvandla det abstrakta klimathotet till en konkret insikt om sambandet mellan egna handlingar och ekologiska konsekvenser. Genom miljökompetens kan individen få de verktyg som krävs för att kritiskt analysera miljöinformation, vilket är en förutsättning för att klimatkunskap ska kunna leda till miljömedvetna attityder och konkreta handlingar (Maleknia & Zamani 2025, s.2, 8).

Genom att uppbygga kunskap hos medborgare om klimatförändringen effekter kan en form av mänsklig resiliens skapas, vilket Shrestha et al. (2025, s.2-3) beskriver som individens förmåga att fatta informerade beslut som minskar klimatrelaterade risker. En sådan resiliens blir särskilt viktigt i en tid präglad av så kallade "infodeminer", vilket Aberšek och Flogie (2022, s.5-6) lyfter fram som situationer där ett överflöd av information, som både kan vara vilseledande och felaktig får en snabb spridning genom digitala medier. Författarna menar att en sådan informationsmiljö kan skapa osäkerhet, förvirring och bidra till riskfyllt beteende. Det kan även leda till ett minskat förtroende för myndigheter, vilket i sin tur försvårar möjligheterna att nå ut med tillförlitlig information och därmed försvåra samhällets förmåga att genomföra effektiva åtgärder i klimat- och miljöfrågor (ibid).

Organisatoriska synsätt och tendenser

Utifrån vetenskapen kring att det finns mycket forskning som betonar kunskap och medvetenhet som grunden till initiativtagande och en byggsten som krävs för hållbar utveckling, fördes tankarna till tidigare lärdomar från Randrup et al. (2020). Författarna introducerar begreppet Nature-based thinking (NBT) artikeln Moving beyond the nature-based solutions discourse: introducing nature-based thinking (2020) som en kritik mot dominerande och teknokratiska förståelser för natur inom urban hållbarhetsplanering. Författarna utgår från att urbanisering utgör en central antropogen drivkraft bakom klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald samt negativa effekter på människors hälsa och välbefinnande, samtidigt som staden framhålls som både problemets arena och en potentiell plats för omställning (ibid s.919–920). NBT formuleras i relation till den etablerade diskursen kring Nature-based solutions (NBS), men även till närliggande ramverk såsom grön infrastruktur och ekosystemtjänster.

Enligt Randrup et al. har dessa perspektiv i stor utsträckning utvecklats inom en instrumentell och teknokratisk logik där natur främst legitimeras genom sin nytta för mänskliga mål. Standardisering, kvantifiering och expertbaserade värderingar tenderar därmed att dominera hur urban natur förstås och implementeras i policy och planering (ibid s.920–921). Författarna menar att detta riskerar att reducera natur till en teknisk lösning eller en leverantör av tjänster snarare än att erkänna naturens egna processer och intrinsikala värde. Mot denna bakgrund introduceras NBT som ett epistemologiskt skifte från att betrakta natur som en lösning till att istället förstå natur som en grundläggande utgångspunkt för hur städer planeras, utvecklas och förvaltas (ibid s.921).

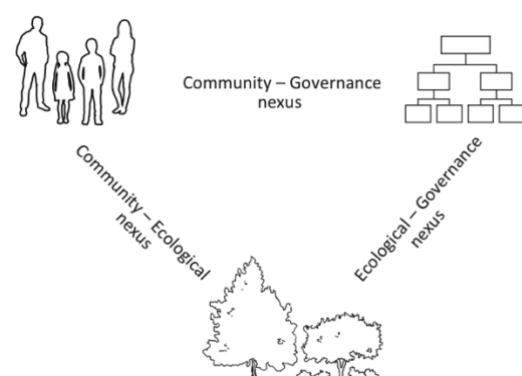
En central del av detta skifte är att NBT utmanar den traditionella uppdelningen mellan natur och människa genom att förespråka mer relationella förståelser av urbana social-ekologiska system. Författarna argumenterar för att urbana miljöer behöver ge större utrymme åt naturens egna processer, ekologisk oförutsägbarhet och mer spontana former av vegetation snarare än strikt kontrollerade landskap (Randrup et al. 2020, s. 921–922). Detta kopplas även till risken för the extinction of experience, där urbanisering minskar människors direkta relation till natur och därmed kan försvaga det långsiktiga stödet för

hållbarhetsåtgärder (ibid s.922). NBT omfattar samtidigt ett mer integrerat planeringsperspektiv där planering, design, byggande och förvaltning inte förstås som separata och linjära moment, utan som en kontinuerlig och långsiktig process där ekologiska och sociala förutsättningar förändras över tid (Randrup et al. 2020, s. 923).

Detta konkretiseras genom tre ömsesidigt beroende dimensioner: ekologi, gemenskap (community) och styrning (governance) (Randrup et al. 2020, s. 923). Den ekologiska dimensionen betonar behovet av att skapa faktiska förutsättningar för naturens egna processer i urbana miljöer genom att ge vegetation långsiktiga livsvillkor och utrymme att utvecklas över tid (ibid s.923–924).

Community-dimensionen utgår från att människor är en del av naturen snarare än separerade från den och betonar därför behovet av att omförhandla estetiska normer kring vad som uppfattas som värdefull natur i staden (Randrup et al. 2020, s. 924). Governance-dimensionen fokuserar på hur institutionella strukturer påverkar möjligheterna att skapa långsiktiga ekologiska förändringar. Randrup et al. beskriver hur urban natur ofta hanteras inom administrativa stuprör, vilket riskerar att skapa fragmenterade lösningar och begränsad samordning (2020, s. 924–925).

Frågan om hur natur värderas och definieras konkretiseras ytterligare i Christoffersen och Randrups (2024) analys av biologisk mångfald inom landskapsförvaltning. Författarna menar att konflikter kring biodiversitet ofta bottnar i konkurrerande natursyner och att hållbar förändring därför förutsätter kommunikation mellan olika kunskapssystem och synsätt på natur (Christoffersen & Randrup 2024, s. 1). Genom typologin Three basic approaches to management for biodiversity identifierar de tre idealtypiska förhållningssätt: The Master, The Steward och The Facilitator (ibid.

Figur 1. Tre inbördes relationer inom NBT. (Randrup et al. (2020)).

s.4–6). The Master utgår från att natur främst har ett instrumentellt värde och bör kontrolleras för att skapa mänsklig nytta, vilket speglar den logik som NBT kritiserar (ibid. s.5–6). The Steward betonar istället mänskligt ansvar för att bevara arter, habitat och önskade landskapsbilder genom aktiv förvaltning (Christoffersen & Randrup 2024, s. 5–6). The Facilitator ligger närmast NBT genom att betrakta natur som självorganiserande och bärare av inneboende värde, där förvaltningens roll främst handlar om att skapa förutsättningar för ekologiska processer snarare än att styra naturen mot ett förutbestämt tillstånd (ibid.). Dessa perspektiv bidrar till att synliggöra att arbete med urban natur och biologisk mångfald inte enbart handlar om ekologiska lösningar, utan också om konkurrerande sätt att förstå naturens roll i staden. Christoffersen och Randrup betonar att biodiversitetsförvaltning i grunden också är en maktfråga, där vissa aktörer ges tolkningsföreträde att definiera vad natur är och vilka åtgärder som anses legitima (2024, s. 10).

Sammantaget visar tidigare forskning att hållbar stadsutveckling påverkas av både individuella och organisatoriska faktorer. Forskningen har tydliggjort hur individers kunskap, klimatmedvetenhet och beslutsfattande påverkar benägenheten att agera hållbart, samtidigt som organisatoriska och institutionella studier har visat hur styrning, professionella logiker och sektorsindelade arbetssätt formar förutsättningarna för implementering av hållbarhetsmål. Tidigare forskning har därmed bidragit med viktig kunskap om vilka faktorer som kan främja eller försvåra hållbar omställning. Kunskapen är dock mer begränsad när det gäller hur dessa faktorer samverkar i praktiken, det vill säga hur strategiska hållbarhetsmål konkret omsätts i operativa beslut inom kommunal planeringsverksamhet och vilken roll klimatkommunikation spelar i den processen. Framför allt saknas studier som följer denna översättning i svenska detaljplaneprocesser, där skilda aktörer, professioner och styrlogiker möts i konkreta planeringssituationer. Det finns därför ett forskningsbehov kring hur klimatambitioner och klimatkommunikation förhandlas, tolkas och tar form i den faktiska kommunala planeringspraktiken.

2. Metod

2.1 Forskningsstrategi

För att uppnå arbetets syfte och besvara frågeställningarna har en kvalitativ ansats legat till grund för studien. Valet motiveras av att studien ämnar att analysera vilken roll kommunikation spelar inom det kommunala klimatarbetet, vilket kräver djupare förståelse för processer och sammanhang som inte låter sig fångas genom mätbara variabler eller generaliserbarhet (Harboe 2013, s. 36). Studien syftar till att analysera klimatkommunikationen på två nivåer, både inom den kommunala organisationen och i mötet med invånarna.

Studiens forskningsprocess har präglats av en abduktiv ansats, vilket enligt Alvesson och Sköldberg (2018, s.4) beskrivs som lämpligt för en fallstudiebaserad forskningsprocess. En abduktiv ansats innebär att forskaren söker efter den mest sannolika förklaringen till de empiriska observationerna, en förståelse som sedan provas och förfinas i takt med att ny empiri tillkommer. Abduktion innebär en rörelse mellan induktion och deduktion (Alvesson och Sköldberg 2018, s. 4-5). Dessa angreppssätt förklaras av Johannessen et al. (2020, s.37): det deduktiva angreppssättet tar sin utgångspunkt i befintliga teorier som provas mot empirin, medan ett induktivt angreppssätt innebär att förståelsen formas utifrån det empiriska materialet, där mönster och insikter successivt kan bidra till utvecklingen av teoretiska perspektiv snarare än att enbart pröva befintliga (Johannessen et al. 2020, s. 37). Alvesson och Sköldberg (2018, s. 4-5) poängterar att abduktion inte utgör en enkel kombination av dessa två angreppssätt, utan utgör ett självständigt angreppssätt där teori och empiri ständigt tolkas i relation till varandra (ibid.).

I denna studie har den abduktiva ansatsen inneburit att det inledningsvis fanns utvalda teoretiska begrepp: government och governance, nudging och boosting, programmatic alignment model och Nature-based thinking- som senare blev tidigare forskning. Dessa låg till grund för urvalet av dokument och utformning av intervjuguiden. De teoretiska perspektiven användes således för att rikta fokus mot relevanta aspekter av klimatkommunikation inom den kommunala planeringen. Parallellt med att det empiriska materialet sedan analyserades framträdde nya insikter och mönster som inte fullt ut kunde rymmas inom de initialt valda teoretiska ramarna. Till följd av denna insikt utvecklades arbetssättet till att det teoretiska ramverket successivt anpassades och behövdes sättas i relation till de empiriska insikter som uppstod (Johannessen et al. 2020, s.37). Studien kan på så sätt beskrivas som abduktiv, eftersom den under hela forskningsprocessen rört sig fram och tillbaka mellan empiri och teori (Alvesson och Sköldberg 2018, s. 4-5).

2.2 Litteratursökning

För att inhämta och bygga upp det teoretiska materialet genomfördes en litteratursökning. Materialet samlades in genom systematiska sökningar i öppna och slutna databaser såsom Epsilon, Primo, Researchgate och Diva. Dessa databaser valdes eftersom de utgör centrala vetenskapliga resurser inom utbildning och tillhandahåller lättillgängligt forskningsmaterial med hög trovärdighet

och akademisk kvalitet. Sökningar utgick från nyckelord som var kopplade till studiens forskningsområde, däribland klimatkommunikation, klimatanpassning, klimatomställning, kommunalt klimatarbete m.fl. Sökningarna genomfördes både på svenska och engelska. De engelska sökorden inkluderar bland annat climate communication, urban climate adaptation, communicative planning, nudging och boosting. Nyckelorden har kombinerats systematiskt i olika konstellationer för att täcka in studiens olika teoretiska perspektiv och för att undvika ett snävt urval. Sökningarna har även kompletteras med en snöbollsmetod, där referenslistor i redan funna vetenskapliga artiklar har granskats för att ytterligare spåra relevanta källor. På så vis identifierades litteratur som inte framträdde vid de initiala sökningarna.

2.3 Fallstudie

Studien har, baserat på den kvalitativa metoden, valts att genomföras som en platsbaserad fallstudie. Fallstudie som forskningsdesign var ett naturligt val eftersom den möjliggör en fördjupad och avgränsad undersökning av klimatkommunikationen inom en specifik kommunal kontext. Därtill ger det utrymme att belysa hela spektrumet av relevanta aktörer, dokument och processer som tillsammans formar stadens klimatarbete (Harboe 2013, s. 48). Fallstudien i detta arbete utgörs av klimatarbetet inom Helsingborgs stad som kommunal organisation, konkretiserat genom utvecklingsområdet Maria Station etapp III, med fokus på intern och extern kommunikation av klimatarbetet.

I början av skrivprocessen skickades intresseförfrågningar ut till flertal kommuner i Skåne angående möjligheter till samarbete. En tjänsteperson vid Helsingborgs stad besvarade förfrågan och den efterföljande dialogen bidrog till att fördjupa förståelsen för stadens klimatarbete. Det ledde till en diskussion om utvecklingen av ett bostadsområde i Helsingborgs tätort, Maria station etapp III, som identifierades som ett relevant och lämpligt studieobjekt. Maria station Etapp III har särskild aktualitet för en studie om klimatkommunikation eftersom processen är pågående och under samråd. Det möjliggör analys av kommunikation i realtid mellan förvaltning, konsulter, byggherrar och allmänhet. Utöver detta är fallet intressant eftersom föreslagna markanvändningen är konflikt drivande med många intressen som ska vägas samman. Den planerade anknytningen till befintliga stadsdelar skapar en arena där behovet av tekniska klimatanpassningsåtgärder, sociala värden och ekologiska funktioner måste förhandlas för att skapa robusthet och goda levnadsvillkor.

2.4 Datainsamling

2.4.1 Dokumentstudie

Den första delen av den empiriska datainsamlingen bestod av en dokumentstudie där relevanta policydokument och planeringsunderlag samlades in och granskades. Enligt Patel och Davidsson (2019, s.88-89) är dokument lämpliga för att besvara frågeställningar som rör faktiska förhållanden och att urvalet av dokument bör genomföras så att den studerade företeelsen belyses ur flera

perspektiv. Mot bakgrunden bedömdes därför dokumentstudie som en lämplig metod för att synliggöra hur klimatrelaterade mål och prioriteringar formuleras samt kommuniceras inom den kommunala organisationen. Detta ansågs även direkt relevant för att besvara studiens frågeställningar. Urvalet av dokument var målstyrt, vilket enligt Bryman et al. (2025, s.461) innebär att information väljs ut strategiskt utifrån den relevans de har för förståelsen av det studerade fenomenet, snarare än på slumpmässig basis. Dokumentstudien omfattade därför två typer av material: övergripande styrdokument från Helsingborgs stad samt planhandlingar och underlag direkt kopplade till Maria station etapp III. Detta möjliggjorde en belysning av fenomenet på både organisationsnivå och i ett konkret planeringssammanhang. Det kommunala materialet till dokumentstudien samlades in via Helsingborgs stads officiella webbplats och kombinerades med underlag som tillhandahölls från kontaktpersonen på Helsingborgs stad.

Dokumentstudien genomfördes inte som ett avgränsat moment utan pågick parallellt med intervjustudien, både innan, under och efter intervjuerna genomfördes. Inför intervjuerna granskades dokumenten i syfte att skapa en grundläggande förståelse för Helsingborgs klimatarbete samt identifiera begrepp, målkonflikter och prioriteringar, vilket även utgjorde underlag för utformningen av intervjuguiden. Bryman et al. (2025, s.630) understryker att dokument inte bör betraktas som transparenta representationer av verkligheten, utan snarare som texter med förutbestämda syften. För att utveckla en djupare kontextuell förståelse av dokumentens innehåll och innebörd behövde därför dokumenten kompletteras med andra datakällor. Intervjuerna utgjorde således ett nödvändigt komplement, genom att fånga perspektiv och erfarenheter som inte framgick av de officiella dokumenten i sig. Samtliga dokument som ingick i studien presenteras i tabellerna nedan (se tabell 1).

Tabell 1. Översikt över styrdokument som ingått i dokumentstudien

<i>Utgivet</i>	<i>Styrdokument och program för Helsingborgs stad</i>
2025	Livskvalitetsprogrammet 2025-2027 (Helsingborgs stad (2025b))
2024	Klimat- och energiplan för Helsingborg 2025-2030 (Helsingborgs stad 2024b)
2024	Handlingsplan för stadens träd (Helsingborgs stad 2024c)
2022	Plan för lika möjligheter 2022-2027 (Helsingborgs stad 2022)
2021	ÖP 2021: Översiktsplan för Helsingborgs stad (Helsingborgs stad 2021)
2014	Grönstrukturprogram, klimat, luft och vatten (Helsingborgs stad 2014)
<i>Utgivet</i>	<i>Dokument och program för Maria station etapp III</i>

2024	Detaljplan för del av fastigheten Berga 1:9 m.fl. Maria station etapp III; Planbeskrivning. (Stadsbyggnadsförvaltning 2024)
2022	Utvärdering av Mariastadens blågröna lösningar. Granskningshandling (Tyréns 2022)
2020	Detaljplan för del av fastigheten Berga 1:9 m.fl. Maria station etapp III; Underlag för planuppdrag. (Stadsbyggnadsförvaltningen 2020)
2008	Planprogram för del av fastigheten BERGA 1:8 m.fl. (Stadsbyggnadsförvaltningen 2008)

2.4.2 Semistrukturerade intervjuer

Den andra delen av den empiriska datainsamlingen bestod av semistrukturerade intervjuer med tjänstepersoner och konsulter involverade i planeringen av Maria station etapp III. Syftet var att få en praktisk inblick i hur klimatrelaterad information kommuniceras och används inom organisationen och utåt. Mer specifikt undersöktes varifrån tjänstepersonerna hämtar sin information, vilka styrdokument, riktlinjer och aktörer som påverkar deras arbete, hur mål kommuniceras inom organisationen och hur klimatfrågan hanteras i praktiken. Enligt Bryman et al. (2025, s.530) kännetecknas den semistrukturerade intervjun av en flexibilitet som tillåter intervjuaren att anpassa frågornas utformning och ordningsföljd utifrån respondenternas svar. Den dynamiska formen ger även utrymme för att avvika från intervjufrågorna vid behov för att fånga upp relevanta perspektiv och därigenom få fram så innehållsrik data som möjligt.

För att genomföra intervjuerna togs en intervjuguide fram med utgångspunkt i studiens ämnesområde (se bilaga 1). Frågorna utformades på ett öppet sätt för att uppmuntra respondenterna att ge utförliga svar utifrån sin expertis, samtidigt som ordningsföljden tilläts vara flexibel beroende på samtalets progression. Intervjuguiden fungerade som en referensram och säkerställde att samtliga frågor ställdes till alla respondenter, vilket underlättade analysen och möjliggjorde jämförelse mellan respondenternas svar (Bryman et al. 2025, s. 519-520). Inför varje intervju anpassades intervjuguiden för att matcha respektive respondent och deras roll i syfte att få ut så relevant information som möjligt. Kontakten med respondenterna skedde via e-post. Inför intervjuerna fick samtliga respondenter ta del av en skriftlig introduktion till studiens syfte tillsammans med intervjuguiden och en samtyckesblankett att skriva under. Informerat samtycke inhämtades från samtliga deltagare innan intervjuerna hölls. Introduktionen innehöll information om studiens syfte, genomförande och hur insamlad data skulle hanteras. Därtill respondenternas rätt att när som helst avbryta sitt deltagande.

Intervjuerna utfördes antingen fysiskt på plats eller digitalt via Microsoft Teams. För att inget relevant material skulle gå förlorat och för att underlätta genomgång av intervjumaterialet spelades samtliga intervjuer in efter att respondenternas samtycke inhämtats. Inspelningarna möjliggjorde ett större fokus och gav friheten att vara fullt närvarande under intervjuerna. Ljudinspelningarna låg sedan till grund för en noggrann transkribering av respondenternas uttalanden. Intervjuerna transkriberades manuellt utifrån ljudfilerna, varefter materialet därefter granskades för att

säkerställa att samtliga uttalanden återgavs korrekt och för att korrigera eventuella avvikelser. Efter att transkriberingen slutförts skickades materialet till respondenterna för att ge dem möjlighet att korrigera eventuella fel samt godkänna innehållet innan deras perspektiv användes i studien. I samband med inlämning av masterarbetet skickades också arbetet i sin helhet ut till alla respondenter med möjlighet för kommentarer innan publicering. För att skydda respondenternas integritet avidentifieras all insamlad data och hanteras i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR). Studien registrerades i SLU register över personuppgiftsbehandlingsförfaranden före intervjuernas genomförande, där även hanteringen av forskningsmaterialet har redovisats.

Urval av respondenter

Respondenterna valdes ut genom ett tillämpat målstyrt urval i syfte att inkludera personer med särskild kunskap och erfarenhet som ansågs vara relevanta för studiens fokusområde. Inledningsvis fastställdes vilken typ av information som bedömdes vara mest värdefull för studien, varefter de individer som förväntades besitta denna kunskap identifierades. Utifrån detta bedömdes tjänstepersoner och konsulter med koppling till planeringen av Maria station etapp III som särskilt lämpade respondenter. Genom sin direkta involvering förväntades de kunna bidra med praktiska perspektiv på hur klimatrelaterad information kommuniceras, tolkas och prioriteras både internt inom organisationen och utåt mot medborgare.

Urvalsprocessen tog sin start när en tjänsteperson vid Helsingborg stad besvarade de förfrågningar som skickades ut till ett flertal kommuner i inledningsskedet av studien. Denna kontakt utgjorde startpunkten för urvalsprocessen, varefter Helsingborgs kontaktcenter kontaktades för att ytterligare identifiera relevanta respondenter. Detta ledde till vidare hänvisningar till lämpliga avdelningar och personer, vilket sedan successivt utvecklades genom rekommendationer från dessa kontakter samt genom förslag som framkom under intervjuerna. Följande process kan motsvara vad Bryman et al. (2025, s.231) beskriver som ett snöbollsurval. Ett urval som innebär att forskaren inledningsvis tar kontakt med ett mindre antal relevanta personer som därefter används för att nå ytterligare respondenter. Även om snöbollsurval kan innebära att urvalet sannolikt inte blir representativt för en större population, lämpar sig metoden inom forskning där urvalet styrs av deltagarnas relevans för studiens fokusområde snarare än av statistisk representativitet (Bryman et al. 2025, s.231). Urvalsprocessen av respondenter till intervjustudien kan därmed beskrivas som ett målstyrt urval med inslag av snöbollsurval, vilket möjliggjorde en fortlöpande identifiering av deltagare med kunskap och erfarenhet relevant för studien. Totalt genomfördes 7 intervjuer, varav en intervju genomfördes med två tjänstepersoner samtidigt.

Tabell 2. Översikt över respondenterna som deltagit i intervjustudien

<i>Yrkesroll</i>	<i>Organisation</i>	<i>Intervjutyp</i>	<i>Datum</i>	<i>Längd</i>
Planarkitekt 1 + Planarkitekt 2	Helsingborgs stad	Teams	2026-03-18	1 timme och 8 minuter
Projektledare	Helsingborgs stad	Teams	2026-03-24	1 timme
Landskapsarkitekt	Helsingborgs stad	Teams	2026-03-25	1 timme
VA - ingenjör	NSVA	Teams	2026-03-26	1 timme och 5 minuter
Klimatstrateg	Helsingborgs stad	Teams	2026-03-31	1 timme 11 minuter
Kommunikatör	(Miljöförvaltningen) Helsingborgs stad	Fysisk intervju	2026-03-31	1 timme 21 minuter
Kommunikatör	(Stadsbyggnadsförvaltningen) Helsingborgs stad	Teams	2026-04-08	1 timme 3 minuter

2.5 Analysmetod

Det empiriska materialet har analyserats genom en tematisk analys. Intervjustudien och dokumentstudien har bearbetats genom olika tillvägagångssätt anpassade till respektive materials form och innehåll. Enligt Bryman et al. (2025, s.657) kan ett tema förstås som en meningsfull kategori som identifieras i det empiriska materialet och som är nära kopplat till studiens forskningsfokus. Utifrån denna förståelse följde den tematiska analysen en process där materialet kodades och grupperades för att kunna identifiera återkommande mönster. Koderna bearbetades och samlades därefter in i övergripande teman med underteman, där tonvikten inte enbart låg på att identifiera mönster utan även på att reflektera över deras betydelse i relation till studiens frågeställningar (Bryman et al. 2025, s.658).

Intervjustudien analyserades med hjälp av ett induktivt tillvägagångssätt och teman fick växa fram ur materialet snarare än att prövas mot redan fastställda kategorier (Johannessen et al. 2020, s. 37). Analysprocessen av intervjuerna inleddes med att samtliga transkriberingar lästes igenom noggrant för att kunna skapa en god kännedom om materialet. Därefter genomfördes en initial kodning där relevanta utsagor markerades och samlades in. Koderna jämfördes och sattes i kontrast mot varandra och mot studiens teoretiska perspektiv. Detta gjorde det möjligt att kunna identifiera mönster och samband.

Även om tillvägagångssättet var induktivt har de teoretiska perspektiven i studien oundvikligt färgat hur de olika teman växte fram och formulerades, vilket innebär att ett deduktivt inslag kan återfinns i den annars induktivt drivna analysen av intervjumaterialet (Johannessen et al. 2020, s. 37). Med det som utgångspunkt identifierades följande teman:

1. Styrning och organisering av klimatarbete:
 - a. Roller och ansvarsfördelning
 - b. Styrdokument och riktlinjer
 - c. Samarbete och samordning
2. Kommunikation och kunskap
 - a. Intern kunskapsspridning
 - b. Extern kommunikation och dialog
 - c. Medborgardialog och delaktighet vilja vs praktik
3. Prioriteringar och intressekonflikter
4. Klimatanpassning i en pågående process
5. Framtidens klimatarbete - barriärer, drivkrafter och vägar framåt
 - a. Barriärer och förbättringsområde för klimatarbetet
 - b. Drivkrafter för klimatarbete

Empirin av dokumentstudien analyserades till skillnad från intervjustudien i tre tidsmässigt åtskilda faser och med ett mer deduktivt tillvägagångssätt (Johannessen et al. 2020, s. 37). Inför intervjuerna och i arbetet med att ta fram intervjuguiden genomfördes en första genomgång av de dokument som bedömdes vara relevanta för studiens syfte. Materialet lästes med ett öppet förhållningssätt och fick i stor uträkning tala för sig självt, även om studiens teoretiska ramar och frågeställning låg till grund för och vägledde urvalet och läsningen. Under intervjustudien parallellt med att intervjuerna genomfördes kompletterades dokumenstudien löpande utifrån de perspektiv och frågor som framkom i samtalen med respondenterna. I den sista och avslutande fasen återvände studien till dokumenten efter att intervjustudien var klar. Det teoretiska ramverket hade vid detta laget justerats utifrån de insikter som intervjuerna genererat, vilket innebar att analysen av dokumenten hade en mer deduktiv karaktär. Med en tydligare bild av vad som var relevant att söka efter lästes dokumenten nu mer riktat, där syftet var att bekräfta, nyansera eller utmana det som framkommit under intervjustudien. De tre faserna i analysen av dokumentstudien speglar på så vis den successiva rörelsen mellan empiri och teori som präglade arbetet, vilket är i linje med studiens abduktiva ansats (Alvesson & Sköldberg 2018, s.4-5).

3. Teoretiskt ramverk

3.1 Styrning och organisatorisk fragmentering

Planeringsteoretikern Patsy Healey argumenterar i sin text *Planning Through Debate: The Communicative Turn in Planning Theory* (1992) att stadsplaneringen historiskt har präglats av en spänning mellan teknokratiska och kommunikativa planeringsideal (Healey 1992, s.147). Enligt Healey har mycket av den moderna planeringstraditionen formats av tekniska och administrativa system som bygger på en snäv vetenskaplig rationalitet. Dessa system har gett starkt företräde åt expertkunskap och byråkratiska procedurer, vilket har begränsat utrymmet för andra sätt att förstå och värdera samhälleliga frågor (Healey 1992, s. 143). Healey beskriver vidare hur denna form av rationalitet, genom sin koppling till statliga institutioner, tenderar att tränga undan moraliska, estetiska och vardagliga erfarenheter. Detta innebär att planeringspraktiken riskerar att distanseras från politiska och demokratiska dimensioner när besluten i allt högre grad formas inom tekniska och expertstyrda ramar (Healey 1992, s. 145-146).

Kritiken mot den teknokratiska planeringsmodellen bidrog successivt till ett skifte inom planeringsteorin, från top-down-styrning mot mer deltagarorienterade och kommunikativa former. Från 1970-talet och framåt kom planering alltmer att förstås som en politisk och kommunikativ process snarare än enbart en teknisk procedur, där delaktighet, ansvarstagande och lokal förankring blev centrala inslag. Detta innebär att planering inte längre uteslutande kunde förstås genom statens formella institutioner och expertstyrda beslutsprocesser. I stället växte ett bredare perspektiv fram där aktörer från offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle ansågs ha en legitim roll i hanteringen av samhällsfrågor (Pissourios, 2014, s. 83-85).

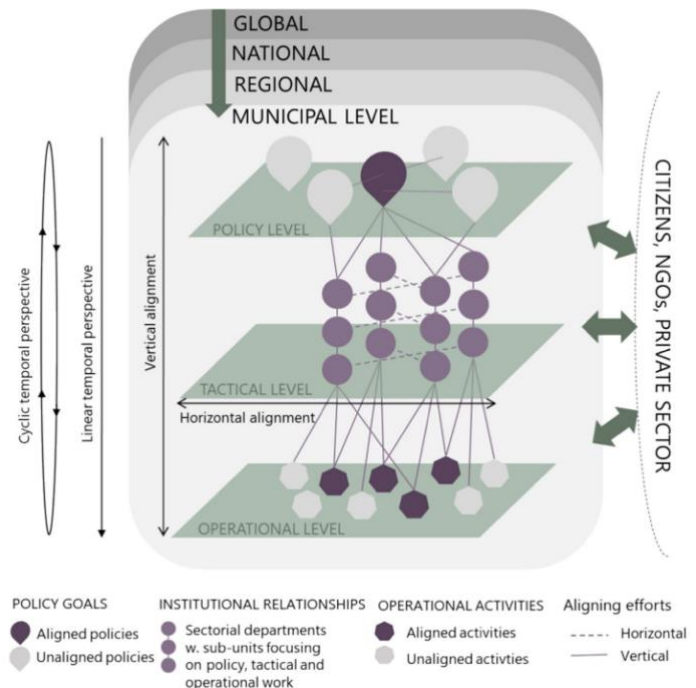
Det är i denna kontext som Healey introducerar begreppet governance. Hon definierar det som de processer genom vilka kollektiva angelägenheter hanteras, innefattande formulering av regler och principer för resursfördelning samt legitimering i termer av allmänintresset (Healey, 2006, s. 206). För att förtydliga begreppets innebörd ställer Healey governance i relation till begreppet government. Med government avses statens formella institutioner, organiserade kring territoriella jurisdiktioner och administrativa strukturer, vilka vilar på föreställningen om staten som en relativt autonom styrande aktör (Healey, 2006, s. 206-207). Healey problematiserar denna uppdelning genom att visa att stat, marknad och civilsamhälle i praktiken är sammanflätade snarare än separata sfärer. Ur ett institutionellt perspektiv framträder governance därför som ett resultat av interaktioner mellan formella myndigheter, ekonomiska aktiviteter och sociala praktiker, alla inbäddade i bredare nätverk och kulturella föreställningar. Styrning sker följaktligen inte enbart inom staten utan också i företag, hushåll och i civilsamhälle (Healey, 2006, s. 207-208).

Governance är samtidigt historiskt föränderligt. Fördelningen av ansvar mellan stat och andra aktörer omformas över tid, exempelvis genom privatisering och partnerskap. Gränsen för government blir därmed mindre tydlig (Healey 2006, s.208). I denna utveckling förändras statens roll från direkt styrande till att i högre grad fungera som möjliggörare, genom att skapa

institutionella förutsättningar för andra aktörer (2006, s.209). Samtidigt kvarstår government som en uppsättning formella organisationer med specifika mandat och arbetssätt. Healey betonar däremot att governance präglas av maktrelationer, där vissa aktörer kan få oproportionerligt inflytande. Det aktualiserar frågor om legitimitet och ansvarsutkrävande (2006, s.209-210).

Organisatoriska nivåer och samverkan

Inom kontexten för implementering av urban grön infrastruktur (UGI) i lokal styrning, behandlar Sunding et al. (2025, s.235) ansvarstagande roller samt vilken roll horisontell och vertikal samverkan får på implementering av policys. Samspelet mellan dessa illustreras genom *the programmatic alignment model* (se figur 2). Genom modellen framhåller författarna tre centrala organisatoriska nivåer. Den strategiska nivån omfattar visions-och målformulering (policy) medan den taktiska nivån handlar om samordning och översättning av policy till planer. Till skillnad från de två andra omfattar den operativa nivån konkret implementering som byggande och underhåll (Sunding et al. 2025, s.235). Nivåerna är nära kopplade till olika yrkesroller. Planerare verkar främst på strategisk och taktisk nivå genom att ta fram planer och strategier, medan förvaltarna har ansvar för implementering och drift och befinner sig därmed i gränslandet mellan taktisk och operativ nivå (Sunding et al. 2025, s.235-236)

Figur 3. Programmatisk samordningsmodell.
(Sunding et al. (2020).

Samspelet mellan roller och nivåer förstås genom en övergripande linjering mellan både vertikal och horisontell samordning inom den kommunala organisationen. Författarna förklarar vertikal samordning som kopplingen mellan politiska visioner och operativa aktiviteter. Horisontell samordning handlar istället om koordinering mellan olika sektorer och avdelningar (Sunding et al. 2025, s.235-236). Vidare framhålls att dessa två former av samordning måste fungera tillsammans för att policy ska få genomslag i praktiken. Implementering definieras specifikt som handlingar på operativ nivå. Det handlar inte endast om framtagning av strategier utan även underhåll eller fysiska förändringar av UGI (ibid. s.236). Sunding et al. problematiserar det linjära synsättet på planering och förvaltning, där processen som i regel ses följande från planering till underhåll. Synsättet kopplas till en top-down logik och en kortsiktiga förståelse av förvaltning. Ett cykliskt synsätt på planering kontrasterar detta genom att främja feedback mellan nivåer. Till skillnad från linjär planering möjliggör detta kontinuerlig anpassning och utveckling (ibid. s.236).

När ramverket möter verkligheten framträder dock ett antal utmaningar som försvårar integreringen, Sunding et al exemplifierar integrering av hälsa i UGI. Bristande horisontell samverkan uppmärksammas som en central sådan. Organisatoriska stuprör leder till svagt koordinerade och ofta ad hoc-baserade samarbeten (Sunding et al. 2025, s.240). Även organisationens storlek försvårar överblick och samordning trots insatta tvärssektoriella grupper med ändamålet att stärka samarbete. Dessa strukturella brister förstärks av att kortsiktiga ekonomiska prioriteringar dominerar, vilket i sin tur försvårar satsningar av exempelvis UGI (ibid. s.242). Ett liknande mönster återfinns hos Lipsky (2023, s. 40, 48) som konstaterar att offentliga tjänstepersoner ofta verkar inom organisationer där målen är vaga eller motstridiga, vilket kräver kontinuerliga prioriteringar i det praktiska arbetet.

Hajer et al. (2003, s.96) förklarar att policymaking kan fungera som en arena där välfärden förhandlas och där aktörer börjar reflektera över gemensamma framtidsbilder och relationer till staten. Det långsiktiga klimatarbetet och vilken möjlighet det finns för implementering är beroende av förtroende och delat intresse hos interna aktörer. Hansen framhåller att interdependens och förtroende inte kan tas för givet utan måste läras genom att byggandet av interaktiva och öppna policy-och planeringsprocesser (2006, s.2-3). Författaren menar att analyser av organisationer bör fokusera på hur teknisk kunskap sprids mellan förvaltningar, när i processen olika aktörer bjuds in, samt vilka forum som används för att skapa gemensam förståelse (Hansen 2006, s.3-4).

Policyimplementering och styrdokument

Sunding et al. (2025, s.241) tar upp en ytterligare utmaning med den vertikala samordningen som rör policydokument. Dokumenten är vanligtvis antingen för generella eller för svaga för att styra praktiska beslut, vilket innebär att politiska mål kan vara svåra att operationalisera (ibid.). Lipsky belyser på ett liknande sätt hur skillnader mellan ledningens strategiska funktion och tjänstepersoners operativa arbete kan skapa variation i policyimplementering (Lipsky 2023, s. 18).

Kommunal planering riskerar att bli ineffektiv när många överlappande styrdokument skapar fragmentering, otydligt ansvar och behov av ständig samordning (Hansen et al. 2006, s.1). Sådana dokumentflöden leder ofta till regelkonflikter och dubbelarbete mellan nivåer och sektorer (Hansen et al. 2006, s.1). Vidare försvåras holistisk styrning när aktörer kommer in sent i processen och tvingas hantera redan färdiga projekt eller förslag (Hansen et al. 2006, s.4). Denna administrativa fragmentering har även en diskursiv dimension. När styrdokument och administrativa nivåer inte fångar de nätverk och problem som aktörer faktiskt organiserar sig kring, uppstår en brist på meningsfulla arenor för gemensam värdeförhandling (Hajer et al. 2003, s.94-96). Konsekvensen för klimatkommunikation är konkret och innebär: om styrdokumentet är för många eller ej samordnande riskerar teknisk information och värdeargument att försvinna i byråkratiska konflikter eller att nå berörda aktörer för sent. Det försvårar lokal förankring och långsiktig implementering (Hansen et al. 2006, s.1 & Hajer et al., 2003, s.95-96).

Hajer et al. framhåller att policymaking ofta skapar den offentliga domän där aktörer börjar diskutera gemensam framtid, men det kräver att arenorna och processerna är väl anpassade till de

frågor som ska hanteras; annars blir kommunikation fragmenterad och legitimiteten försvagad (Hajer et al. 2003. s.94-96). Therkildsen (2008, s.14) menar exempelvis att kommuner kan använda narrativ och projekt för att mobilisera resurser och legitimitet, vilket både möjliggör åtgärder och selektivt formar vilka intressen som får inflytande. Hansen et al. betonar att motverkandet av fragmentering och försvagad legitimitet kräver tidig, tvärsektoriell dialog, samt etablerandet av processer och forum som kan samordna dokument tillsammans med aktörer över nivåer. Syftet är inte att ersätta formella planer, utan komplettera dessa genom att minska fragmentering och möjliggöra gemensam värdeförhandling (Hansen et al. 2006 s.1 & s.3-4).

Utifrån detta perspektiv förstås kommunal planering som en kommunikativ praktik där olika aktörer bidrar till att forma problemförståelser och prioriteringar. Kommunikationen betraktas därmed som en process som kan påverka hur klimatrelaterad kunskap tolkas och vilka aspekter av klimatarbetet som ges betydelse i planeringsprocesser. Samtidigt sker klimatanpassning inom ramen för specifika organisatoriska villkor. Metzger et al. (2021, s.543-544) beskriver klimatanpassning som ett policyområde präglad av "djup osäkerhet", där framtida utvecklingar inte kan förutsägas med säkerhet och där beslut måste fattas trots denna osäkerhet. För att hantera sagd problematik lyfts flexibla och adaptiva planeringsansatser fram där åtgärder implementeras stegvis och kan justeras i takt med att ny kunskap blir tillgänglig (Metzger et al. 2021, s.544-545). Samtidigt påpekar Metzger et al. (2021, s. 546) att litteraturen ofta förutsätter att dessa uppföljnings- och anpassningsprocesser fungerar i praktiken, utan att närmare analysera de organisatoriska förutsättningarna för att upprätthålla dem över tid. Vidare visar författarna (ibid. s.547) att organisationer präglas av begränsad uppmärksamhet där olika policyfrågor konkurrerar om resurser och fokus. Långsiktiga och komplexa frågor som klimatanpassning riskerar därmed att nedprioriteras. Offentliga organisationer kännetecknas dessutom av föränderliga mål, instabila deltagandestrukturer och återkommande omorganiseringar, vilket försvårar kontinuitet i policyprocesser och i förlängningen bidrar till en diskrepans mellan politiska beslut och faktisk implementering (Metzger et al., 2021, s. 547-548).

3.2 Kommunikationsmodeller; internt och externt

3.2.1 Kommunikationsmodeller i klimatarbetet

Forskning om klimatkommunikation identifierar olika sätt att förstå hur kommunikation fungerar i klimatarbetet. En central modell är *informationsunderskottsmodellen*, *deficit model*, som beskriver kommunikation som en linjär process där expertkunskap överförs till en allmänhet som antas sakna tillräcklig kunskap. I modellen förstås mottagaren som relativt passiv och bristande engagemang eller handling förklaras i huvudsak som en följd av otillräcklig information (Vujic et al. 2025, s.3).

Vujic et al. (2025, s. 3-4) beskriver att informationsunderskottsmodellen länge varit inflytelserik inom klimatkommunikation men har kritiserats för att förenkla sambandet mellan kunskap och handling. Författarna framhåller att ökad tillgång till information inte nödvändigtvis leder till förändrade attityder eller beteenden, eftersom individers tolkningar påverkas av sociala och kulturella sammanhang (Vujic et al. 2025, s.4). Ballantyne (2016, s.332) argumenterar för att klimatkommunikation kan definieras som en process genom vilken sociala och kulturella betydelser produceras och reproduceras. Klimatförändringar kännetecknas därtill av komplexitet, osäkerhet samt ett rumsligt och tidsmässigt avstånd, vilket leder till ett begränsat offentligt engagemang (Ballantyne 2016, s.329-330). Tillgång till information i sig är därmed inte tillräckligt för att skapa förståelse och handlingsberedskap – dessa formas i sociala och kommunikativa sammanhang. Trots detta kvarstår linjära antaganden om kommunikation i många sammanhang i praktiken (Vujic et al. 2025, s.3-4).

Som ett alternativ lyfts interaktiva och dialogbaserade kommunikationsformer fram, där kommunikation förstås som en tvåvägsprocess i vilken aktörer utbyter kunskap och perspektiv och där tolkningar formas genom interaktion. Mottagaren betraktas därmed som aktiv deltagare i kommunikationen, och kommunikativa processer innefattar återkoppling och ömsesidigt utbyte (Vujic et al. 2025, s.4). Dessa former framhålls som särskilt relevanta i komplexa och osäkra sammanhang, såsom fysiskt klimatarbete. Kommunikationen är dessutom situerad i specifika sociala och institutionella sammanhang, där hur budskap tolkas påverkas av faktorer såsom värderingar, erfarenheter och socioekonomiska förutsättningar, kommunikation förstås därmed som kontextberoende snarare än generell och neutral (Vujic et al. 2025, s.5). Val av kommunikationsmodell påverkar följaktligen inte enbart hur information sprids, utan hur aktörer samverkar och hur klimatanpassning organiseras i praktiken (Vujic et al. 2025, s.5).

3.2.2 Kommunikationsmodeller; strategier för förbättrat beslutsfattande

Nudging

Nudging är ett begrepp som introducerades av beteendekonomen Richard H. Thaler tillsammans med juristakademikern Cass R. Sunstein i *Nudge: Improving decisions about health, wealth and happiness*. Centralt i deras definition är att en nudge innebär att göra bättre väl tillgängliga utan att förbjuda andra alternativ (Thaler & Sunstein 2018, s.8). Begreppet utgår från antagandet att

människors beslut i hög grad påverkas av hur val presenteras och av den omgivande kontexten, ofta utan medveten reflektion från individens sida. Nudging syftar därmed till att påverka beteenden genom att utforma valarkitekturer på ett sätt som leder individer i en önskvärd riktning samtidigt som valfriheten bibehålls.

Praktiskt handlar nudging om att förändra hur alternativ presenteras i miljön på det viset att vissa val blir mer famträdande eller mer självklara. Detta har gjort nudging till ett vanligt verktyg inom offentlig sektor där det används för att öka attraktiviteten för policy och styrmedel. Enligt Mont et al. (2014, s. 20) kan nudging användas dels för att motverka oönskad påverkan från andra aktörer, dels för att främja önskvärda beteenden. Effekten är särskilt tydlig i situationer där val sällan görs, är komplexa, har förhöjda effekter eller där återkoppling saknas (Mont et al. (2014, s. 19). Vardagliga beslut präglas av vanebeteenden och rutiner snarare än medvetna och rationella beslut, vilket gör att individer ibland återgår till invanda beteenden trots intentioner att agera annorlunda. Därtill beskrivs nudging som särskilt lämpligt i situationer där beslut fattas med låg grad av delaktighet och begränsad eftertanke, men även i beslut med hög delaktighet som upplevs som komplexa (Mont et al., 2014, s. 19).

Inom planeringspraktik blir nudging särskilt relevant eftersom både fysiska och informationsmässiga miljöer påverkar människors vardagliga val. Genom att utforma dessa miljöer kan hållbara alternativ göras mer synliga och lättillgängliga (Mont et al., 2014, s.19; Westin et al., 2021, s.1). Forskning visar även att stadens fysiska struktur kan främja hållbara beteenden, exempelvis genom att upprätta cykling och synliggöra resursanvändning (Creutzig & Reisch, 2024, s.1). Nudging blir därmed ett sätt att påverka beteenden utan att direkt begränsa individens formella valfrihet (Thaler & Sunstein, 2018, s.8).

Boosting

Medan nudging främst fokuserar på hur valmiljöer kan utformas för att påverka beteenden i specifika beslutsituationer (Thaler & Sunstein, 2018; Mont et al., 2014), riktar boosting istället uppmärksamheten mot individers förmåga att själva utveckla kompetenser för att fatta mer informerade beslut över tid (Grüne-Yanoff & Hertwig, 2016, s.152). Boosting definieras som interventioner som syftar till att utöka beslutsförmågan hos både lekmän och experter (Grüne-Yanoff & Hertwig, 2016, s.152). Centralt är att stärka individens kompetens snarare än att styra omedelbara beteenden. Genom att utveckla nya färdigheter eller förbättra befintliga färdigheter möjliggörs mer informerade och självständiga beslut. En grundläggande princip är att individens handlingsförmåga (agency) ska bevaras och stärkas, samt att interventionens syfte ska vara transparent och frivilligt att ta till sig (Hertwig & Grüne-Yanoff 2017, s.977).

Boost-policyerna kan generaliseras till tre övergripande kategorier. Författarna skiljer vidare mellan kortsiktiga och långsiktiga boosts. Kortsiktiga boosts förbättrar prestationen i ett specifikt sammanhang och är ofta bundna till en specifik tid och situation, men effekten är begränsad till just det sammanhanget. Långsiktiga boost syftar till att varaktigt stärka individens kompetens, antingen genom att lägga till eller förbättra befintlig kompetens (Hertwig & Grüne-Yanoff 2017, s.977). I ett

bredare perspektiv syftar boosting- policyer till att utveckla kunskap och strategier som hjälper individer fatta mer robusta beslut i olika sammanhang, vilket gör effekterna mer långsiktiga än vid nudging (Herzog & Hertwig 2025, s. 858-859; Grüne-Yanoff & Hertwig 2016, s. 157). Boosting har därmed särskild relevans i relation till komplexa samhällsutmaningar såsom klimatförändringar och pandemier, där effektivt agerande kräver både kompetens och motivation. Genom att stärka individers beslutsförmåga kan därmed samhällets anpassningsförmåga och resiliens öka, samtidigt som individens välbefinnande och livstillfredsställelse främjas (Herzog & Hertwig 2025, s. 858).

Sammanfattningsvis representerar nudging och boosting två olika logiker för beteendepåverkan, vilken typ av intervention som är legitim och effektiv i syfte att främja önskvärda beteenden. Tillsammans formar de upp två olika sätt att förstå och använda beteendevetenskap i utformning av kommunikation, styrning och samhällsplanering. Nudging genom att forma valmiljöer för att påverka och Boosting genom att utveckla individers kapacitet att fatta bättre beslut utanför specifika kontexter.

Sammanfattning

Mot denna bakgrund förstås kommunikation i kommunal klimatanpassning som situerade inom organisatoriska strukturer som påverkar vilka frågor som uppmärksammas och hur de hanteras. Samtidigt antas kommunikativa processer bidra till att forma hur problem definieras och vilka handlingsalternativ som framtås vara relevanta. Genom att kombinera ett konstruktivt kommunikationsperspektiv med insikter om organisatoriska villkor för förverkligandet av klimatanpassning, etableras därmed en analytisk ram för att genomlysas hur kunskap om klimatarbete kommuniceras, tolkas, och ges betydelse i kommunal planering.

4. Resultat, fallstudie

4.1 Helsingborg

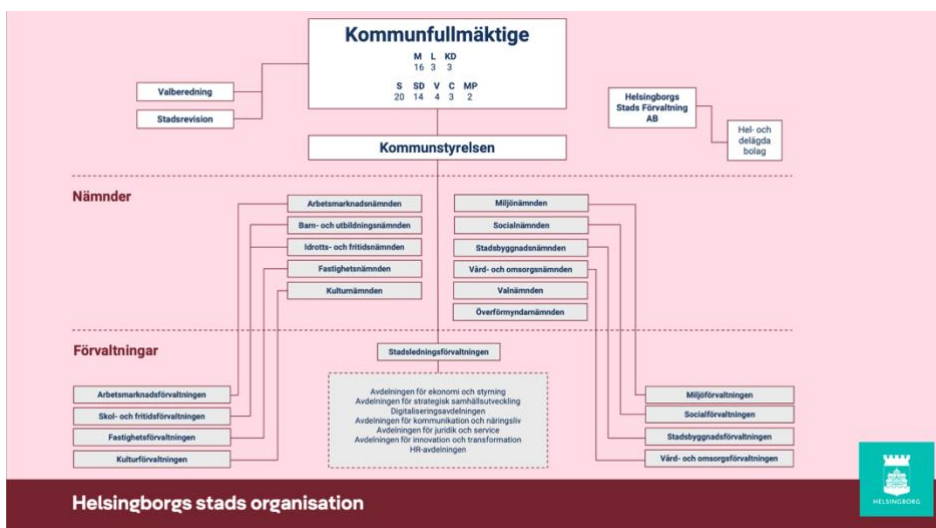
4.1.1 Helsingborgs stad som studieobjekt

Karaktär

Helsingborg är en kommun lokaliserad i nordvästra Skåne (Helsingborgs stad 2026). Enligt en uppdatering den 31 december 2025 har Helsingborgs kommun 152 777 invånare, ett invånarantal som har ökat senaste året och innebär att kommunen är den åttonde största i Sverige. Till ytan är kommunen 344 kvadratkilometer och innehåller 15 tätorter med Helsingborgs tätort som störst (Helsingborgs stad 2026).

Planeringssystem

Helsingborg är, liksom alla Sveriges 290 kommuner, en politiskt styrd organisation. Det innebär att förtroendevalda har huvudansvaret för den kommunala verksamheten. Med det kommunala självstyret har kommunen en stor frihet att bestämma om sin verksamhet. Däremot är kommunen skyldig att driva viss verksamhet medan andra är frivilliga. Kommunen har ansvar för att ta hand om allmänt intresse som är angeläget antingen kommunens område eller invånarna i den (Helsingborgs stad 2024a). Enligt Helsingborgs stad (2025a) innebär politisk styrning att organisationen bör styras på ett vis som innebär att den politiska viljan får genomslag. Under mandatperioden 2023-2026 har följande partier haft flest mandat i kommunfullmäktige: Socialdemokraterna, 20 mandat, Moderaterna, 16 mandat, och Sverigedemokraterna, 14 mandat. Organisationen är uppdelad i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, nämnder och förvaltningar (Helsingborgs stad 2024a) (se även figur 3).

Figur 6. Helsingborgs stads organisation. (Helsingborg stad (2024a))

Figur 7. Helsingborgs stads styrmodell. (Helsingborgs stad (2025a)).

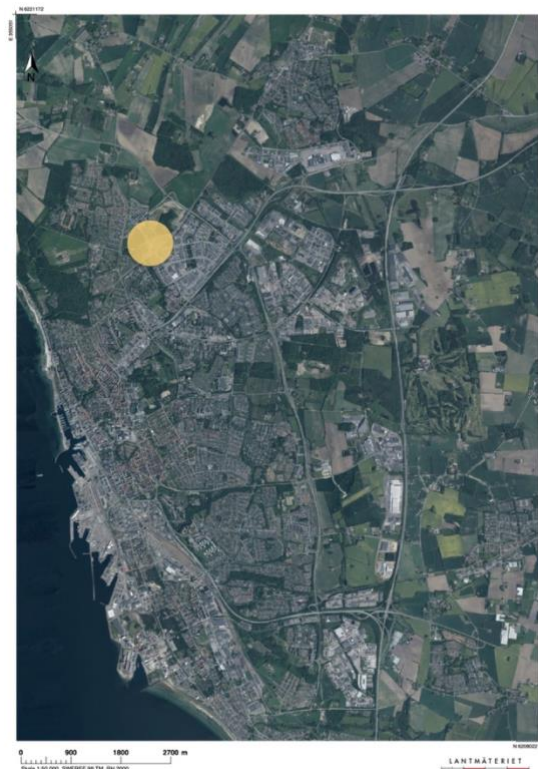
Stadens förtroendevalda har gemensamt beslutat om en styrmodell som möjliggör detta inom kommunens verksamheter (Helsingborgs stad 2025a) (se figur 4).

För mandatperioden 2023-2026 har staden beslutat om inriktningar som handlar om innovation, sysselsättning, trygghet, livskvalitet och klimatneutralitet. Detta är tvärsektoriella utmaningar som Helsingborg ska fokusera på för att nå de långsiktiga målen som fastställs i Vision Helsingborg 2035 (Helsingborgs stad 2025a). Styrmodellen är uppbyggd på det viset att kommunfullmäktige bestämmer nämndernas uppdrag, inriktning och mål. Å ena sidan beskriver uppdraget ändamålet med nämnden- eller bolagets verksamhet. Inriktning och mål uttrycker å andra sidan politikens prioriteringar inom uppdragets ramar.

4.1.2 Maria Station etapp III

Maria stationsområde är beläget i stadsdelen Mariastaden i norra delen av Helsingborg tätort (Stadsbyggnadsförvaltningen 2008, s.3)(se figur 5). Platsen är idag präglad av åkermark och öppna landskap, men omringas av industriområde Berga, bostadsområdet Mariastaden, skogsmark samt koloniområdet Stenbockens Sommarby (Stadsbyggnadsförvaltningen 2008, s.6).

Den planerade utvecklingen av Maria stationsområde har tagit olika former genom åren. År 2008 beslutades ett planprogram för del av fastigheten BERGA 1:8 mfl. (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2008). Ändamålet med planprogrammet var att tydliggöra förutsättningar och testa möjlig utbyggnad av bostäder för att bygga samman tätorten. Arbetet påbörjades i 2007 (ibid. s.3), det som refereras till Plan- och Bygglagen syftar därmed till den föregående versionen. I planprogrammet för denna del av Maria bedöms förslaget innebära medföljande miljöpåverkan till den gräns att

Figur 8. Karta över Helsingborg. (Lantmäteriet (2024)).

en miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning ämnas genomföras. Förslaget för byggnationen togs fram av en utomstående aktör under 2002 (ibid.). Förslaget visas i illustrationerna nedan (figur 6) och innebar en boulevard liknande utbyggnad med flervåningshus, villor, grönytor och gator.

bild 2 - illustration parallellt uppdrag, Plan- och byggnadskonst i Lund.

bild 10 - förslag utbyggnad gc-vägar, lightrail, station med vändspår

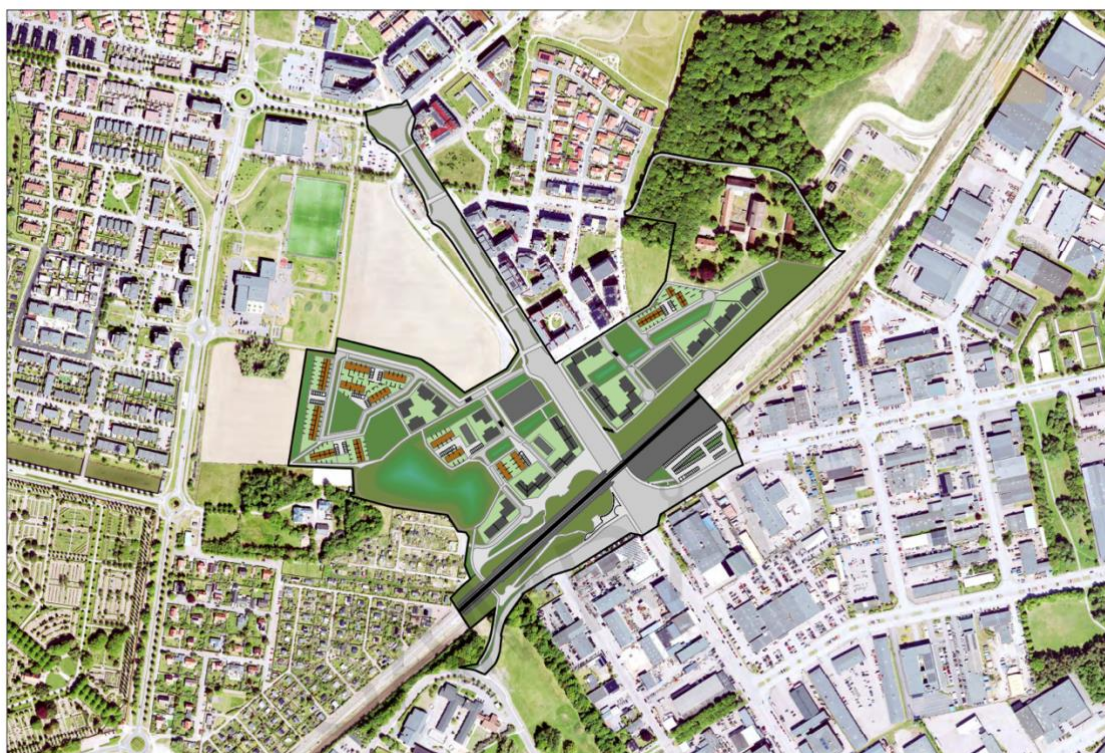
Figur 9. Planprogram för del av fastigheten BERGA 1:8 m.fl.

Berga 1:9 m.fl. Maria station etapp III; detaljplan under samråd

Planområdet omfattar även det som kom att kallas Maria Station Etapp III, utvecklingsarbetet som konkretiserar Helsingborgs stads klimatarbete denna uppsats. I figur 7 visas den nyaste kartbilden över området som är från 2024, medan bilden i figur 8 visar aktuell illustrationsbild över planområdet (Stadsbyggnadsförvaltningen 2024, s.5). Vägen som korsar planområdet, samt stationsområdet, är idag realiserat och ingår därmed inte i kommande utveckling av etappen. Benämningarna för de förverkligade och ännu planerade ändringarna kommer därmed att skiljas. Stationsområdet är förverkligat, medan bostadsområdet är det som är under utveckling i detaljplanen.

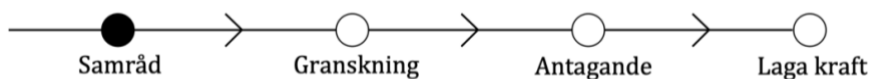
Figur 10. Karta över del av Maria station. (Lantmäteriet (2024).

Figur 11. Illustrationsbild över planområdet. (Stadsbyggnadsförvaltningen (2024)

Status på området

I kartverket som Helsingborg stad tillhandahåller medborgaren, visas vilka detaljplaner som är rådande och pågående (Helsingborgs stad u.å). Information för detaljplanen över Berga 1:9 mfl, Maria station etapp III, är begränsad sedan samrådstiden 2/4/2024-17/5/2024. Enligt kartverket är planen i ett samrådsskede och granskningstiden visas ej (Helsingborgs stad u.å). Statusmässigt har projektet kommit tillräckligt långt i processen för att ge insyn i kommunens interna prioriteringar och externa kommunikation, men fortfarande öppet nog att visa hur värden förhandlas i realtid.

*Figur 12. Planprocessen över detaljplanen över Berga 1:9 mfl, Maria station etapp III.
(Stadsbyggnadsförvaltningen (2024))*

Projektbeskrivning

I samrådshandlingen för detaljplan Berga 1:9 m.fl. Maria station etapp III finns den aktuella planbeskrivningen tillgänglig (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s.1). Detaljplanen som är under utredning avser för ett cirka 23 ha stort område vid Maria station, huvudsakligen bestående av obebyggd jordbruksmark med inslag av Gyhults Gård, en befintlig damm och järnvägsmark (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s.1-5). Planförslaget tar i anspråk cirka 7,5 ha jordbruksmark för bostadsbebyggelse och avsätter cirka 7,2 ha för park, och naturmark vilket syftar till att både möjliggöra tät stadsbebyggelse och bevara gröna strukturer (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s.2-3), vilket innebär en konflikt driven markanvändning. Målsättningen är att skapa en kollektivtrafikhärlig stadsdel med omkring 720 bostäder, kompletterande centrumverksamheter och en förskola. Detaljplanen föreslås innehålla varierad bebyggelse i tre- sju våningar och högre volymer vid stationsläget (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s.5, s.7-9 och s.26). Gestaltningen betonar direkt kopplingar mellan kvarter, parker och gång-och cykelstråk för att knyta an till Mariastaden och Berga industriområde. Det betonas även vikten av att skydda Gyhults gårds natur- och kulturvärden genom särskilda varsamhetsbestämmelser (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s.7-9, s.26 & s. 45).

Projektets tekniska och miljömässiga utmaningar styr flera val i detaljplanen. Närheten till järnväg kräver bulleråtgärder. Högt grundvatten samt skyfallsrisker har lett till förslag om förbud mot källare, bestämmelser om lägsta golvnivå och andra tekniska åtgärder (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s.29 & 34). Klimatanpassning är integrerad i gestaltningen genom blågröna lösningar. Öppna fördröjnings ytor och ett fördröjningsmagasin, med angivna volymer, är avsedda att kombinera dagvattenhantering med rekreativa funktioner och naturstråk (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s. 29 & 34). Stadsdelen Mariastaden, som det detaljplanerade området ska byggas samman med, är till stor del präglad av blågröna allmänningar. För planområdet

Maria station etapp III framgår det tydligt att erfarenheter från dessa ytor återkommer även i den nyare bebyggelsen.

Planprocessen bedrivs som formellt samråd enligt PBL. Samrådshandlingen upprättades 12 mars 2024 och kompletteras av flera tekniska utredningar, såsom skyfalls- och dagvattenutredningar, som utgör underlag för fortsatt handläggning (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s.1-5 & 28-29 & 38). För att realisera planens ambitioner framhäver dokumentet behovet av att översätta tekniska volymer, höjdsättningsprinciper och skyddande föreskrifter till bindande genomförandebestämmelser och avtal som klargör ansvar för drift och skötsel (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s.29 & 34)

Kommunikation kopplat till projektet

De offentliga handlingarna för detaljplan Berga 1:9 mfl Maria station etapp III präglas av de olika kommunikationsformer som planprocessen rymmer. Den första är formell styrningskommunikation. I senare skede innebär planbestämmelser och plankarta juridiska instrument som översätter tekniska riskbedömningar till bindande krav för byggherrar och förvaltningar. Den andra formen av kommunikation är intern förhandling om värden mellan förvaltningar. Enligt lärdomar från Tyréns utvärdering (2022) av Mariastaden skiljer sig tolkningar om mål och ansvar över förvaltningarna. Otydlig ansvarsfördelning leder till förlorade ekosystemtjänster och varierande skötselnivåer. Detta exemplifierar vikten av intern kommunikation och organisatoriska rutiner för realisering av blågröna lösningar (Tyréns 2022, s.112-116, s.118-127). Extern kommunikation utgör den tredje kommunikationsformen. För detta skede utläses samrådet vara huvudkanalen. De offentliga planhandlingarna utgör begränsad vägledning för hur boende ska informeras om natur- och klimatrelaterade frågor. Med exempel från Tyréns utredning om blågröna ytor i Mariastaden visas att invånare i det intilliggande området värdesätter gröna kvaliteter men efterfrågar tydligare information. Det pekar på ett kommunikationsgap som riskerar försvaga både funktion och legitimitet (Stadsbyggnadsförvaltningen, 2024, s. Samrådsredogörelse, Tyréns 2022, s.56- 63).

4.2 Dokumentstudie

I följande avsnitt behandlas Helsingborgs stads styrdokument utifrån kommunala klimat-och kommunikationsmål.

4.2.1 Klimatarbete - visioner och mål

Utifrån dokumentstudien kan det utläsas att Helsingborgs stads strategiska klimatarbete vilar på den övergripande visionen om Helsingborg 2035, där kommunen uttryckligen ska utvecklas till en “[...] *skapande, pulserande, gemensam, global och balansera stad för både människor och företag*” (Helsingborg stad 2021, s.13). Visionen betonar vikten av att ta ansvar för stadens naturresurser utifrån en uttalad insikt om det ömsesidiga samspelet mellan människa och natur (ibid.s.13). Sammantaget kan det utifrån dokumentstudien uttolkas att styrdokumentet adresserar klimatfrågan

genom en integrerad ansats, som både omfattar klimatomställning för att nå klimatneutralitet och klimatanpassning för att säkra och hantera effekterna av klimatförändringar. Visionen fungerar som en ledstjärna för stadens styrdokument, däribland *Översiktsplanen* och *Livskvalitetsprogrammet*, som tillsammans syftar till att uppnå en hållbar tillväxt och säkrar livskvaliteten för både nuvarande och framtida generationer (Helsingborg stad 2021, s.4; Helsingborgs stad 2025b, s.3). Ambitionen är att uppnå en hög livskvalitet med låg miljöpåverkan, vilket kräver att staden växer med lika stor hänsyn till ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv (Helsingborgs stad 2025b, s. 3). Det går således att urskilja en gemensam inriktning i stadens klimatarbete, även om styrdokumentet varierar i konkretionsgrad och styrande verkan. Det upplevs svårt att avgöra hierarkin av styrdokumentet och därmed svårt att avgöra vilka klimatmål som styr organisationen.

Klimat- och energiplanen anger Helsingborgs övergripande inriktning för stadens klimatarbete och tydliggör de mål som ska styra omställningen framåt. Det är i detta styrdokument som målet om klimatneutralitet år 2030 först formuleras och ges en central position i stadens klimatomställning (Helsingborgs stad 2024b, s.5). Målet om klimatneutralitet innebär att Helsingborg senast år 2030 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Detta kräver att utsläppen minskar med 85% jämfört med 1990 års nivåer, medan resterande utsläpp kompenseras genom olika former av kolsänkor, exempelvis skogsplantering och tekniker för koldioxidinfångning och lagring (Helsingborgs stad 2024b, s.5-6). För att nå detta mål framstår transportsektorn som ett särskilt prioriterat område i *Översiktsplanen*, där staden har ett stort fokus på att förbättra gång, cykel och kollektivtrafik för att göra hållbara resval till det enklaste alternativet för invånarna. Omställningen beskrivs kräva en kombination av fysisk planering med beteendepåverkande insatser, och motivationen bakom omställningen kopplas till både klimatmål men även social hållbarhet och förbättrad folkhälsa och attraktivitet i stadsmiljön (Helsingborgs stad 2021, s.20-22).

Parallellt med arbetet med utsläppsminskningar betonar styrdokumentet en långsiktig klimatanpassning med en planeringshorisont fram tills år 2100 (Helsingborg stad 2021, s. 38). Det övergripande målet kan utifrån dokumenten tolkas att fokusera på att göra plats för vatten, vilket innebär att staden ska stå robust mot väderextremer som skyfall och stigande havsnivåer. Den fysiska planeringen ska därav dimensioneras för att klara extrema vattennivåer, och genom att införa respektzoner längst kusten och vattendrag begränsas ny bebyggelse i riskutsatta områden (Helsingborgs stad 2021, s.40, 211). Vid skyfall prioriteras trög avledning ovan mark, där mångfunktionella ytor som parker, bollplaner och våtmarker fungerar som tillfälliga fördröjningsmagasin och samtidigt bidrar till rekreation och biologisk mångfald (Helsingborgs stad 2021, s.38; Helsingborgs stad 2014, s.92). Grönstrukturen lyfts därutöver fram som en central roll i att motverka urbana värmeöar, eftersom strategiskt placerade träd kan sänka temperaturen i omgivande bostadsområden och att träd kan ta upp en betydande mängd partiklar, vilket både kan bidra till upptagande av växthusgaser och förbättrad luftkvalitet (Helsingborgs stad 2014, 89-90). *Handlingsplanen för stadens träd* förstärker detta perspektiv genom att tydliggöra träds förmåga att fanga upp och fördröja upp till 62% av den totala nederbörden, beroende på trädart och storlek (Helsingborgs stad 2024c, s. 16).

Styrdokumentet tydliggör att klimatarbetet behövs genom ett tvärssektoriellt arbete genom hela kommunkoncernen, vilket innebär att varje förvaltning och bolag har ett ansvar att utifrån sitt specifika uppdrag bidra till omställningen och att målen uppfylls (Helsingborgs stad 2024b, s.75). Tillämpningen sker genom att integrera klimataspekter i ordinarie styrningsprocesser (Helsingborgs stad 2024b, s.75), fysisk planering (Helsingborgs stad 2021, s.38) och offentlig upphandling (Helsingborgs stad 2024b, s.21). Eftersom staden som organisation endast har rådighet över en del av de totala utsläppen lyfts samverkan med näringsliv, akademi och invånare fram som en nödvändig förutsättning för att de långsiktiga klimatmålen ska uppnås (Helsingborgs stad 2024b, s.9-10)

4.2.2 Kommunikativt arbete - visioner och mål

Utifrån dokumentstudien kan det utläsas att styrdokumentet beskriver kommunikationen som en central del av Helsingborgs styrning, men med olika tyngdpunkter. I *Plan för lika möjligheter* framförs hur stadens kommunikation, både internt och extern, ska vara tillgänglig, normkritisk och inkluderande. Dokumentet anger att kommunikationen är ett sätt att kunna “ [...] skapa förtroende för de vi är till för ” och genom den ska fler kunna känna sig “ [...]tilltalade, inkluderande och nås av vår information ” (Helsingborgs stad 2022, s.23). I planen anges också att flera aktörer upplever stadens kommunikation som riktad till en “snäv norm”, där den riktas mot redan insatta och resursstarka målgrupper. Mot denna bakgrund behöver kommunikationen därför utvecklas för att inkludera en bredare variation av målgrupper. *Livskvalitetsprogrammet* lyfter stadens ansvar att förmedla kunskap och stärka invånarnas förmåga att delta i demokratiska processer, med särskild vikt vid insyn, involvering och tillgänglig information (Helsingborgs stad 2025b, s.10-11).

Översiktsplanen behandlar kommunikationen primärt genom avsnittet om dialog, där dialog lyfts fram som en del av planprocessen och där invånare ska ges möjlighet att delta i samråd, utställningar och tidiga dialoger (Helsingborgs stad 2021, s.288, 290, & 292), dock utan att formulera övergripande kommunikationsmål. I *Klimat- och energiplanen 2025-2030* tillskrivs kommunikationen en mer operativ roll jämfört med de övriga styrdokumentet. Till skillnad från *Plan för lika möjligheter* (Helsingborgs stad 2022) och *Livskvalitetsprogrammet* (Helsingborgs stad 2025b) betoning på demokratiskt deltagande och inkludering, positionerar *Klimat- och energiplanen* istället kommunikationen som ett direkt verktyg för klimatomställningen. Dokumentet refererar till “effektiv kommunikation ” som en grundläggande strategisk förutsättning i stadens arbete mot klimatneutralitet, och att den är nödvändig för att skapa förståelse, engagemang och samarbete mellan invånare, företag och övriga aktörer. Kommunikationen ska vara tydlig med enhetligt budskap och återspegla såväl framsteg som utmaningar för att ge omställningsarbetet trovärdighet och motivera till handling (Helsingborg stad 2024b, s.12- 13).

På taktisk nivå konkretiseras arbetet genom att skapa målgruppsanpassad kommunikation och dialog, i syfte att vägleda och inspirera invånare till att göra klimatsmarta val i sin vardag och på

sikt skapa förändrade normer och beteendeförändringar. Lokala föregångare bland invånare, företag och föreningar lyfts fram som viktiga resurser för att inspirera till klimatsmarta vardagsval. *Klimat- och energiplanen* belyser också vikten av att erkänna att olika grupper har skilda förutsättningar att bidra till omställningen, varför delaktighet och anpassning till lokala förhållanden framhålls som avgörande för kommunikationens genomslag (Helsingborgs stad 2024b, s.12, 66). Trots detta ger styrdokumentet sammantaget få svar på hur denna samverkan med invånare, näringsliv och övriga aktörer konkret ska organiseras bortom de övergripande intentionerna, vilket kan väcka frågor om hur väl de kommunikativa ambitionerna är genomförbara

4.3 Intervjustudie

Intervjustudien syftar till att skildra tjänstepersonernas uppfattning och arbetssätt inom klimatarbetet och kommunikation.

4.3.1 Tema 1; Styrning och organisering av klimatarbetet

Roller och ansvarsfördelning

I intervjustudien framträder en förståelse för att klimatarbetet inom kommunen präglas av en komplex och delad ansvarsfördelning där flera professioner bidrar utifrån sina respektive roller och kompetensområden. Snarare än att ansvaret för klimatfrågorna är centraliserat framträder en organisation där klimatarbetet är integrerat i olika delar av verksamheten, men där roller och mandat i praktiken varierar mellan aktörer.

I detta system intar *Klimatstrategen* främst en stödjande och samordnande roll och beskriver att arbetet handlar om att driva diskussioner, bidra med kunskap, stödja och fungera som ett bollplank i olika projekt. Samtidigt framkommer det att rollen saknar formell beslutsrätt, vilket innebär att klimatstrategens möjlighet att påverka är beroende av om andra aktörer efterfrågar kompetensen, vilket gör att medverkan därför varierar mellan projekt. Liknande roll beskrivs av *VA-ingenjören* på NSVA som lyfter sitt expertansvar för vatten och avlopp eftersom kommunen saknar egen VA-kompetens, men samtidigt beskriver att det formella beslutandet ligger hos kommunen. Detta innebär att *VA-ingenjören* också arbetar rådgivande och kan ge vägledning och rekommendationer, men att genomförandet styrs av kommunens prioriteringar och beslut.

I planerings-och projektledningsprocessen framträder också en tydlig samordnande rollfördelning. *Planarkitekt 1* och *Planarkitekt 2* beskriver sina roller som sammanvägande funktioner i planeringsprocessen, där klimatfrågan utgör en av flera aspekter som behöver beaktas. Deras arbete handlar i hög grad om att balansera olika intressen och väga samman mellan både enskilda och allmänna intressen för att kunna skapa sig en helhetsbild som fungerar i praktiken. *Planarkitekt 1* lyfter att varje enhet bevakar sitt eget sakområde, men att deras roll i detaljplanearbetet handlar om att föra samman dessa perspektiv och göra den slutliga avvägningen. Hen betonar samtidigt att det inte är planarkitekternas roll att kommunicera klimatarbetet och att de därför inte har så stor insyn i det. *Projektledaren* beskriver likaså sin roll som samordnare, där fokus ligger på att hålla ihop

projektgruppen och leda arbetet framåt. Hen betonar att det formella ansvaret för detaljplanen inte ligger på projektledaren, utan att detta ansvar först tas över när detaljplanen är antagen och projektet har gått vidare till genomförande. *Projektledaren* betonar att arbetet präglas av ett konsensusinriktat arbetssätt där projektgruppen tillsammans försöker enas om en gemensam inriktning.

Samtidigt framkommer det att visa roller har större påverkan på projektets utformning. *Projektledaren* lyfter särskilt landskapsarkitekternas inflytande, där materialval, utformning och gestaltning är aspekter som i hög grad präglar det slutgiltiga resultatet. *Projektledaren* beskriver detta som särskilt tydligt när landskapsarkitekten har ett starkt klimatintresse, eftersom det då speglas i uttrycket och betonar därför vikten av att ge utrymme för att detta engagemang ska kunna komma till uttryck i projektet. *Landskapsarkitekten* själv beskriver att ansvarsfördelningen varierar mellan projekt och olika skeden. I detaljplaneskedet är det andra funktioner som ansvarar för kommunikationen om klimatfrågor och att hen främst stöttar vid behov. *Landskapsarkitektens* huvudsakliga fokus ligger på att skapa mänskliga och multifunktionella miljöer som människor mår bra av.

Utöver ansvarsfördelningen i klimatarbetet framträder en annan nivå vilket är ansvaret för klimatkommunikationen. Till skillnad från de andra respondenterna som nästan uteslutande beskrev ansvaret i sakfrågan och i flera fall uttryckligen påtalade att de inte arbetade med kommunikationen, lyfter Kommunikatör SBF och Kommunikatör MF ansvaret för hur klimatfrågan kommuniceras.

Kommunikatör SBF tydliggör att kommunikationsansvaret om klimatfrågor i huvudsak följer verksamhetsansvaret, vilket innebär att den som äger ett projektansvar också ansvarar för att kommunicera det. Hen hänvisar till stadens kommunikationspolicy där det anges att projektledaren eller den med verksamhetsansvar som bär kommunikationsansvaret. *Kommunikatör SBF* lyfter att kommunikationsenheten ytterst sällan initierar insatser på egen hand utan arbetar på beställning av den som äger frågan. Samtidigt lyfter *Kommunikatör MF* att ansvarsfördelningen kring klimatkommunikation inte är helt tydligt, särskilt när det gäller stadsövergripande frågor. Hen betonar att det finns en osäkerhet kring vem som har det samordnande ansvaret, vilket påverkar hur effektivt kommunikationen kan bidra till klimatarbetet. Detta instämmer *Kommunikatör SBF* med och påtar att det i praktiken inte alltid fungerar så som kommunikationspolicyn anser, vilket gör att frågan om vem som äger kommunikationen därför kan upplevas som otydlig.

Utifrån följande uttalande framträder en bild av klimatarbetet som präglad av en delad och samordningsberoende ansvarsfördelning där flera professioner bidrar utifrån sina specialistkompetenser. Samtidigt framstår både mandat och ansvar för klimatkommunikation som delvis otydliga, vilket gör att arbetets genomslag i praktiken kan tolkas bli beroende av samarbete, prioriteringar och individuella engagemang.

Styrdokument och riktlinjer

Respondenterna skildrar ett omfattande landskap av olika styrdokument och riktlinjer som på olika sätt vägleder klimatarbetet i Helsingborgs stad. Både *Planarkitekt 1&2* lyfter klimat- och

energiplanen som ett av de centrala dokument som sätter prägel för stadens ambitionsnivå. *Planarkitekt 1* beskriver Helsingborg som progressiva och framhåller att målet har skärpts från tidigare koldioxidneutralt 2035, till klimatneutralt 2030. *Planarkitekt 2* förklarar att klimat- och energiplanen tagits fram framförallt av miljöförvaltningen men är stadsövergripande, och att stadsbyggnadsförvaltningen och miljöförvaltningen samarbetar för att hitta gemensamma utgångspunkter. Däremot betonar hen att det ännu inte är tydligt hur målen ska förverkligas, utan att detta är något som kommer att behöva utvecklas och arbetas vidare med under kommande år för att nå de uppsatta målen. *Planarkitekt 1* och *2* betonar även kommunen som en politiskt styrd organisation, vilket innebär att styrdokumentet kan ange ramar men inte vara alltför detaljerade eftersom tillämpningen avgörs i varje enskilt fall.

Landskapsarkitekten hänvisar till en annan typ av styrdokument, där mer tekniska och praktiska dokument som stadsmiljöprogram, dagvattenplan och teknisk handbok fungerar som konkreta verktyg och stöd i arbetet. Medan policydokument som klimat- och energiplanen skapar förhållningssätt, men används inte dagligen. På samma sätt som *Landskapsarkitekten*, framhäver *VA-ingenjören* betydelsen av de tekniska och praktiskt inriktade styrdokumentet i det dagliga arbetet. Särskilt lyfts NSVA:s dagvattenpolicyn och dagvattenplanen fram som ett centralt styrdokument. Hen betonar att både policyn och planen måste vara väl kända, särskilt i dialogen med planarkitekter, konsulter och byggherrar i tidiga skeden.

Projektledaren beskriver likaså hur det praktiska arbetet främst styrs av NSVA:s riktlinjer för utformning av dagvattenanläggningar och den tekniska handboken, samt av mer konkreta krav såsom volymkrav i detaljplaner som direkt påverkar gestaltningen. Hen menar att stadens klimatkrav används i upphandlingar, medan mer övergripande styrdokument som klimat- och energiplanen inte tillämpas direkt i projekten utan istället konkretiseras och sprids genom interna forum.

I linje med detta beskriver *Kommunikatör MF* och *Kommunikatör SBF* hur styrdokument och riktlinjer sätter ramar för klimatarbetet i Helsingborg. *Kommunikatör MF* lyfter klimat- och energiplanen som ett centralt dokument samt den politiska ambitionen om klimatneutrala Helsingborg 2030, vilket berör hela staden och samtliga aktörer. *Kommunikatör SBF* beskriver att klimatfrågan är ett utpekat och prioriterat område i förvaltningens verksamhetsplan sedan flera år, vilket innebär att resurser riktas mot frågan och att den förs vidare in i andra verksamheters verksamhetsplaner. Vidare lyfter *Kommunikatör SBF* handlingsplanen för klimatanpassning som ett exempel på styrande dokument, samt beskriver att kommunikationsplaner tas fram på uppdrag av den som ansvarar för sakfrågan. *Klimatstrategen* kompletterar denna bild genom att ytterligare betona klimat- och energiplanen som ett centralt styrdokument i Helsingborg och framhåller samtidigt att hen varit delaktig i framtagandet av ett kapitel i den.

Samarbete och samordning

Respondenterna beskriver i helhet hur samarbete och samordning är en grundläggande förutsättning i planerings- och genomförandeprocesserna. Både Planarkitekt 1 och Planarkitekt 2 betonar att detaljplanearbetet alltid är ett nära samarbete där flera kompetenser behöver involveras.

Planarkitekt 1 framför hur arbetet organiseras genom återkommande möten, arbetsgrupper och löpande kontakt mellan olika förvaltningar där organisationen upplevs som hjälpsam. Planarkitekt 2 förstärker denna bild genom att även lyfta samverkan med externa aktörer, särskilt konsulter, där den kontinuerliga dialogen bidrar till samsyn och till ett mer sammanhållet arbetssätt.

Landskapsarkitekten beskriver ett liknande arbetssätt, där samarbete och samordning är en nödvändig del av arbetet, särskilt i större projekt där flera olika aktörer är involverade. Projekten sker i nära dialog med både interna kollegor och externa konsulter, vilket gör samordningen mellan parterna viktig. Hen framhåller även att arbetet inom en större organisation med många landskapsarkitekter skapar god möjlighet till stöd och kollegialt utbyte i komplexa frågor. Samtidigt menar *Landskapsarkitekten* att graden av samordning varierar beroende på projektets nivå och inriktning.

Projektledaren beskriver på liknande sätt hur projekten involverar flera sammanlänkade kompetenser där olika delar kontinuerligt påverkar varandra. Samarbetet inom den egna avdelningen sker genom nära samverkan mellan funktioner såsom trafik, landskap och miljö, som möts i gemensamma forum. Miljöspecialister, en grupp av personer med miljökompetens, lyfts som en viktig länk både internt och gentemot miljöförvaltningen, vilket bidrar till en effektiv hantering av formella miljöfrågor eftersom de både har miljökompetens och ett gemensamt fackspråk. Därtill beskriver *Projektledaren* hur samarbetet i detaljplanearbetet har stärkts över tid, vilket hen menar är delvis beror på klimatfrågor och behovet av stöd i tidiga skeden med exempelvis detaljplaner.

VA-ingenjören poängterar samordningen som central men samtidigt sårbar om den inte sker i rätt tid. Hen konstaterar att VA-expertis behöver komma in tidigt i processen för att säkerställa att dagvattenåtgärder och klimatfrågor hanteras så att de fungerar i praktiken när det ska byggas. Bristande samordning längre fram i processen kan annars leda till att planerade åtgärder inte genomförs som avsett. Hen förklarar att “[...] *det händer att vi planerar för olika dagvattenåtgärder, men att de sen inte byggs. Eller att de byggs på fel sätt. Eller att de blir mycket mindre än vi har tänkt oss*”. Därför beskrivs samarbete och tydlighet mellan konsulter och kommunens funktioner som avgörande för att skapa underlag som är förankrade och genomförbara.

Kommunikatör SBF beskriver att kommunikationsarbetet sker tvärgående, men att samordningen inom kommunikationsområdet är bristande och uttrycker att samordningen “...*inte lyckas särskilt väl skulle jag vilja säga*”. Detta kopplas till personalomsättning och organisatoriska förändringar som lett till att frågor tappats bort över tid. Hen menar att ett samordnare ansvar sannolikt ligger på stadsledningsförvaltningen, men att något aktivt samordningsarbete för klimatkommunikation i nuläget inte är etablerat trots att flera förvaltningar är involverade. *Kommunikatör MF* beskriver liknande utmaningar och för fram att kommunikationen fungerar bra när miljösamordnare driver

arbetet, men att ansvarsfördelningen ibland är otydlig. Både *Kommunikatör SBF* och *Kommunikatör MF* betonar behovet av att kommunikatörer involveras tidigare i projekt för att undvika sena insatser. *Klimatstrategen* lyfter i linje med övriga respondenter att samarbete och samordning är centralt i klimatarbetet. *Klimatstrategens* uppdrag är i huvudsak förlagd till den egna förvaltningen, men i arbetet med klimat- och energiplanen har hen samverkat med flera aktörer inom kommunen samt externa aktörer inom bygg- och anläggningsbranschen. Arbetet beskrivs som inkluderande men samtidigt utvecklingsbart. Klimatfrågan framställs som ett komplext system där aktörerna är ömsesidigt beroende av varandra, vilket kräver ett helhetsperspektiv och kontinuerlig dialog. I detta sammanhang arbetar *Klimatstrategen* i en rådgivande och stödjande roll gentemot andra förvaltningar och har omfattande kontakter både internt och genom externa samverkansprojekt som CoBuild, ett EU-finansierat projekt som utvecklar arbetssätt för klimatneutralt byggande för att bidra till Helsingborgs mål om klimatneutralitet 2030.

4.3.2 Tema 2; Kommunikation och kunskap

Intern kunskapsspridning

Respondenterna ger en samlad bild av en organisation där klimatrelaterad kunskap sprids genom flera parallella kanaler, både formella och informella. Samtidigt framträder en variation i hur kunskap cirkulerar mellan olika delar av staden och hur medarbetare tar del av den.

Planarkitekt 1 och *2* menar att klimatkunskap ofta kommer in tidigt i processerna. *Planarkitekt 2* lyfter att kommunens klimatstrateg har en central funktion i att bedöma markens lämplighet i tidiga skeden, vilket innebär att många förslag styrs bort innan de når planavdelningen. På så sätt förs klimatrelaterad kunskap in redan innan ett ärende formellt startar. *Planarkitekt 1* beskriver vidare hur övergripande planer förankras genom arbetsgrupper och enhetsvisa genomgångar, där personer som deltagit i framtagandet presenterar innehållet i större forum. *Klimatstrategen* deltar enligt *Planarkitekt 1* i dessa gemensamma genomgångar och går igenom relevanta delar av arbetet, varefter enheterna sedan arbetar vidare med vad som är aktuellt för dem. Detta beskrivs som ett sätt att sprida kunskap och göra styrdokumentet mer användbara i det praktiska arbetet.

Klimatstrategens utsagor fördjupar bilden av hur klimatkunskap byggs upp och förmedlas inom organisationen. Hen beskriver hur arbetet med att stärka klimatfrågans ställning pågått under flera år och hur den egna kompetensen till stor del utvecklats genom självstudier, seminarier och deltagande i olika forum. Samtidigt lyfts ett kunskapsglapp mellan olika delar av organisationen, där medarbetare vill göra rätt men saknar verktyg, gemensamt språk eller förståelse för hur frågorna hänger samman. Mot denna bakgrund beskriver hen sin roll som en länk mellan skeden och kompetenser, bland annat genom projekt som Cobuild Netzero där frågor om målkonflikter, materialval och beräkningsmetoder diskuteras. *Klimatstrategen* lyfter även utmaningen i att förmedla komplexa samband i en organisation där förenklade budskap ofta efterfrågas.

Denna bild av ett varierande kunskapsdjup återkommer i *Landskapsarkitektens* beskrivning av det praktiska arbetet. Klimatfrågor utgör en återkommande del av arbetet, men i olika grad beroende på

projekt. *Landskapsarkitekten* beskriver hur vissa kollegor utvecklar fördjupad kompetens genom arbete med att utveckla klimatverktyg, vilket sedan sprids vidare i organisationen genom både formella och informella forum, exempelvis interna möten och gemensamma fikastunder. Kunskapen beskrivs därmed som något som "sipprar" ner mellan kollegor genom erfarenhetsutbyte i det dagliga arbetet. *Projektledaren* beskriver på liknande sätt hur lärande i stor utsträckning sker i själva projektprocessen, också hur lärande till stor del sker i själva projektarbetet. Konsulter som deltar i projekten bidrar med erfarenheter från andra kommuner och sammanhang, vilket gör att ny kunskap kontinuerligt förs in i organisationen. Detta beskrivs som en praktisk och erfarenhetsbaserad kunskapsöverföring där lärande sker i genomförandet snarare än genom formella strukturer.

Kommunikatör SBF lyfter att lärande och kunskapsdelning sker genom organisatoriska forum såsom projektutvärderingar, slutrapporter, slutbesiktningar och stormöten där erfarenheter sprids mellan enheter. Därtill nämns förvaltningsdagar med klimattema och externa inspirationsföreläsare som ytterligare arenor för kunskapsutbyte. *Kommunikatör MF* framhåller samtidigt att behovet av ökad intern klimatkunskap är välkänt och att det finns ambitioner om att utveckla mer strukturerade utbildningsinsatser. Hen betonar även att kommunikatörer ofta behöver förklara klimatrelaterade frågor i olika sammanhang samt att anpassning av språk och budskap är avgörande för att kunskap ska nå fram i organisationens olika delar.

VA-ingenjören beskriver att kunskap sprids genom tvärgående grupper, såsom vatten- och dagvattengrupper, där olika medarbetare möts över avdelningsgränser. Hen betonar vikten av en gemensam förståelse för att motverka stuprörsorganisering och möjliggöra gemensamma beslut. Samtidigt framhålls ett behov av en ökad kompetens i organisationen i stort och att fler behöver ta ansvar för att driva och kommunicera dessa frågor. Som en del av detta lyfter *VA-ingenjören* att hen själv håller sig uppdaterad genom branschorganisationer, webinarier, nyhetsbrev och forskningssamarbeten, vilket därefter förs vidare till kollegor och samarbetspartners genom presentationer och dialog i projekt.

Extern kommunikation och dialog

Den externa klimatkommunikationen i Helsingborg varierar beroende på profession och uppdrag och rör sig mellan lagstyrd information, gestaltande uttryck och mer strategiska kommunikationsinsatser. *Planarkitekt 1 & 2* framför att deras externa kommunikation främst är kopplad till lagstyrda moment i detaljplanprocessen, där de informerar om planförslag och konsekvenser. Det bredare klimatkommunikativa arbetet gentemot invånare hanteras av andra delar av organisationen, såsom miljöförvaltningen, klimatstrateger och kommunikatörer. Både *Planarkitekt 1 & 2* lyfter exempel på cykelfrämjande kampanjer och möjligheten för invånare att söka medel ur kommunens klimatfond. *Planarkitekt 1* beskriver också kundtjänsten som en central funktion som tar emot och besvarar frågor från allmänheten, vilket avlastar planhandläggarna.

Landskapsarkitekten visar hur den externa kommunikationen ofta sker genom gestaltning, materialval och visualiseringar. Här blir klimat- och hållbarhetsaspekter synliga i hur projekt tar form, snarare än i explicita budskap. Visualiseringar och illustrationer menar *Landskapsarkitekten*

används både i dialog med entreprenörer och för att underlätta för allmänheten att förstå hur en plats kommer att utvecklas. Hen framhåller att bilder är ett effektivt sätt att göra projekten mer begripliga och kommunicera klimat- och hållbarhetsaspekter, men att det kan vara en utmaning att visa material tidigt i processen när utformningen ännu inte är fastställd.

Projektledaren beskriver en mer praktiskt orienterad kommunikation inför byggstarter, där information sprids via flera kanaler och struktureras kring vad som ska göras, varför det görs och hur det påverkar omgivningen. Samtidigt lyfter *Projektledaren* att klimatåtgärder inte alltid kommuniceras explicit i den egna rollen, utan att fokus ofta ligger på mer konkreta aspekter som hållbart resande. Detta visar hur klimatperspektivet i genomförandeskedet tenderar att integreras snarare än att kommuniceras som eget tema. *Projektledaren* beskriver också att kommunikationen samordnas med en övergripande kommunikationsenhet för att säkerställa enhetliga budskap.

Kommunikatör SBF beskriver en mer övergripande och strategisk nivå där extern kommunikation används för att sätta klimatfrågan på agendan, synliggöra pågående arbete samt öka kunskapen hos både allmänheten och internt. Klimatanpassning lyfts som ett område där kommunikationen riktas mot invånare för att medvetandegöra eget ansvar och förebyggande åtgärder, exempelvis vid höga vattenstånd. Hen lyfter att fysiska åtgärder, såsom förstärkning av kajer eller höjning av marknivåer, är relativt enkla att kommunicera och sätts in i ett större sammanhang genom kopplingar till stadens långsiktiga klimatarbete. Samtidigt beskriver hen att arbetet har blivit mer strategiskt med tydligare målgrupper, planering och uppföljning av effekter. I linje med detta lyfter *VA-ingenjören* vikten av klarspråk i kommunikationen med invånarna, särskilt när tekniska klimat- och dagvattenfrågor ska förklaras i situationer som berör enskilda fastighetsägare. Detta knyter an till behovet av att översätta komplexa system till begriplig kommunikation, där tydlighet blir avgörande för förståelse och acceptans.

Klimatstrategen beskriver extern kommunikation som kanaliserad genom sociala medier, press och artiklar. Hen lyfter att klimatfrågan i sig sällan är tillräckligt motiverande för beteendeförändring, och att kommunikationen därför behöver kopplas till andra perspektiv som hälsa, ekonomi, trygghet eller resiliens. *Klimatstrategen* menar att klimatfrågor är komplexa och att många invånare snabbt tappar intresset, vilket gör det nödvändigt att förenkla budskap och arbeta mer med känslor och visuella uttryck. Samtidigt framhåller hen att vissa klimatrelaterade budskap främst är relevanta för mer initierade målgrupper, såsom andra kommuner, konsulter och byggaktörer, och att det finns ett behov av att linjera arbetssätt mellan kommuner i regionen.

Kommunikatör MF beskriver ett brett och mångkanaligt arbete där klimatfrågor kommuniceras till invånare, företag och föreningar, bland annat genom klimatfonden. Även här framträder att klimatargument ofta behöver kompletteras med andra värden, såsom ekonomi och hälsa, för att påverka beteenden. Vidare menar *Kommunikatör MF* att sociala medier används strategiskt för att nå specifika målgrupper, samtidigt som kommunikationen balanseras mellan att vara styrande, informativ och förtroendeskapande.

Medborgardialog och delaktighet, vilja vs praktik

Flera respondenter återkommer till att klimatfrågan är svår att nå ut med och att invånarnas engagemang varierar. *Klimatstrategen* menar att det är "...otroligt svårt att nå ut ur bruset med den här typen av frågor" eftersom klimatfrågor uppfattas som tekniska och inte längre väcker samma intresse som tidigare. Hen uppger att klimatkommunikation ofta konkurrerar med andra samhällsfrågor och att färre vill lyssna. Detta trots att kommunen genomför fler åtgärder än för några år sedan. *Kommunikatör SBF* uttrycker liknande erfarenheter och förklarar att staden inte mäter invånarnas klimatkunskap brett, eftersom sådana undersökningar får låg svarsfrekvens. Hen lyfter att dialoger fungerar bättre när frågorna är tydligt avgränsade och platsnära, och att återkoppling är avgörande för att dialogen ska upplevas meningsfull.

Kommunikatör MF ger exempel på hur staden har testat olika former av klimatdialog med olika målgrupper och hur dessa försök har synliggjort klimatfrågans emotionella dimensioner. Hen uppger att klimatfrågan kan väcka skam och förnekelse, men att det finns en vilja att agera, samtidigt som att kunskapsnivån ofta är låg och att frågor behöver formuleras på ett sätt som gör dem begripliga. Samtidigt visar dialogerna att majoriteten av deltagarna efterfrågar en hårdare klimatpolitik när de väl engageras. *Kommunikatör MF* lyfter också att klimatförnekelse är vanligare i digitala kanaler, särskilt i sociala medier, medan fysiska möten tenderar att vara mer konstruktiva, vilket är en insikt som bidragit till en mer strategisk syn på kanalval och målgruppsanpassning.

Landskapsarkitekten och *Projektledaren* ger inblick i hur klimatperspektiv gradvis integreras i etablerade dialogprocesser med invånare. De beskriver att invånare visserligen generellt är engagerade, men att klimatfrågan sällan är det som initialt driver kontakten. Istället väcks invånarnas intresse främst när de upplever konkreta problem, ofta kopplade till den egna fastigheten. *Projektledaren* påpekar även att klimatrelaterade synpunkter sällan når beslutsfattande nivåer, då invånarnas frågor istället handlar om mer påtagliga aspekter som parkering och trafiklösningar. Dessa observationer synliggör utmaningen att förankra klimatfrågan i medborgardialogen, där den tenderar att hamna i bakgrunden. Både *Landskapsarkitekten* och *Projektledaren* pekar på potentialen att integrera klimatperspektiv i diskussioner om lokal utveckling, snarare än att behandla klimatfrågan separat. Genom att koppla den till de frågor som faktiskt engagerar invånarna, kan förutsättningarna för en konstruktiv medborgardialog förbättras.

Avslutningsvis präglas medborgardeltagandet i detaljplaneprocessen, enligt *Planarkitekt 1 & 2*, av en mer formell karaktär. De uppger att det främst är grannar och andra sakägare som deltar i samråd, skickar in yttrande eller tar kontakt via mejl och telefon. *Planarkitekt 2* påpekar att intresseorganisationer och byaföreningar ibland engagerar sig, men betonar att dessa grupper inte nödvändigtvis representerar hela områdets åsikter. Parallellt med dessa mer formella kanaler för medborgardeltagande, lyfter *Planarkitekt 1* klimatfonden som en kompletterande arena för lokalt engagemang. Klimatfonden, som *Kommunikatör MF* tidigare beskrivit och som startades år 2024, ger privatpersoner och ideella föreningar möjlighet att söka bidrag till insatser som minskar klimatpåverkan eller stärker miljön som en del av stadens satsning till att bli klimatneutrala år 2030.

För Maria station etapp III präglades medborgardialogen av de formella krav som styr detaljplaneprocessen, men också av hur dessa omsattes i praktiken. *Planarkitekt 1* beskriver att dialogen följt lagstadgade moment som annonsering och samråd. Deltagandet kom dock främst från boende utanför planområdet, utmärkande med oro kopplad till översvämningsrisker och påverkan på egna fastigheter. *Landskapsarkitekten* återger i sin intervju hur kommunikationen i projektet främst har handlat om synliga och konkreta förändringar, såsom flytt av träd och införandet av ängsytor. Samtidigt menar hen att dialogen främst har kretsat kring funktion som pendling, trygghet och tillgänglighet snarare än klimatrelaterade aspekter.

Kommunikatör SBF beskriver en komplex kommunikativ situation där formella processer möter politiska förväntningar och erfarenheter från tidigare etapper. Eftersom Maria station etapp III är den sista etappen och att tidigare etapper kritiserats för bland annat täthet och parkering fanns en tydlig förväntan om förbättringar. Samrådet fick dock begränsat genomslag, vilket *Kommunikatör SBF* kopplar till valet av plats och tid. I stället för att hållas runt etappens område genomfördes samrådet i Stadsbyggnadshuset vid en tidpunkt som inte var anpassad för bred tillgänglighet, vilket bidrog till en selektiv deltagandeprocess där främst resursstarka och initierade medborgare med förkunskaper om planprocessen deltog. Detta innebar att dialogen i praktiken inte nådde den bredare allmänhet som processen formellt syftar till att inkludera. Något explicit skäl till dessa val framkommer inte i intervjun, men *Kommunikatör SBF* betonar att planarkitekten har ett reellt handlingsutrymme att genom praktiska vägval styra uppmärksamheten kring en fråga, vilket i detta fall tillämpades på ett sätt som resulterade i ett begränsat medborgerligt deltagande.

Projektledaren beskriver att kommunikationen i genomförandeskedet främst har handlat om trafik, framkomlighet och praktiska konsekvenser för närboende. Dialogen med företag och föreningar har i hög grad styrts av dessa konkreta frågor, medan klimatpåverkan har haft en mer undanskymd roll. Kommunikationen har därmed formats av mottagarnas behov snarare än av projektets klimatambitioner. *Kommunikatör MF* lyfter en intern dimension genom att beskriva hur miljöförvaltningen inte varit involverad i kommunikationen kring projektet och saknat insyn i dess innehåll och skeden. Hen uppger att hen endast kände till projektet genom privata kontakter och egna observationer i området. Detta tyder på att projektet inte har spridits internt till samtliga berörda förvaltningar.

Sammantaget visar respondenternas utsagor att kommunikationen kring Maria station etapp III präglas av en tydlig skillnad mellan formella ambitioner och hur dialogen faktiskt genomförs. Även om det finns en vilja att visa att lärdomar dragits från tidigare etapper, påverkas kommunikationen av politiska förväntningar, organisatoriska val och målgruppens prioriteringar. Klimatfrågan nämns, men den kommuniceras inte som en huvudfråga, medan frågor om kvalitet, trygghet och vardagsfunktioner får större utrymme i dialogen.

4.3.3 Tema 3: Prioriteringar och intressekonflikter

I intervjuerna framträder en planeringspraktik där klimatmål kontinuerligt vägs mot andra krav och där avvägningar formas av professionella perspektiv, organisatoriska strukturer och politiska prioriteringar. *Landskapsarkitekten* beskriver hur arbetet sällan kan optimeras utifrån ett enda mål, utan att ”*det är väldigt många saker som man ska förhålla sig till... det är lite kompromisser i allt*”. Hen förklarar att klimatnytta behöver balanseras mot andra krav, och även tydligt motiverade åtgärder riskerar att nedprioriteras om de inte aktivt bevakas. Denna grundläggande komplexitet förstärks av när i processen klimatfrågan kommer in.

Projektledaren konkretiserar dessa avvägningar genom att beskriva hur klimat inte alltid är den mest styrande faktorn i projekten, utan exempelvis gestaltning, framkomlighet, trafiksäkerhet eller liknande kan vara mer prioriterat. Materialval illustrerar denna komplexitet, där exempelvis betong innebär en avvägning mellan klimatpåverkan, livslängd och driftkostnader. Hen lyfter också att driftens invändningar kan leda till revideringar av förslag när vissa lösningar bedöms bli för kostsamma att sköta. *Kommunikatör SBF* visar att de målkonflikter som *Projektledaren* beskriver på projektnivå också präglar organisationen som helhet. Hen lyfter att kommunens arbete involverar flera delar av verksamheten, vilket gör att olika intressen ständigt behöver beaktas och balanseras. Samtidigt styrs kommunen av flera krav och styrsignaler, där lagkrav och målsättningar ibland kan peka åt olika håll och skapa svårigheter i beslutsprocesser. *Kommunikatör SBF* menar att stadens klimatåtaganden inte alltid följs av alla delar av organisationen eftersom ”[...] *det betyder inte per automatik att andra delar av verksamheten hänger med... man kanske befinner sig i en annan fas*.” Hen framhäver att sådana avvägningar mellan intressen är en konstant del av den kommunala verksamheten, inte bara i klimatfrågor utan i det dagliga arbetet generellt.

Klimatstrategen tillför ytterligare en dimension genom att beskriva hur målkonflikter förstärks av kunskapsluckor och osäkerheter. Hen förklarar att det ibland saknas underlag för de antaganden som görs, och att man ”[...] *målar upp en bild om någonting som man inte riktigt känner till*”. Detta märks exempelvis i antaganden om kostnader, där åtgärder uppfattas som kostnadsdrivande trots att det inte är klarlagt om kostnaderna faktiskt ökar. *Klimatstrategen* beskriver vidare att osäkerheter kring olika lösningar påverkar gestaltning, klimatavtryck och framtida skötsel. Material med lägre klimatpåverkan kan exempelvis innebära kortare hållbarhet eller större driftbehov, vilket skapar ytterligare avvägningar. Hen poängterar att sådana målkonflikter är många och återkommande, men *Klimatstrategens* långa erfarenhet av olika projekt underlättar förståelsen för vad som är möjligt att genomföra och vilka kompromisser som krävs. I en diskussion inom kontexten Maria station etapp III framkom att ekonomiska och driftmässiga förutsättningar utgjorde en viktig del av de avvägningar som behövdes göras i projektet. Hen menar att de ursprungliga gestaltungsförslagen fick revideras på grund av ökade kostnader, vilket paradoxalt nog ledde till minskade klimatavtryck. *Klimatstrategen* beskriver hur projektets klimatberäkningar blivit ett viktigt kunskapsunderlag för kommunens fortsatta klimatarbete.

Utifrån detta kan det konstateras att klimatmålen inte kan förstås som en isolerad fråga, utan som en del av en kontinuerlig förhandlingsprocess där flera mål, intressen och perspektiv måste balanseras. Avvägningarna präglas av politiska prioriteringar, organisatoriska strukturer, ekonomiska ramar och praktiska förutsättningar. Klimatfrågan är närvarande, men den ges inte alltid företräde framför andra krav, vilket gör att klimatambitioner integreras i planeringen men sällan blir styrande i slutliga beslut.

4.3.4 Tema 4: Klimatanpassning i en pågående process

Klimatfrågan kommer tydligt till uttryck i utvecklingsområdet Maria station etapp III. Som tidigare framförts är detaljplaneområdet avsatt på en idag, naturligt dränerad yta, och planeras därmed innefatta blågröna rekreativa ytor för att bevara dessa funktioner. Respondenterna i intervjustudien beskriver hur dagvattenhanteringen i Maria station etapp III har utvecklats till den centrala dimensioneringsfaktorn i hela detaljplanen. *Planarkitekt 1* framhåller att hela planen är dimensionerad efter vattenfrågan och jämför med tidigare arbetssätt där dagvattenfrågan ofta hanterades mer översiktligt och utan systematiska beräkningar. *Planarkitekt 1* förklarar att dagens standard kräver dimensionering utifrån 100-årsregn med klimatkoefficient, vilket är ett juridiskt krav kopplat till människors hälsa och säkerhet, och både *Planarkitekt 1 & 2* betonar att kommunen är ersättningskyldig i tio år om översvämningar uppstår på grund av bristfälliga beräkningar.

Denna utveckling har förändrat planeringsprocessen mot ett mer komplext och tvärprofessionellt arbetssätt där dagvattenfrågan måste hanteras på avrinningsområdesnivå snarare än endast inom detaljplanområdet. *VA-ingenjören* beskriver hur detta blir särskilt tydligt i Maria station etapp III, där stora vattenmängder samlas i en lågpunkt, vilket gör dagvattenfrågan avgörande redan i tidiga skeden. Därför menar hen att planarkitekterna i ett tidigt skede måste avsätta tillräcklig mark för dammar, kanaler och diken, eftersom det påverkar både bebyggelsens placering och områdets utformning. *VA-ingenjören* beskriver således hur dagvattenfrågan skapar förhandlingssituationer eftersom exploatörer vill maximera byggbar mark medan dagvattebnlösningarna kräver stora ytor. Hen uttrycker detta som att "*de som ska bygga [...] ville ha så mycket bostäder som möjligt*". När översvämningssrisker och framtida kostnader tydliggörs ökar dock acceptansen för att avsätta mer mark till dammar och gröna strukturer, vilket enligt *VA-ingenjören* är en förutsättning för att kunna bygga hållbart.

Ur denna tekniska nödvändighet har en mer integrerad gestaltungsriktning vuxit fram.

Klimatstrategen beskriver hur tidigare insatser fokuserade på att maximera grönytor och möjliggöra vegetation i gaturum, men att det var särskilt utmanande eftersom utformningen delvis var satt genom en tidigare tävling. *VA-ingenjören* betonar att denna integration av blå och gröna stråk skapar betydande mervärden utöver dagvattenhantering, där träd och växtlighet bidrar till luftfuktighet, temperaturreglering och bättre luftkvalitet. Parallellt med dagvattenfrågan framträder klimatperspektivet genom materialval, återbruk och masshantering. *Landskapsarkitekten* beskriver hur stationsområdet rymmer många givna förutsättningar och kräver omfattande hårdgjorda ytor,

men att de ändå har försökt minska dessa genom att arbeta med slänter, ängsytor och trädplanteringar. Samtidigt betonar *Landskapsarkitekten* att klimatinsatser har behövts riktas mot de delar av projektet där de gör störst faktisk skillnad, snarare än mot det som är mest synligt för ögat. Här framstår masshantering som centralt eftersom schakt, fyllning och transporter är där de största avtrycken uppstår, vilket även bekräftas av *Projektledaren*.

Projektledarens erfarenheter från genomförandefasen synliggör samtidigt de praktiska begränsningar som uppstår när multifunktionella ytor ska realiseras. Hen menar att NSVA ansvarar för ytor upp till tjugoårsregn och tillåter inte planteringar inom sitt driftområde, vilket riskerar att skapa tråkiga ytor. Samtidigt betonar *Projektledaren* att dessa ytor måste fylla rekreativa funktioner eftersom det saknas annan parkyta i området. Detta har lett till diskussioner om hur ytor för hundraårsregn kan användas i vardagen, exempelvis som lek- eller aktivitetsytor, eftersom översvämningar endast inträffar sällan och *Projektledaren* sammanfattar resonemanget med att det är orimligt att inte nyttja översvämningssytorna som ex aktivitetsytor även om man vet att det kommer ske översvämning på ytorna några gånger under en hundraårsperiod.

Att utläsa intervjustudien framträder flera utmaningar och lärdomar från planprocessen i Maria station etapp III. Projektet synliggör en komplex planeringsprocess där samverkan tidigt blev central. *Planarkitekt 1* beskriver hur projektets komplexitet tidigt gjorde det nödvändigt att arbeta tätt tillsammans med mark- och exploateringshandläggare och stadsledningsförvaltningen. Det nära samarbetet var avgörande för att hantera de många parallella frågorna. Mot denna bakgrund för *Landskapsarkitekten* in ett rumsligt perspektiv och beskriver de utmaningar som uppstår när tekniska krav möter gestaltungsambitioner. Detta menar hen innebär en ständig balansgång där många funktioner ska samsas på begränsad yta, och lösningarna måste vara både tekniskt fungerande och upplevelsemässigt attraktiva.

Samtidigt synliggörs de ständigt närvarande målkonflikterna, exempelvis hur driftsfrågor begränsar vilka vegetationslösningar som är möjliga i vägmiljöer. *Projektledarens* erfarenheter understryker komplexiteten i att implementera dessa ambitioner. Hen menar att varje beslut om markanvändning innebär en förhandling mellan tekniska krav, estetiska ambitioner och praktiska begränsningar. I kontrast till detta lyfter *VA-ingenjören* ett mer lösningsorienterat perspektiv och beskriver hur dagvattenhantering inte endast är en teknisk nödvändighet, utan successivt har utvecklats till en möjlighet att skapa mervärden i stadsrummet genom blågröna strukturer.

4.3.5 Tema 5: Framtidens klimatarbete - barriärer, drivkrafter och vägar framåt

Barriärer och förbättringsområde för klimatarbetet

I intervjuerna framträder en bild av ett klimatarbete som ständigt präglas av komplexa avvägningar och begränsade handlingsutrymmen. *Projektledaren* framhåller att klimatperspektivet ofta blir aktuellt först när stora delar av utformningen redan är låsta och lyfter ” ”[...] när det kommer till mitt bord...då är det redan i planen. Då är så mycket plats och allt är bestämt. ”, vilket illustrerar hur tidiga beslut begränsar handlingsutrymmet i senare skeden. Detta illustrerar hur tidiga beslut begränsar möjligheterna att påverka gestaltning och tekniska lösningar i senare skeden, där funktion, estetik och kostnad tenderar att väga tyngre än klimatrelaterade överväganden.

Denna problematik förstärks av att flera respondenter beskriver hur resurs- och kapacitetsbrist ytterligare begränsar möjligheterna att arbeta strategiskt med klimatfrågor. *Planarkitekt 2* för fram att även om organisationen rymmer många kompetenser, är de inte alltid tillgängliga när de behövs och menar ” [...]så det är också en prioriteringsfråga.” *Klimatstrategen* beskriver likaledes en vardag där personalen är ”[...]uppbundna till öronen... vi har inte tillräckligt många som kan lägga den tiden som krävs för att göra den förflyttningen som vi skulle vilja göra”, och *Kommunikatör SBF* uttrycker att arbetsbelastningen gör det svårt att fördjupa sig i enskilda frågor: ”[...]jag har för många frågor... för att kunna unna mig att djupdyka. Tillsammans visar dessa utsagor hur organisatoriska villkor begränsar möjligheterna att arbeta långsiktigt och systematiskt med klimatfrågor.

Utöver organisatoriska begränsningar påverkas klimatarbetet av politiska prioriteringar och skiftande agendor. *Klimatstrategen* beskriver att hen sällan möter politiken i projekt, något hen menar är både bra och dåligt, men framför allt begränsande eftersom det minskar möjligheten till dialog om inriktning och prioriteringar. Denna distans märks också i hur klimatfrågan värderas politiskt vilket *Kommunikatör SBF* lyfter när hen menar att ” [...]det politiska landslaget... ser inte jättelovande ut inför kommande val... frågan halkar ner rätt så radikalt”. *Kommunikatör MF* beskriver i linje med detta hur klimatfrågan konkurrerar med andra samhällsfrågor om uppmärksamhet, både politiskt och kommunikativt. Hen påtalar att ”[...] klimatfrågan är ju inte jättestor”, vilket är en bidragande faktor till att klimatet inte alltid får en framträdande plats i kommunikationen med invånare och företag. Prioriteringar påverkas av den politiska styrningen och kan förändras över tid, vilket skapar variation i hur starkt klimatfrågan lyfts i olika sammanhang. Även *Kommunikatör SBF* betonar att målkonflikter är en återkommande del av den kommunala verksamheten, där olika intressen ständigt måste balanseras och där politiska prioriteringar avgör vad som ges tyngd i slutändan. Både *Kommunikatör MF* och *Kommunikatör SBF* poängterar att engagemanget bland tjänstepersoner är mycket högt och att det snarare är de politiska prioriteringarna som begränsar möjligheterna att driva klimatfrågan framåt.

En ytterligare barriär rör kunskap och kommunikation. *Landskapsarkitekten* lyfter hur olika yrkesroller har olika fokus och att viss okunskap påverkar vilka frågor som prioriteras. *VA-ingenjören* konkretiserar detta genom att beskriva hur praktiska klimatåtgärder uteblir när förståelsen saknas, vilket betonar behovet av utbildning, bättre tvärsektoriell kommunikation och tidig integrering i projekten. Denna kunskapsproblematik förstärks av kommunikationsutmaningar. *Kommunikatör MF* och *Kommunikatör SBF* beskriver hur klimatåtgärder ofta är långsiktiga och svåra att kommunicera, eftersom de varken är synliga eller konkreta i det dagliga arbetet. *Kommunikatör MF* betonar hur de komplexa och avlägsna konsekvenserna gör att många inte upplever frågan som direkt relevant, medan *Kommunikatör SBF* lyfter att åtgärderna sällan är synliga i vardagen och kräver att man “[...]behöver gräva lite... vara inne i organisationen rätt så djupt för att hitta de möjligheterna”, vilket gör att det inte alltid är självklart för den som ansvarar för kommunikationen att initiera kontakt. Tillsammans visar detta att klimatfrågan behöver en mer kontinuerlig och aktiv dialog för att få genomslag.

Samtidigt framträder det i intervjuerna flera möjliga vägar framåt. *Projektledaren* återkommer till behovet av att göra klimatmålen mer begripliga i praktiken. Hen beskriver hur nuvarande mål ofta upplevs som teoretiska och svårtolkade, och att jämförande projekt skulle kunna göra ambitionsnivåerna mer begripliga och konkreta. Resonemanget rör allt från materialval till omfattningen av gröna inslag, och sammanfattas i utsagan ”jag vet inte vad det innebär riktigt... hade ju kunnat klargöra lite vad innebär det här rent konkret i mitt arbete”. Denna osäkerhet förstärks av korta tidsramar och avsaknad av tydliga riktlinjer, vilket gör konkretisering till en viktig faktor för att målen ska kunna omsättas i faktiska beslut och handlingar.

Flera respondenter efterfrågar också tidigare och mer systematiska arbetssätt. *Projektledaren* menar att klimatberäkningar bör göras redan i detaljplan och skisskede för att möjliggöra jämförelser mellan alternativa lösningar innan projektet låses. Samtidigt beskriver *Kommunikatör SBF* att stadens övergripande klimatarbete saknar en långsiktig struktur och att kampanjer ofta blir kortlivade och ”[...]blir lite tomtebloss”, vilket enligt hen gör att de behöver ersättas av mer uthålliga och samordnade insatser.

VA-ingenjören betonar att mycket kan göras inom det befintliga regelverket om kunskap och engagemang tas med in i vardagsarbetet och uttrycker “[...]inom de lagar, regler och så vi har, så kan vi göra jättemycket. Vi behöver kanske inte gå åt ena hållet. Vi kan gå åt det hållet istället och göra samma sak. Kostar lika mycket, tar lika lång tid, men resultatet blir bättre”. En annan aspekt som lyfts är invånarnas förståelse och delaktighet i planeringsprocessen. *Kommunikatör MF* beskriver att många invånare har begränsad förståelse för planeringsprocesser och ofta inte vet vad ett samråd innebär eller vilka frågor de faktiskt kan påverka, vilket leder till orealistiska förväntningar och försvårar en konstruktiv dialog. Hen framhäver därför behovet att tydliggöra målkonflikter och konsekvenser för att ge en mer rättvisande bild av projekten.

Intervjuerna visar i stort att klimatarbetet behöver stärkas genom tydligare vägledning, tidigare klimatintegrering och mer långsiktiga kommunikationsinsatser. I kombination med en mer

tillgänglig dialog med invånare och en tydligare förankring av ansvar i organisationen kan bättre förutsättningar skapas för att klimatmålen faktiskt blir styrande i den praktiska planeringen.

Drivkrafter för klimatarbete

Utifrån respondenternas utsagor framträder drivkrafterna bakom Helsingborgs klimatarbete som en kombination av förändrade förutsättningar, organisatoriska prioriteringar, kommunikativa processer och ett starkt personligt engagemang. Flera av respondenterna beskriver hur klimatfrågan under de senaste åren fått en större tyngd i planeringen, där återkommande översvämningar, skärpt lagstiftning och större krav på dagvattenhantering gjort frågan mer påtaglig. *Planarkitekt 1* förklarar att det “[...]det har skett en utveckling” och att aspekter som tidigare betraktades som perifera i dag är självklara delar av detaljplaneringen. *Landskapsarkitekten* beskriver en liknande progression och menar att det har skett en positiv förändring i hur klimatfrågan värderas. *Projektledaren* kompletterar detta och påtalar hur klimatrelaterade frågor såsom skyfall, havsnivåhöjning och behovet av skuggande träd numera är integrerade i projektet, vilket hen menar inte var lika framträdande för fem till tio år sedan. De konkreta effekterna av klimatförändringarna kan därför förstås fungera som tydliga drivkrafter för förändring.

På en organisatorisk nivå träder ett starkt engagemang fram bland medarbetare som drivande kraft i klimatarbetet. *Kommunikatör SBF* beskriver här hur många medarbetare söker sig till Helsingborg på grund av den starka viljan att påverka samhällsutvecklingen och driva hållbarhetsfrågor. Hen lyfter exempel på initiativ som vuxit fram underifrån inom organisationen där medarbetare arrangerat klimatluncher för att väcka engagemang i klimatfrågan. Detta resulterade i att klimatfrågan blev ett prioriterat område i verksamhetsplanen och skapade tydligare målsättningar, resurstilldelning och uppföljning, vilket bidrog till att arbetet började ta fart. *VA-ingenjören* för fram en liknande kultur och menar att Helsingborg är “[...]väldigt framåt och öppen för nya idéer... man får lov att testa saker”, vilket skapar utrymme för innovation och lockar till sig kompetens. I detta lyfter *VA-ingenjören* hur regionala samarbeten och sammanslagningar av VA-bolag stärker specialistkompetenser och gör det lättare att sprida kunskap över kommungränserna.

Klimatstrategens utsagor visar hur drivkrafterna också är kopplade till professionella värderingar och personliga engagemang. Hen beskriver att rollen som klimatstrateg uppstod ur en personlig övertygelse om att någon var tvungen att ta ansvar för klimatfrågan. Engagemang som sedan har resulterat i olika projekt såsom Cobuild Netzero, vilket hen förklarar syftar till att överbrygga glappet mellan övergripande mål och praktiskt genomförande. Genom gemensamma beräkningsanvisningar, bred kunskapsspridning och tvärgående samarbete, menar *Klimatstrategen* har gjort att flera delar av organisationen nu arbetar i samma riktning eftersom “[...]en person en förändrar inte allt... vi måste vara många som gör det”. I intervjuerna framträder också kommunikation som en central drivkraft. *Kommunikatör MF* och *Landskapsarkitekten* beskriver hur personligt engagemang fungerar som en drivkraft, både i det professionella arbetet och i det privata livet. *Kommunikatör MF* betonar vikten av att motivera människor genom positiva argument snarare än pekpinna och beskriver hur vardagliga handlingar kan inspirera andra i sin omgivning.

Sammanfattningsvis visar intervjuerna att drivkrafterna i Helsingborgs klimatarbete är många. De omfattar konkreta effekter av klimatförändringarna, organisatoriska och politiska prioriteringar, professionella värderingar, kommunikativa processer och ett starkt personligt engagemang. Klimatarbetet drivs därmed både uppifrån och underifrån och utvecklas i takt med att kunskap, erfarenheter och ambitioner sprids inom organisationen.

4.4 Slutsatser kring fallstudien

Studiens resultat visar att Helsingborgs stad har omfattande klimatambitioner och ett tydligt kommunikativt ideal i sina styrdokument men att kommunikationen blir betydligt mer fragmenterad när målen ska omsättas i den praktiska verksamheten. Dokumentstudien visar att klimatmålen uttrycks i stadens styrdokument, men att hierarkin mellan dokumenten är svår att urskilja och att flera hänvisar till äldre eller svåråtkomliga underlag. Detta skapar osäkerhet kring vilka mål som ska styra verksamheten och hur de ska omsättas i det dagliga arbetet. Utifrån materialet kan det förstås som att ett kommunikationsgap uppstår redan på styrdokumentsnivå, vilket kan komma att påverka både tolkning och tillämpning.

Intervjustudien synliggör att klimatkomuniaktionerna inom organisationen är fragmenterad och beroende av samordning mellan förvaltningarna. Formellt förstås att kommunikationsansvaret följer verksamhetsansvaret, men att ansvarsfördelningen i praktiken blir otydlig, särskilt i komplexa frågor som klimatarbetet utgör. Kommunikatörer involveras sent, och klimatkunskap sprids främst genom projekt, informella nätverk och individuella initiativ snarare än genom organisatoriska strukturer. Detta gör att klimatfrågan tappar kraft i överlämningar mellan olika nivåer och funktioner.

I fallstudien av Maria station etapp III växte detta konkret fram då klimatfrågor främst kommuniceras genom tekniska lösningar och planbestämmelser, men kommunicerades allt mindre tydligt i dialogen med invånarna. Trots en uttalad ambition om att visa att lärdomar dragits från tidigare etapper, genomfördes samrådet på en plats och tid som begränsade tillgängligheten, vilket i praktiken resulterade i ett selektivt deltagande där främst redan initierade medborgare nåddes.

Sammantaget visar resultatet att Helsingborgs utmaningar inte främst handlar om brist på kunskap eller vilja, utan om organisatoriska villkor som gör det svårt att omsätta och kommunerna klimatmål konsekvent genom hela planeringskedjan. För att stadens klimatambitioner ska få större genomslag krävs tydligare ansvar, starkare samordning och mer sammanhållen kommunikation där klimatfrågan ses som en gemensam angelägenhet.

5. Diskussion

Detta är en studie vars syfte har varit att analysera vilken roll kommunikationen spelar i det långsiktiga klimatarbetet och därmed stadsrummets långsiktiga robusthet. Med utgångspunkten att kommunen har stor rådighet över förverkligandet av allmänintresset och har en viktig roll och ansvar i utvecklandet av fysiska miljöer, har arbetets syfte vidare varit att synliggöra konflikter och organisatoriska utmaningar som präglar kommunernas klimatarbete. Vidare har arbetet ämnat att dyka in i kommunikationens betydelse för att stärka förutsättningar för ett integrerat klimatarbete. För att förstå organisationen har forskningsfrågorna konkretiserats genom en fallstudie av Helsingborgs stads organisation och ett pågående utvecklingsprojekt, präglat av klimatrelaterade utmaningar. I följande diskussionsavsnitt ämnas frågeställningarna sättas i spel tillsammans med empiri och teori. Den första frågeställningen berör hur mål, prioriteringar och kunskap kommuniceras internt i organisationen och externt till medborgare. Den andra frågeställningen berör vilka organisatoriska utmaningar och intressekonflikter som präglar kommunikation kopplat till klimatrelaterade frågor

Att planera för klimatets konsekvenser är inget nytt problem. Det som däremot framstår som allt mer tydligt, inte minst utifrån studiens resultat, är att svårigheterna sällan är direkt kopplade till kunskapsbrist om vad som behöver göras. Det handlar istället om förutsättningarna och brist på struktur inom organisationen till stöd för tjänstepersonerna att faktiskt kunna genomföra stadens klimatambitioner. Helsingborgs stad är inget undantag. Kommunen har en ambitiös styrmodell och utifrån dokumentstudien kan det utläsas att de har tydliga klimatmål och ett brett landskap av styrdokument som tillsammans visar på en stark vilja att ta klimatfrågan på allvar. Samtidigt framträder en skillnad mellan vad dokumenten säger och vad som faktiskt får genomslag i det operativa arbetet. Klimatfrågan lyfts återkommande som en av kommunens viktigaste gemensamma utmaningar. Det genomsyrar styrdokumentet, återfinns i politiska riktlinjer och det finns tjänstepersoner vars specifika uppdrag är att driva det arbetet framåt. När studien närmar sig det praktiska arbetet framträder däremot en organisation där klimatfrågan sällan blir styrande i beslut, där ansvarsfördelningen i frågan är flytande och där genomslaget i praktiken till stor del beror på enskilda personers engagemang och närvaro i rätt skede. Ambitionen är inte problemet, utan är snarare som en konsekvens av de organisatoriska villkor som omger organisationen och klimatarbetet. Arbetet kräver långsiktighet i system som ofta präglas av kortsiktiga processer, tvärsektoriellt samarbete i organisationer som är formade kring avgränsade uppdrag, och gemensamt ansvarstagande i organisatoriska strukturer där ansvar traditionellt är individuellt och hierarkiskt. Det är i detta spänningsfall som den kommunala organisationens förutsättningar för klimatarbetet befinner sig och måste förstås, inte som ett isolerat implementeringsproblem, utan som en större fråga om hur samhällsplanering organiseras för att hantera en problematik som per definition är större än vad enskilda aktörer, förvaltningar eller styrdokument kan bära ensamt.

5.1 Mellan styrning och genomförande: organisatoriska utmaningar i klimatarbetet

Skiftet från government till governance (se Patsy Healey, 1993;2006) beskriver en utveckling från teknokratiska styrformer till mer kommunikativa, flexibla och demokratisk förändrade arbetssätt. Denna utveckling bygger på antagandet att komplexa samhällsfrågor hanteras bättre genom samverkan mellan flera aktörer och nivåer. Utifrån studiens empiri framträder dock en mer problematisk bild än den som framhålls av Healey (1992; 2006). När ansvar fördelas mellan fler aktörer utan att organisatoriska strukturer förändras i samma takt, uppstår nya utmaningar med samordningen. Detta blir särskilt tydligt i intervjustudien där den kommunala organisationen beskrivs som fortsatt präglad av tydliga förvaltningsgränser, sektoriserade uppdrag och hierarkiska beslutsvägar. Trots governance-ideal om horisontell samverkan bedrivs arbetet fortsatt inom organisatoriska stuprör. För klimatfrågan, som studien framhåller som tvärsektoriell till sin natur, innebär detta att ansvar lätt faller mellan organisatoriska nivåer och verksamhetsområden. Det skapas därmed ett glapp mellan strategiska ambitioner och operativt genomförande, vilket är faktorer som bekräftar tidigare forskning (Randrup et al. 2020) och som inom governance-dimensionen visar hur urban natur ofta hanteras genom separerade administrativa strukturer, vilket riskerar att skapa fragmenterade lösningar och begränsa långsiktig ekologisk samordning. Ett viktigt resultat från intervjustudien nyanserar däremot denna bild. Respondenterna beskriver inte en organisation som helt arbetar isolerat, utan snarare en organisation där samarbete sker frekvent, samtidigt som ansvarsfördelning och prioriteringar fortsatt är otydliga. Detta tyder på att organisatoriska utmaningar inte enbart handlar om frånvaro från samverkan utan om att samverkan inte automatiskt leder till att klimatmål prioriteras i slutliga beslut. Detta tyder på att organisatoriska utmaningar inte enbart handlar om frånvaro från samverkan utan om att samverkan inte automatiskt leder till att klimatmål prioriteras i det praktiska arbetet.

När ansvar förflyttas mellan nivåer blir styrdokument särskilt viktiga eftersom de förväntas skapa riktning och samordning. I den studerade litteraturen lyfts styrdokument fram som centrala verktyg för vertikal samordning (Hansen 2006; Hajer 2003). resultat från intervjustudien visar dock att dokumenten upplevs som generella, teoretiska och svåra att omsätta i praktiken. Samtidigt lyfts dokumentens flexibilitet fram som en styrka eftersom det skapar möjligheter för verksamheten att anpassa innehåll efter egna förutsättningar och syften. Utifrån denna iakttagelse framträder en komplex balansakt, att dokumenten behöver vara tillräckligt öppna för att fungera i olika verksamheter, men samtidigt tillräckligt konkreta för att förutsätta vägledning i det praktiska arbetet. När styrdokument lämnar stort tolkningsutrymme flyttas ansvaret för konkretisering nedåt i organisationen (Lipsky 2023; Sunding et al. 2025). I intervjustudien framhålls att denna översättning ofta sker på taktisk och operativ nivå, där tjänstepersoner tolkar hur klimatmål ska omsättas i deras specifika arbetsuppgifter. När denna översättning sker utan tillräcklig samordning uppstår variationer i hur målen förstås och prioriteras. Därmed förstås Helsingborgs stads bekymmer inte handla om brist på kunskap eller avsaknad av klimatmål, vilket avviker från Vujic et als slutsatser (2025). Tvärtom visar både dokumentstudien och intervjuerna att kommunen har omfattande styrdokument, etablerad extra kompetens och hög intern medvetenhet kring

klimatfrågorna. Trots detta indikerar resultatet att utmaningen ligger i hur kunskap omsätts konsekvent mellan organisatoriska nivåer och praktiska beslut. En möjlig förklaring till denna avvikelse är att tidigare forskning i området ofta behandlar klimatanpassning på en mer generell nivå, men denna studie synliggör lokala organisatoriska processer i en svensk kommunal kontext. Där institutionella strukturer redan kommit relativt långt.

Vidare poängteras det i tidigare forskning att bristande kommunikation över sektoriella nivåer utgör hinder för klimatanpassning (Vujic et al. 2025). Intervjustudien stödjer delvis detta resonemang då respondenterna beskriver återkommande utmaningar med samordning mellan förvaltningar. Av studien framkommer det dessutom att det råder otydligt ansvar och svårigheter med att föra klimatperspektiv genom hela planeringsskedjan. Detta blir särskilt tydligt i utvecklingsområdet Maria station etapp III när klimatfrågor integreras i planens tekniska utformning men kommuniceras desto mindre tydligt i dialogen med invånare eller mellan samtliga kommunala bekymmer.

Detta gör att kommunikation spelar en avgörande roll för den praktiska implementeringen. I intervjustudien framkommer att kommunikatörer ofta har kompetens att skapa samordning mellan organisatoriska nivåer men att deras involvering ofta sker sent och är beroende av att andra aktörer initierar processen. Samtidigt visar det sig att expertkunskap som samlas i projekt ofta tappar kraft när ansvar lämnas vidare mellan olika aktörer i processens olika skeden. Enligt en av respondenterna översätts kunskapen, omtolkas och riskerar att försvagas eftersom experterna inte följer hela projektet. Kritik av detta linjära synsätt går i linje med Sunding et al.s (2025) kritik av planeringsprocesser utan feedback mellan nivåer som stjälper möjlighet till anpassning och utveckling. I en större kontext kan problematiken med ständiga överlämningar försvåra holistisk styrning (Hansen 2006), något som både krävs men även är svårt i komplexa och osäkra frågor som klimatförändringar (Metzger 2021). I teorin menar Metzger att det krävs flexibla och adaptiva planeringsinsatser, vilket vi menar också understryks av resultaten från fallstudien i Helsingborg.

Förutsättningarna som en kommunal organisation som Helsingborgs stad har att arbeta med komplexa frågor är både goda och mindre goda. Sammantaget krävs flexibla och utvärderande planeringsinsatser för att möta komplexa frågor (Metzger et al. 2021, s.543-545). I Helsingborgs stad är möjligheterna mindre goda på grund av glapp i den organisatoriska strukturen, som begränsar implementeringen av styrdokument samt där vertikal och horisontell samverkan påverkas av avdelningarnas stuprör och linjära tankesätt. Detta ligger i linje med Sunding et al. (2025, s. 236) som problematiserar det linjära synsättet på planering och förvaltning där processen ofta förstås som en linjär kedja från planering till genomförande och underhåll, präglad av en top-down-logik och kortsiktig styrning. Konsekvensen blir att implementering i hög grad blir beroende av individuella initiativ, engagemang och informella arbetsinsatser, vilket är en av slutsatserna från intervjustudien. Samtidigt finns det goda förutsättningar eftersom intervjuerna vittnar om en stark vilja att driva klimatfrågan framåt inom organisationen. När genomförandet likväl vilar på enskilda eldsjälars synliggörs emellertid en organisatorisk sårbarhet. Flera respondenter beskriver, trots ett genuint intresse för klimatkommunikation, att de saknar formellt ägarskap över frågan och upplever

ett begränsat handlingsutrymme. Huruvida klimatkommunikation bedrivs i praktiken framstår därmed som beroende av både tjänstepersoners individuella engagemang och i vilken utsträckning projektets struktur faktiskt skapar förutsättningar för det.

Detta resultat utgör ytterligare en faktor som påverkar klimatarbetet på lokal kontext och bekräftar delvis tidigare forskning om att ekologisk implementering i urbana sammanhang beror på socio-ekologiska samband mellan natur och människa och att det krävs relation till naturen för att stödja långsiktiga hållbarhetsåtgärder (Randrup et al 2020; Christoffersen & Randrups (2024). Däremot förstås det, genom studiens resultat, att problematiken inte enbart handlar om kunskap utan att det beror på möjligheter att förverkliga detta inom en stram organisatorisk struktur som planerar linjärt (Sunding et al. 2025). Men eftersom studien spelar på kommunikationen som möjliggörare, visar intervjustudien att enskilda personer med just god förståelse för vikten av klimatåtgärder har större tendenser att agera kommunikativt därefter. Något som överensstämmer med Christoffersen och Randrups (2024) forskning om synsätt på förvaltare av biodiversitet.

Det väcker slutligen en bredare fråga om huruvida dagens kommunala organisation utformas för att hantera komplexa och långsiktiga frågor som klimatförändringar. Eftersom kommunens organisatoriska struktur främst är känslig för komplexa frågor, pekar vi inte på behovet av omfattande organisatoriska omstruktureringar. Istället synliggör resultat från studien att det finns ett behov av starkare samordning, tydligare ansvarsfördelning och mer integrerat arbetssätt där klimatfrågan behandlas som en viktig del i planeringsprocesser, snarare än ett separat tolkningsbart policyområde.

5.2 Kommunikativ klimatanpassning - en möjlig väg att stärka klimatarbetet

Helsingborgs stads klimatkommunikation kan idag tolkas utgå ifrån ett tydligt fokus på arbetssättet nudging. I intervjuerna beskriver flera av respondenterna hur klimatfrågan ofta paketeras i termer av hälsa, bekvämlighet eller effektivitet snarare än klimat, eftersom en direkt koppling riskerar att väcka motstånd snarare än engagemang. Detta bekräftar tidigare forskning av Weber (2017) samt Aberšek och Flogies (2022) om människors tendens att prioritera konkreta och kortsiktiga frågor framför abstrakta klimatproblem. Studiens resultat stärker därmed tidigare forskning om att ökad kunskap krävs samtidigt som kommunicerandet behöver göras mer konkret och relaterbart. Detta kan förstås som ett strategiskt val, men också som ett uttryck för att klimatkommunikationen ibland behöver anpassas och lindras in för att bli accepterat, vilket går i linje med nudging-teorin (Thaler & Sunstein 2018, s.8). Kommunikationsteorin innebär att medborgaren styrs mot ett önskvärt beteende, men utan att nödvändigtvis förstå varför förändringen egentligen behövs. Nudging är dessutom kontextbundet och skört med tanke på att det förutsätter rätt fysiska och sociala förutsättningar, samtidigt som det kräver ständig upprepning för att hålla beteendeförändringar vid liv. Utifrån denna förståelse och studiens empiri förstås kortsiktiga beteendemål passa i den politiskt styrda organisationens logik och mandatperiodernas rytm, men inte för klimatomställningen. För att kunna genomföra denna förändring krävs medborgare som förstår varför förändring är nödvändigt

och som är beredda att bära en del av ansvaret. Det är den robustheten, inte bara i den fysiska miljön utan hos människorna som avgör om omställningen blir möjlig.

Det pekar mot behovet av ett mer boostande förhållningssätt i klimatkommunikationen. Boosting syftar till att stärka människors egna förmåga att fatta informerade beslut över tid, snarare än att styra deras beteende i enskilda situationer (Grüne-Yanoff & Hertwig, 2016, s.152). I det avseendet är det ett mer långsiktigt robust tillvägagångssätt än nudging, men det förutsätter att människor upplever klimatfrågan som relevant och begriplig. Det är här utmaningen är. Klimatfrågan är abstrakt, långsiktig och konkurrerar i vardagen med frågor som känns mer akuta, vilket utifrån intervjustudien kan kopplas till trygghetsfrågor och ekonomiska begränsningar. Kunskap leder automatiskt inte till handling och kommunikation som inte är förankrad i sammanhang där människor känner igen sig riskerar att inte nå fram. Utifrån intervjustudien blir det tydligt att tjänstepersonerna är skickliga på att identifiera målgrupper och anpassa budskap därefter, men att hela tiden anpassa sig utifrån människan påverkar vilken kunskap som kommer ut. Baserat på vetenskapen om att medborgarnas kunskap och intresse skiljer sig, framkommer det i intervjustudien att Helsingborgs stad arbetar med en situationsbaserad klimatkommunikation genom exempelvis geografiskt inramade betalannonser på sociala medier. Enligt studiens kommunikativa teorier är detta en metod som är fördelaktig för just klimatkommunikation som anses vara kontextberoende (Vujic et al. 2025, s.5).

Genom intervjustudien förstås beteendeförändringar mot Helsingborgs stads medborgare göras genom kapacitetshöjande insatser i huvudsak i projektmiljöer, som dock främst når medborgare med befintligt intresse och engagemang. Utifrån förståelser från teori och tidigare forskning kan det sammantaget uppfattas att det i mötet med de grupper som saknar förkunskap och ännu inte är engagerade, som ramarna sätts för hur långt kommunen kan komma i sitt klimatarbete. Det räcker därmed inte med mer kommunikation. Det krävs en kommunikation som går bortom ensidig informationsspridning och i stället aktivt skapar engagemang, relevans och delaktighet hos de berörda, och som ger utrymme för dialog och förståelse snarare än envägskommunikation.

Internt arbetar Helsingborgs stad aktivt med att stärka klimatkunskapen genom temadagar, utbildningar och informella kunskapskanaler, men denna kompetensutveckling sker vid sidan av den ordinarie verksamheten och stannar i huvudsak inom organisationen. Det visar på en drivkraft och en vilja att utvecklas men kan även bli en strukturell svaghet, då kunskapen ofta stannar inom specifika grupper (Therkildsen, 2008, s.14) och sprids genom personberoende initiativ. Kunskapen riskerar att stanna inom de organisatoriska stuprören, snarare delas över nivåer och bli en del av organisationens gemensamma förhållningssätt (Sunding et al. 2025, s.240). Det gör organisationen sårbar och skapar ett glapp mellan den interna kunskapsspridningen och den externa kommunikationen. Utifrån fallstudiens empiri möter medborgaren kommunen främst genom lagstyrda moment som samrådsprocesser där deltagande kräver både tid och förkunskap. I praktiken kan medborgaren därför tolkas som en mottagare snarare än deltagare och antas följa informationsunderskottsmodellen (Vujic et al. 2025, s.3), trots att styrdokumentet betonar delaktighet och stärkt demokrati för att nå förändring. Detta berör både organisering av

klimatearbetet och formandet av klimatkunskap eftersom teknokratiska och fragmenterade planeringsprocesser också begränsar medborgarens involveringsgrad (Healey 1992, s.145-146; Hansen et al. 2006, s.1,4).

Utifrån detta väcks en grundläggande fråga som studien återkommande kommer till: varför behöver vi egentligen klimatkommunikation och varför saknas en utvecklad klimatkommunikation när viljan och kunskapen redan tycks finnas inom organisationen? Respondenternas utsagor pekar på att problemet inte handlar om brist på engagemang, utan om att ansvaret för klimatkommunikationen är otydligt fördelat. Den styrningsstruktur som fungerar väl i många andra frågor tycks inte räcka till här. Detta eftersom klimatfrågan både är komplex och tvärsektoriell för att rymmas inom den ordinarie ansvarslogiken. När det blir oklart vem som ska ta ansvar blir kommunikationen något som ingen riktigt äger, trots att det är ett av de enklaste verktygen som kommunen faktiskt har tillgång till.

Den interna dimensionen av kommunikationsmodellen Boosting (Grüne-Yanoff & Hertwig, 2016, s.152) är därmed minst lika viktig som den externa. Det är tjänstepersonerna som i praktiken tolkar styrdokumentet och omsätter det i konkreta beslut (Lipsky 2023, s.18; Sunding et al. 2025, s.235-236). Det är också i övergången från taktiskt till operativ nivå som implementeringen sker och klimatambitionerna antingen förverkligas eller förlorar kraft. Utifrån vår förståelse handlar det mer om att boosta internt arbetssätt därför inte enbart om kompetensutveckling, utan om att skapa en gemensam förståelse och samsyn kring klimatfrågan. Detta kan minska det tolkningsutrymme som idag gör att klimataspekter riskerar att förhandlas bort i enskilda projekt. Det saknas tydliga förväntningar och gemensamma riktlinjer. Att systematiskt delge kunskap kan därför fungera som ett sätt att tydliggöra vilka kompetenser och arbetssätt som förväntas inom organisationen, vilket i sin tur kan stärka tjänstepersoners självförtroende och minska variationen i tillämpningen.

För att sätta klimatkommunikation inom kontexten för långsiktig planeringspraktik, ämnar studien att vidga boosting-begreppet genom att mynta begreppet Kommunikativ klimatanpassning baserat på vad som identifierats inom ramen för denna studie, både utifrån det teoretiska ramverket, tidigare forskning och insamlad empiri från Helsingborgs stad. Klimatanpassningar handlar om att ändra något för att hantera konsekvenser av klimatförändringarna. För oss innebär det inte endast fysiska ändringar, utan omfattar allt som kräver ändring. Anpassningen handlar med andra ord om så mycket mer än om fysiska attribut utan vad som krävs för att få igenom det. Vi menar att det krävs förståelse och tydlighet mellan tjänstepersoner samt någon form av arena för att möjliggöra detta. Genom att bruka begreppet Kommunikativ klimatanpassning inom kommunalt fysiskt klimatarbete antas ingen kommunikationsstrategi i snäv mening utan begreppet grundas i boosting-begreppets förhållningssätt och inställning till kunskapsbyggande för långsiktiga resultat. Detta är något som bygger vidare på tidigare forskningens betonande av kunskap som mänsklig resiliens. Kommunikativ klimatanpassning ämnar vidare att grundas i möjligheterna att adressera organisatoriska brister som leder till att tjänstepersoner arbetar parallellt (Sunding et al. 2025, s.240). Det fokuserar på att klimatfrågan inte enbart kan hanteras som en teknisk eller administrativ

angelägenhet, utan behöver bli ett gemensamt ansvar som delas av både tjänstepersoner och medborgare.

En kommunikativ klimatanpassning innebär att klimatfrågan kommuniceras som en klimatfråga, att kunskap kommuniceras på ett sätt som bygger tillit och förståelse i båda riktningarna. Det är likaså ett demokratiskt åtagande. I slutändan är det medborgarna som formar de politiska förväntningarna och som i förlängningen avgör vilket handlingsutrymme kommunen ges att driva klimatfrågan framåt. Medborgare som saknar förståelse för klimatarbetets betydelse och innebörd är inte bara svåra att engagera, de blir också svåra att styra tillsammans med i en demokratisk mening. I detta sammanhang blir boosting inte endast en metod för kunskapsspridning, det skapar förutsättningar att stärka den mänskliga resiliens som kunskap innebär (Shrestha et al. 2025, s.2-3). Det blir ett uttryck för en grundläggande tillit till att människor kan förstå och ta ansvar när de får rätt förutsättningar. Det ger medborgarna en ärlig chans att orientera sig i vad som är viktigt, vad gäller våra gemensamma levnadsmiljöer för framtida generationer. Det handlar likaså om att bygga ett ömsesidigt förtroende där både organisationen och medborgarna ges förutsättningar och förtroende att fatta välgrundade beslut.

Eftersom en kommunal organisation i Helsingborgs stads storlek försvårar överblick och samordning (Sunding et al. 2025, s.242) saknas viktiga förutsättningar för att driva komplexa frågor som klimatkommunikation. Därmed anses det finnas ett behov av nya arenor för att möjliggöra detta, en utveckling av förståelse om policyskapande som arena för framtidsvisioner (Hajer et al. 2003, s.96). Av studien uppfattas ett behov av plats där kunskap, engagemang, dialog och ansvar kan mötas. Att möjliggöra detta utanför de befintliga ramarna som organisationen har kräver hårt arbete, en stark vilja och innovativa lösningar, något som vidare diskuteras i kommande avsnitt.

5.3 Mellan flexibilitet och fragmentering: projektifiering som möjlighet för långsiktigt klimatarbete

Ett centralt resultat i studien är att utmaningarna med utvecklingen av bostadsområdet som ingår i Maria station etapp III, inte enbart handlar om tekniska frågor som uppkommer vid bebyggelse på åkermark och vilka klimatanpassningsåtgärder som krävs för att möjliggöra exploatering. Det handlar om ett större perspektiv såsom hur klimatfrågor kommuniceras, organiseras och prioriteras inom den kommunala planeringsprocessen. Det empiriska materialet visar att den studerade planprocessen präglas av flera parallella kommunikationsformer där information ofta rör sig mellan olika organisatoriska nivåer utan att nödvändigtvis skapa gemensam förståelse. Den formella kommunikationen sker genom planbestämmelser, styrdokument och kartmaterial där juridiska krav översätts till tekniska lösningar. Utifrån intervjustudien sker intern kommunikation parallellt mellan förvaltningar där ansvar, prioriteringar och resurser kontinuerligt förhandlas och misstolkas. Den externa kommunikationen sker främst genom formella samrådsprocesser där invånare i stor utsträckning möter färdiga förslag snarare än att ges möjlighet att delta i tidigare skeden av planeringen. Sammantaget synliggör detta en situation där klimatfrågan riskerar att förlora kraft i

övergången mellan strategiska mål, organisatorisk samordning och praktiskt genomförande (Sunding et al. 2025, s.235-236; Lipsky 2023, s.18).

Detta kan förstås i relation till Healeys förståelse av governance (1992; 2006), där komplexa samhällsutmaningar förutsätter samverkan mellan flera aktörer snarare än linjära beslutsstrukturer. Trots att kommunal styrning i teorin har rört sig från *government* till *governance* visar studiens resultat att planeringspraktiken fortfarande präglas av stuprörsliknande arbetssätt där olika verksamheter arbetar parallellt snarare än integrerat. Komplexa samhällsproblem kräver arenor där aktörer kan utveckla gemensamma problemförståelser och bygga förtroende kring långsiktiga frågor (se Hajer 2003, s.94-96). När sådana arenor saknas riskerar klimatanpassning att reduceras till isolerade åtgärder snarare än att integreras som en del av stadsplaneringens långsiktiga riktning. Detta tydliggörs i intervjumaterialet där flera respondenter beskriver att frågor som upplevs som mer direkta och konkreta ofta prioriteras högre än långsiktiga klimatrelaterade risker.

Mot denna bakgrund framstår projektifiering inom Maria station etapp III som särskilt intressant och betydelsefull, vilket går i linje med Therkildsens (2008, s.14) förståelse om projekt som legitimitet och mobiliserare av resurser. Intervjustudien visar att det främst är inom projektbaserade sammanhang som tjänstepersoner upplever att det finns handlingsutrymme att samla resurser, avsätta tid och dela kunskap över organisatoriska gränser. Etappen som just nu är i en tidig utvecklingsfas har stor potential till att skapa en tillfällig arena där klimatfrågor kan konkretiseras och där övergripande styrdokument kan översättas till mer praktiska diskussioner om hur framtidens boendemiljöer bör utformas. Detta särskilt relevant i utvecklingsprojektet som enligt studien kommer att omvandlas från mjukgjord åkermark till bostadsområde med vattenmagasinering.

Vi menar att projektformen möjliggör ett mer experimentellt arbetssätt där nya lösningar kan testas utan att den ordinarie organisationsstrukturen behöver förändras i grunden. Detta ligger i linje med resonemang om hur tjänstepersoners handlingsutrymme formas av organisatoriska villkor och hur flexibilitet kan uppstå i mötet mellan policy och praktik (se Lipsky 2023, s.18,40,48). Det empiriska materialet pekar samtidigt på att Maria station etapp III rymmer särskilda förutsättningar att fungera som en testbädd för nya former av klimatkommunikation. Eftersom området fortfarande befinner sig i ett utvecklingsskede finns möjlighet omvärdera vilken roll en process bör ha. Exempelvis skulle projektet kunna agera arena för att kommunicera hur framtidens robusta boendemiljöer faktiskt behöver utformas i relation till klimatförändringar. Flera respondenter beskriver att projektet skulle kunna användas för att tydligare kommunicera varför blågröna lösningar implementeras, hur de fungerar och vilken roll invånare själva spelar i utvecklingen av långsiktigt hållbara miljöer. Här blir klimatkommunikation inte enbart en fråga om informationsöverföring, utan även ett sätt att skapa platsanknytning och förståelse för framtida klimatrisker. Detta ligger nära teoretiska resonemang om att klimatkommunikation producerar social mening, samt att dialogbaserade kommunikationsformer kan utveckla kunskap genom interaktion mellan aktörer.

Samtidigt synliggör studien flera risker med att förlita sig på projektifiering som lösning. Ett återkommande resonemang i intervjuerna är att kunskap och erfarenheter riskerar att stanna inom det enskilda projektet och inte integreras i den ordinarie verksamheten. Den flexibilitet som gör projekt attraktiva riskerar därmed att förstärka kortsiktighet om lärdomar inte integreras i mer permanenta strukturer. Detta blir särskilt problematiskt i relation till klimatanpassningens långsiktiga karaktär. Teorin packar upp klimatanpassning som ett policyområde präglad av djup osäkerhet där beslut måste fattas trots att framtida konsekvenser inte fullt ut går att förutse (Metzger et al. 2021, s.543-544). För att hantera denna osäkerhet krävs därför inte enbart flexibla projekt, utan även organisatoriska strukturer som möjliggör kontinuerligt lärande över tid.

Med den pågående klimatkrisen (IPCC 2023, s.43) märks ett stort behov av att stärka klimatfrågans genomslag och utrymme i fysisk planering. Studien visar däremot att den kommunala organisationen inte har förutsättningar att fullt ut bearbeta detta. Både i den interna kommunikationen och i kommunikationen gentemot medborgarna, som är viktiga aktörer i klimatarbetet. Vi menar på att det behövs talas mer om klimatet i fler sammanhang och utveckla en robusthet hos invånare såväl som tjänstepersoner. Det är då att vi har möjlighet att få en förändring i hur vi hanterar och arbeta med komplexa problem i en kommunal organisation, aktören som faktiskt har handlingsutrymmet och till att faktiskt få till ett holistiskt angreppssätt. I grund och botten är det ansvarstagandet som är både problemet och möjligheten för implementering av klimatarbetet. Genom att föreslå kommunikativ klimatanpassning som väg framåt i Helsingborgs stads klimatarbete, skapas bättre förutsättningar för beteendeförändring och ansvarstagande för komplexa och långsiktiga frågor som klimatarbetet innebär.

Klimatrelaterade frågor påverkar både dagens och framtidens människor och bör vara viktiga för levande i den antropocena tidsepoken. Kommunen har både stort nationellt och lokalt ansvar att förverkliga det arbetet, samt handlingsutrymmet för att förverkliga det i linje med allmänintresset. Sammantaget visar studiens resultat att den centrala utvecklingspotentialen inte enbart handlar om att skapa fler klimatanpassningsprojekt, utan om att dels utmana ramarna som governance skapar för horisontell och vertikal samordning i klimatarbetet. Dels handlar det om att se kommunikation som sammanbindande länk genom att utveckla synen på den interna och externa klimatkommunikationen från nudging till kommunikativ klimatanpassning. Dessutom handlar det om att våga utmana inbitna strukturer. Maria station etapp III framstår i detta avseende som en konkret möjlighet att testa nya arbetssätt, men projektets långsiktiga betydelse avgörs ytterst av om de erfarenheter som skapas får genomslag utanför projektets egna ramar. Det är först när kommunikationen mellan förvaltningar stärks, ansvar tydliggörs och invånare inkluderas i högre grad som projektifiering kan bidra till den långsiktiga omställning som klimatanpassningsarbetet kräver.

5.4 Slutsatser och vidare forskningsmöjligheter

Syftet med denna studie har varit att genomlys vilken roll kommunikation spelar i det långsiktiga klimatarbetet inom kommunal planering, med fokus på hur klimatrelaterad kunskap förmedlas, tolkas och omsätts i praktiken. Fallstudien i detta arbete utgörs av att studera intern och extern kommunikation av klimatarbetet inom Helsingborgs stad som kommunal organisation, konkretiserat genom utvecklingsområdet Maria Station etapp III. Genom denna avgränsning har studien kunnat belysa hur klimatkommunikation fungerar i både strategiska och operativa skeden, samt hur organisatoriska strukturer påverkar möjligheterna att bedriva ett integrerat och långsiktigt klimatarbete.

Studien visar att klimatmålen kommuniceras genom styrdokument, interna utbildningar och informella kanaler, men att denna kommunikation i hög grad är personberoende och fragmenterad. Kunskap sprids ofta genom individuella initiativ snarare än genom etablerade strukturer, vilket gör att klimatfrågan riskerar att tappa kraft i övergången mellan organisatoriska nivåer. Klimatkommunikationen begränsas av stuprörsstrukturer mellan förvaltningar, otydligt ansvar och linjära projektprocesser där expertkunskap försvagas i överlämningar. Klimatfrågan konkurrerar dessutom med frågor som upplevs mer akuta, vilket gör att långsiktiga risker och komplexa frågor ofta prioriteras ned. Externt dominerar ett nudging-orienterat arbetssätt där klimatfrågan paketeras i termer av hälsa, trivsel eller effektivitet snarare än som klimatfråga. Detta skapar kortsiktigt engagemang men inte den långsiktiga förståelse som krävs för att medborgare ska kunna agera i linje med klimatmålen.

Det har blivit förstått att klimatkommunikationens utveckling kräver tydligare ansvarsfördelning, starkare samordning och ett mer boostande förhållningssätt som stärker både tjänstepersoners och invånares förmåga att förstå och agera i klimatfrågan. Möjliga vägar framåt för Helsingborgs stad handlar om att utmana den normativa inställningen till klimatkommunikation och nyttja boosting-teorin, som grundas i att komplexa problem löses tillsammans genom att dela kunskap. Även om kommunen är en demokratisk organisation hanteras komplexa, men livsviktiga, frågor på många sätt teknokratiskt. Det krävs att medborgarna är med för att verklig förändring ska kunna ske. Inte endast att kommunen ovanifrån arbetar med kommunikativa mekanismer för att ändra beteende. Att involvera Helsingborgarna i beslut, processer och kunskapsbilder skapar möjlighet att öka invånarnas engagemang och ansvarskänsla för boendemiljöerna. En stad är i ständig förändring och trots att styrningssättet har gått från ett government till governance finns det fortfarande ett top-down tankesätt som innebär att medborgaren följer med i förändringen utan att knytas an till den. En stad är en gemenskap, inte en relation mellan olika hierarkier. För att omvärdera detta yrkar denna uppsats till att fylla det mellanrum som bildas både mellan tjänstepersoner i den horisontella planeringen och mellan kommun och medborgare. Detta föreslås göras genom kommunikativ klimatanpassning, som är ett förslag på konkretisering av boosting inom kommunal planeringspraktik.

Studien visar också att Helsingborg inte är ensam i sina utmaningar. Alla kommuner bär samma lagstadgade ansvar och står inför liknande komplexiteter. Klimatfrågan handlar inte om att lösa enskilda projekt, utan om att forma framtidens platser och skapa robusthet både i den byggda miljön och hos de människor som bor i den. För att nå dit krävs att fler förstår varför klimatfrågan är akut att hantera, inte i framtiden, utan nu. Kommunen har ett unikt handlingsutrymme genom planmonopolet, sin kunskap och sin närhet till invånarna, men förändring kan endast ske när både organisationen och medborgarna delar förståelsen för klimatfrågans betydelse. Invånare är inte bättre rustade än den plats de bor på, och verklig förändring kräver att ansvar och kunskap delas mellan nivåer, professioner och samhällsaktörer.

Vidare föreslås att kommunen bör nyttja det kommunikativa sammanhang som projekt i tidig fas erbjuder, med andra ord den kontext, nyfikenhet, resurser som skapar potential med projekt. Genom att pröva den kommunikativa klimatanpassningen inom ramen för den bekanta projektformen, kan en ny arena skapas för förvaltningar och tjänstepersoner att arbeta på samma villkor inom och utifrån samma målbilder mot ett fullföljt klimatarbete. När organisationen skapar utrymme för eldsjälarna att omsätta sin kunskap i praktiken stärks förutsättningarna för långsiktiga och självförstärkande effekter i klimatarbetet. Projektifieringen framträder som både en möjlighet och en risk. Maria station etapp III visar att projekt kan fungera som tillfälliga arenor där klimatfrågor konkretiseras, där kunskap delas och där tjänstepersoner får utrymme att arbeta mer integrerat än i den ordinarie organisationen. Samtidigt riskerar projekt att isolera lärdomar om de inte förs vidare och institutionaliseras i mer permanenta strukturer. Projekt kan dock skapa möten som annars inte sker i en linjär och stuprörspreglad organisation, och därmed bidra till att olika mål, intressen och professioner faktiskt möts.

Vidare forskning

Komplexa problem har otaligt olika lösningar, det finns många sätt att adressera komplexa problem, det är både en fördel men också en utmaning när arbetssättet inte är konkretiserat. Det vi i denna uppsats kommer fram till är en början på en lösning, vi yrkar till handlingskraft när det känns som att det inte finns någon lösning. Denna studie öppnar upp för flera intressanta forskningsvägar. En första inriktning skulle kunna vara att fördjupa sig i hur kunskap rör sig genom den kommunala organisationen, från nationell policynivå till den enskilda brukaren. Ett sådant perspektiv skulle möjliggöra en analys av hur kunskap delas, omtolkas och förändras i varje led, i syfte att förstå varför kommunikationsgap uppstår och hur dessa kan motverkas. Den andra riktningen berör mottagarperspektivet, det vill säga invånarna som mottagare av den externa klimatkommunikationen. Det vore värdefullt att utforska vad som engagerar invånare i klimatfrågan och hur deras förståelse av klimatfrågan påverkar deras vilja att stödja klimatarbetet. Till sist hade jämförande studier mellan kommuner av olika storlek och med skilda organisatoriska förutsättningar varit ett intressant forskningsområde. Det skulle kunna bidra med ökad kunskap om hur handlingsutrymme, resurser och organisatoriska strukturer påverkar möjligheterna att bedriva ett långsiktigt klimatarbete, samt hur dessa förutsättningar varierar mellan olika kommuner.

5.5 Metoddiskussion

Studiens avgränsning till en enskild fallstudie innebär vissa metodologiska begränsningar, särskilt vad gäller överförbarhet och risken att resultaten blir starkt kontextbundna. Flyvbjerg (2006) problematiserar dock flera vanliga invändningar mot fallstudiemetodik. Han menar bland annat att kontextberoende kunskap inte bör betraktas som mindre värdefull än generell teori, särskilt inom samhällsvetenskapliga studier där organisatoriska processer formas av lokala institutionella förutsättningar (ibid.s. 224-225). Vidare argumenterar han för att ett strategiskt valt enskilt fall kan bidra till analytisk generalisering, särskilt när fallet är informationsrikt och synliggör centrala mekanismer (ibid.s. 226-230). Detta var en central utgångspunkt i valet av Maria station etapp III, där flera organisatoriska beroenden, hållbarhetsmål och kommunikativa utmaningar sammanföll i samma planeringsprocess. Flyvbjerg betonar även att fallstudier inte enbart används för att generera hypoteser, utan även kan bidra till teoriutveckling och prövning (ibid. S.229-230). I denna studie användes teorier om governance, organisatoriska stuprör och implementering som analytiska verktyg för att förstå empirin, samtidigt som materialet i vissa avseenden utmanade de initiala teoretiska antagandena. Slutligen framhåller Flyvbjerg att fallstudiens styrka ligger i dess närhet till verkliga situationer, där forskaren genom djupgående analys kan fånga komplexitet som annars riskerar att gå förlorad i mer generaliserande studier (ibid. s.235-240). I denna studie var det kombinationen av dokumentanalys och semistrukturerade intervjuer som möjliggjorde denna närhet, där dokumenten gav inblick i hur klimatmål formuleras på organisationsnivå, medan intervjuerna fångade hur dessa tolkas och omsätts i det dagliga arbetet. Tillsammans synliggjorde metoderna hur målkonflikter, organisatoriska stuprör och informella kommunikationsvägar påverkar klimatarbetet i praktiken, på ett sätt som hade varit svårt att fånga genom mer standardiserade metoder. Resultaten bör däremot förstås som analytiska insikter snarare än generella slutsatser, eftersom andra kommuner än Helsingborg kan präglas av andra institutionella förutsättningar.

Valet av Helsingborgs stad och Maria station etapp III som konkretisering av fallet är inte oproblematiskt och är något som förtjänas att diskuteras öppet. Maria station etapp III valdes utifrån sina fysiska förutsättningar och på grund av kontaktpersonen från Helsingborgs stads rekommendation, snarare än utifrån en systematisk jämförelse av möjliga studieobjekt. Efter intervjustudien har det däremot framkommit att detaljplaneprocessen i Maria station etapp II i hög grad har påverkats av andra överväganden än klimatfrågan, såsom politisk känslighet, ekonomiska avvägningar och sociala intressen som alla har tagit stort utrymme i processen. Det går således att ifrågasätta hur representativt just detta område är för en studie om klimatkommunikation, eftersom processens utformning och prioriteringar i hög grad har påverkats av andra faktorer. Det innebär också att de observationer och den kritik som studien riktar mot klimatkommunikationen inte nödvändigtvis ger en helt rättvisande bild. Det kan finnas välgrundade skäl till att klimatfrågan i vissa fall fått begränsat utrymme i den aktuella processen, vilket primärt inte behöver förklaras av brister i klimatkommunikationen.

Ytterligare en aspekt att beakta är att Maria station etapp III är ett utvecklingsområde i pågående process, vilket medför en särskild känslighet som skiljer sig från studier av avslutade fall. Eftersom detaljplanen för Maria station etapp III ännu inte har vunnit laga kraft, befinner sig respondenterna i ett skede där beslut, avvägningar och konflikter fortfarande är öppna frågor. Det kan ha inneburit en viss återhållsamhet i vad som delats eftersom det som sägs om ett pågående projekt bär en annan tyngd än reflektioner över något som redan är slutfört och kan beaktas med viss distans. Samtidigt är det just denna aktualitet som utgör en av studiens starkaste kvaliteter. Snarare än att rekonstruera hur klimatkommunikationen har fungerat, har studien kunnat undersöka hur den faktiskt fungerar i realtid och under de villkor som råder. Dessa två dimensioner av processens aktualitet, både dess begränsande och möjliggörande, bör vägas mot varandra vid läsningen av studiens resultat.

Urvalet av respondenter skedde genom en kombination av målstyrt urval och snöbollsmetoden, vilket motiveras av Bryman et al. (2025, s.231) som menar att det är ett lämpligt urval när urvalet styrs av deltagarnas relevant snarare än av statistisk representativitet. En konsekvens av detta är däremot att urvalet riskerar att bli snävt och styrt av de nätverk som de första kontakterna öppnade. Studien hade möjligen kunnat gett en annan bild om respondenter från flera förvaltningar hade inkluderats, till exempel mark- och exploateringsförvaltningen eller stadsledningsförvaltningen. Detta hade kunnat bidra med ett bredare perspektiv och en mer generell förståelse av frågan. Därtill saknas i studien inblick i medborgarnas syn på klimatkommunikation. Den initiala ambitionen var att även inkludera detta perspektiv, men studiens tidsmässiga begränsningar medgav inte detta, då intervjuerna med tjänstepersonerna visade sig vara mer omfattande än förväntat. Det är däremot viktigt att erkänna att detta även innebär en begränsning i förhållande till studiens teoretiska utgångspunkter. Vujic et al. (2025, s.4-5) såväl som Ballantyne (2016, s.332) understryker att klimatkommunikationens påverkan formas av mottagarens värderingar, erfarenheter och sociala sammanhang. Utan kunskap om hur kommunikationen faktiskt tas emot av invånare förblir en dimension av kommunikationens faktiska genomslag outforskad.

Slutligen bör det nämnas att studiens arbetsprocess har präglats av en icke-linjäritet som i sig kan ses som metodologiskt relevant att reflektera över. Byte av handledare, skiftande fokus under arbetets gång innebar återkommande omvärderingar av vad som var relevant för studiens syfte, vilket skapade ett fragmenterat förlopp med perioder av osäkerhet. I efterhand kan följande perioder däremot ses som en del av den analytiska mognaden snarare än som ineffektivitet, där insikter och förståelse successivt byggts upp även när processen inte upplevdes som produktiv. Detta speglar den abduktiva processens inneboende karaktär, men ställer också krav på oss som författare att utveckla en gemensam förståelse för hur arbetet värderas och integreras när det inte är linjärt.

Arbetsfördelning

Den större delen av arbetet har utförts gemensamt och vuxit fram i nära samarbete. Den arbetsfördelning som förekommit har främst rört teori- och empirihanteringen. Följande delar har bearbetats parallellt men med god kommunikation och löpande samverkan. Anja Lunderquist ansvarade för teoriavsnittet medan Elin Bjerhage formulerade resultatdelen. Resterande delar av arbetet har vi utformat tillsammans.

6. Tabellförteckning

Tabell 1. Översikt över styrdokument som ingått i dokumentstudien 16

Tabell 2. Översikt över respondenterna som deltagit i intervjustudien.....19

7. Figurförteckning

Figur 1. Tre inbördes relationer inom NBT. (Randrup et al. (2020). Tre inbördes relationer inom NBT. (Randrup et al. (2020). The three interrelations in NBT. [illustration]. <https://doi.org/10.1007/s11252-020-00964-w> [2026-02-18] 12

Figur 2. Programmatisk samordningsmodell. (Sunding et al. (2020).). Programmatic alignment model. [illustration].<https://doi.org/10.1007/s42532-025-00214-3> [2026-02-18] 22

Figur 3. Helsingborgs stads organisation. (Helsingborg stad (2024a). [illustration].<https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2023/04/helsingborgs-stads-organisation-2023-04.pdf> [2026-05-04] 28

Figur 4. Helsingborgs stads styrmodell. (Helsingborgs stad (2025a). [illustration].<https://helsingborg.se/kommun-och-politik/sa-styrs-helsingborg/stadens-styrmodell/> [2026-05-04] 28

Figur 5. Karta över Helsingborg. (Lantmäteriet (2024). [Satellitkartan].<https://helsingborg.se/kommun-och-politik/sa-styrs-helsingborg/stadens-styrmodell/> [2026-05-04] 29

Figur 6. Planprogram för del av fastigheten BERGA 1:8 m.fl. (Stadsbyggnadsförvaltningen (2008). [Illustration]. [2026-05-04] 30

Figur 7. Karta över del av Maria station. (Lantmäteriet (2024). [Satellitkartan].<https://helsingborg.se/kommun-och-politik/sa-styrs-helsingborg/stadens-styrmodell/> [2026-05-04] 31

Figur 8. Illustrationsbild över planområdet. (Stadsbyggnadsförvaltningen (2024). [Illustration] [2026-03-18].https://media.legacy.icatserver.io/ark/yoda/external/helsingborg/icatserver3483907aa55da044df4fa0da26a1ab0af3316b5767b6dd637b63ce2db0f260a6b3f7af0486d8a1385523fccd39b54bac7ac1502c70a5426019686cd3b41e5284_pr_detaljplanfrfastighetenberga1_9mflmariastationetappiii_icat70007.pdf 31

Figur 9. Planprocessen över detaljplanen över Berga 1:9 mfl, Maria station etapp III. (Stadsbyggnadsförvaltningen (2024). [Illustration]. [2026-05-06]. <https://media.legacy.icatserver.io/ark/yoda/external/helsingborg/icatserver3483907aa55da044df4fa0da26a1ab0af3316b5767b6dd637b63ce2db0f260a6b3f7af0486d8a1385523fccd39b54bac7ac1502c70a5>

426019686cd3b41e5284_pr_detaljplanfrfastighetenberga1_9mflmariastationetappiii_icat70007.pdf
.....32

8. Referenser

Aberšek, B. & Flogie, A. (2022). *Human awareness, energy and environmental attitudes*. Springer.

Alvesson, M., & Skoldberg, K. (2018). *Reflexive methodology*. (Vols. 1-0). SAGE Publications Ltd, <https://doi.org/10.4135/9781036211523> (Hämtad 2026-04-20).

Andersson-Sköld, Y., Klingberg, J., Gunnarsson, B. & Thorsson, S. (2018). Metod förbedömning och värdering av ekosystemtjänster i staden (VEKST), Handbok version 1.0. Göteborgs universitet, rapport C123.

<https://www.mistraurbanfutures.org/sites/mistraurbanfutures.org/files/Metod%C3%B6r%C3%B6mning%20och%20v%C3%A4rdering%20version%201.0%20januari%202018.pdf>. (Hämtad 2026-01-22).

Ballantyne, A.G. (2016). Climate change communication: what can we learn from communication theory? *WIREs Climate Change*, 7, 329–344. doi: 10.1002/wcc.392

Boverket (2022). Översvämning skyfall. https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/hansyn/miljo_klimat/klimatrisker/bedom/hotkartor/skyfall/ (Hämtad 2026-01-22).

Brady, MV & Malmström, N 2023, Att bygga på åkermark – ett hot mot framtida livsmedelsförsörjning? *AgriFood Fokus*, no. 2023:9. <https://www.agrifood.se/publication.aspx?fKeyID=2140>. (Hämtat 2026-01-28).

Bryman, A., Clark, T., Foster, L. & Sloan, L. (2025). *Brymans samhällsvetenskapliga metoder*. (Fjärde upplagan). Stockholm: Liber.

Christoffersen, L. & Randrup, T. (2024). Negotiating wilder nature: developing a views-of-nature typology. *Environmental Research Communications*, 6, 125021.

Colding, J., Gren, Å., & Barthel, S. (2020). The Incremental Demise of Urban Green Spaces. *Land*, 9(5), 162. <https://doi.org/10.3390/land9050162> (Hämtad 2026-01-22).

Copernicus (2025). GLOBAL CLIMATE HIGHLIGHTS 2024; *Copernicus: 2024 is the first year to exceed 1.5°C above pre-industrial level*. <https://climate.copernicus.eu/copernicus-2024-first-year-exceed-15degc-above-pre-industrial-level> (Hämtad 2026-01-21).

Creutzig, F. & Reisch, L.A. (2024). A joint research agenda for climate action bridges behavioral sciences and urban planning. *Communications psychology*, 2 (1). <https://doi.org/10.1038/s44271-024-00143-z>

Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. (Upplaga 2). Stockholm: Liber.

de Jong, K.; Albin, M.; Skärbäck, E.; Grahn, P.; Björk, J. (2012). Perceived green qualities were associated with neighborhood satisfaction, physical activity, and general health: results from a cross-sectional study in suburban and rural Scania, southern Sweden. *Health & Place*, 18 (6): 1374–1380.

Flyvbjerg, B. (2006). *Five Misunderstandings About Case-Study Research*. *Qualitative Inquiry*, 12(2), 219–245. <https://doi.org/10.1177/1077800405284363> .(Hämtad 2026-05-16).

Fraembs, T.V. & Drobnič, S. (2024). Ill-informed or ideologically driven? Climate change awareness and denial in Europe. *Population and environment*, 46 (3). <https://doi.org/10.1007/s11111-024-00462-7> (Hämtad 2026-04-08).

Grüne-Yanoff, T., Hertwig, R. Nudge Versus Boost: How Coherent are Policy and Theory?. *Minds & Machines* 26, 149–183 (2016). <https://doi.org/10.1007/s11023-015-9367-9> (Hämtad 2026-03-18)

Hall, M., Hedlund, K., Ingimarsdóttir, M. (red) 2022. *Markanvändning för en klimat positiv framtid*. CEC Rapport Nr 07. Centrum för miljö- och klimatvetenskap, Lunds universitet.

Hajer, M. A. (2003). A frame in the fields: policymaking and the reinvention of politics. I M. A. Hajer & H. Wagenaar (Red.), *Deliberative policy analysis: Understanding governance in the network society* (pp. 88–110). Cambridge University Press

Hansen, C. J. (2006a). *Learning interdependence and mutual trust in environmental policy integration: Three cases of urban transport governance* (Paper presented at International Sustainable Development Research Conference). Aalborg University.

Hansen, C. J., Nielsen, T. S., & Hovgesen, H. H. (2006b). *The Highway, Urban Development and Governance: Planning and policy along motorways* (Traffic Days at Aalborg University 2006). Aalborg University.

Haaland, C. & van den Bosch, C. C. (2015). Challenges and strategies for urban green-space planning in cities undergoing densification: *A review*. *Urban Forestry & Urban Greening*, 14(4). <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2015.07.009> (Hämtad 2026-02-17).

Harboe, Thomas (2013). *Grundläggande metod: den samhällsvetenskapliga uppsatsen*. 1. uppl. Malmö: Gleerup

Healey, P. (1992). Planning through Debate: The Communicative Turn in Planning Theory. *The Town Planning Review*, 63(2), 143–162. <http://www.jstor.org/stable/40113141>

Helsingborgs stad (2014). *Grönstrukturprogram, Klimat, luft och vatten*.
https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2014/10/Gronstrukturprogram_sid89_128_webb-sbf.pdf
(Hämtad 2026-05-07).

Helsingborg stad (2021). *ÖP 2021: Översiktsplan för Helsingborgs stad*.
<https://media.helsingborg.se/uploads/networks/4/sites/151/2021/12/op2021-texthandlingen-low.pdf>
(Hämtad 2026-05-06).

Helsingborgs stad (2022). *Plan för lika möjligheter 2022-2027*.
https://media.helsingborg.se/uploads/networks/4/sites/141/2025/10/plan-for-lika-mojligheter-uppdaterad_final-2025.pdf (Hämtad 2026-05-06).

Helsingborg stad (2024a). *Kommunens organisation*. <https://helsingborg.se/kommun-och-politik/kommunens-organisation/>. (Hämtad 2026-05-02).

Helsingborgs stad (2024b). *Klimat- och energiplan för Helsingborg 2025-2030*.
<https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2024/12/klimat-och-energiplan-2025-2030.pdf> (Hämtad 2026-05-06)

Helsingborgs stad (2024c). *Handlingsplan för stadens träd*.
<https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2024/10/handlingsplan-stadens-trad-antagen-240926-webb-sbf.pdf> .(Hämtad 2026-05-07).

Helsingborg stad (2025a). *Stadens styrmodell*. <https://helsingborg.se/kommun-och-politik/sa-styrs-helsingborg/stadens-styrmodell/>. (Hämtad 2026-05-02).

Helsingborgs stad (2025b). *Livskvalitetsprogrammet 2025-2027, Styrdokument för hållbar utveckling*.
<https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2025/11/livskvalitetsprogram-2025-2027.pdf> .(Hämtad 2026-05-06).

Helsingborgs stads(2026). *Statistik*. <https://helsingborg.se/kommun-och-politik/statistik/>. (Hämtad 2026-05-02).

Helsingborgs stad (u.å). *Pågående detaljplaner: 69/2024*.
<https://helsingborg.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=df3788cd99874f278a02e8591184b631&find=69/2024>. (Hämtad 2026-05-02).

Hertwig, R., & Grüne-Yanoff, T. (2017). Nudging and boosting: Steering or empowering good decisions. *Perspectives on Psychological Science*, 12(6), 973–986.

Herzog, M. S. & Hertwig, R. (2025). Boosting: Empowering Citizens with Behavioral Science. *Annual Review Psychology*. 76:851-881. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-020924-124753>

IPCC (2023). Secions. In: *Climate Change 2023: Synthesis Report*. Contribution of Working Groups I, II and III to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Geneva, Switzerland, pp. 35-115, doi: 10.59327/PCC/AR6-9789291691647

Johannessen, Asbjørn, Tufte, Per Arne & Christoffersen, Line (2020). *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Upplaga 2 Stockholm: Liber

Johansson C, Jahn J, Elving W (2024), "Guest editorial: Communication research advancing sustainable development". *Journal of Communication Management*, Vol. 28 No. 1 pp. 1–14, doi: <https://doi.org/10.1108/JCOM-02-2024-168> (Hämtad 2026-03-20).

Jordbruksverket (2025). *Jordbruksstatistisk sammanställning 2025*.
<https://jordbruksverket.se/om-jordbruksverket/jordbruksverkets-officiella-statistik/jordbruksverkets-statistikrapporter/statistik/2025-06-19-jordbruksstatistisk---sammanstallning-2025> (Hämtad 01-24)

Karaliotas, L & Bettini, G. (2016). *Urban resilience, the local and the politics of the Anthropocene: reflections on the future of the urban environment*. DOI 10.4337/9781784712266.00009.

Klimatpolitiska rådet (2025). *Klimatpolitiska rådets rapport 2025*. Nr.8.
<https://www.klimatpolitiskaradet.se/wp-content/uploads/2025/03/klimatpolitiskaradetsrapport2025.pdf>.
(Hämtad 2026-05-16).

Lipsky, M. (2023). *Street-level bureaucracy : dilemmas of the individual in public services*. [Malmö]: MTM.

Maleknia, R. & Zamani, N. (2025). Extending the knowledge-attitude-practice model to exploring the role of environmental literacy in shaping ecotourists' pro-environmental behavior. *Acta psychologica*, 261.
<https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2025.105910>

Metzger, J., Carlsson Kanyama, A., Wikman-Svahn, P., Mossberg Sonnek, K., Carstens, C., Wester, M., & Wedebrand, C. (2021). The flexibility gamble: challenges for mainstreaming flexible approaches to climate change adaptation. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 23(4), 543–558.
<https://doi.org/10.1080/1523908X.2021.1893160>

Mont, O., Lehner, M., & Heiskanen, H. (2014) *Nudging – Ett verktyg för hållbara beteenden?* Rapport 6642, Stockholm: Naturvårdsverket.

Patel, R. & Davidson, B. (2019). *Forskningsmetodikens grunder : att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Femte upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Pissourios, I. (2014). Top-down and Bottom-up Urban and Regional Planning: Towards a Framework for the Use of Planning Standards. *European Spatial Research and Policy*. 21. 83-99. DOI: [10.2478/esrp-2014-0007](https://doi.org/10.2478/esrp-2014-0007).

Randrup, T.B., Buijs, A., Konijnendijk, C.C. & Wild, T. (2020). Moving beyond the nature-based solutions discourse: introducing nature-based thinking. *Urban Ecosyst* 23, 919–926. <https://doi.org/10.1007/s11252-020-00964-w>

Regeringens skrivelse 2024/25:96. *Ny strategi för levande och trygga städer*.
<https://www.regeringen.se/contentassets/7b8cfa42805d4858957f31d44b4f9849/ny-strategi-for-levande-och-trygga-stader-skr.-20242596.pdf>. (Hämtad 2026-05-16).

Scott D. Campbell and Moira Zellner, Wicked Problems, Foolish Decisions: Promoting Sustainability through Urban Governance in a Complex World Symposium: Governing Wicked Problems, 73 Vanderbilt Law Review 1643 (2020) Available at: <https://scholarship.law.vanderbilt.edu/vlr/vol73/iss6/3> .(Hämtad 2026-02-18).

SFS 1999:1229. *Inkomstskattelagen*

SFS 2010:900. *Plan- och bygglagen*

SFS 2017:720. *Klimatlagen*

SFS 2017:725. *Kommunallagen*

Shrestha, R., Kadel, R., Shakya, S., Nyachhyon, N., & Mishra, B. K. (2025). *Awareness and Understanding of Climate Change for Environmental Sustainability Using a Mix-Method Approach: A Study in the Kathmandu Valley*. Sustainability (Switzerland), 17(7), 1–25. [hps://doi.org/10.3390/su17072819](https://doi.org/10.3390/su17072819) (Hämtad 2026-04-26).

SMHI (2026). *Nya data visar att 2025 var det tredje varmaste året som hittills registrerats*.
<https://www.smhi.se/nyheter/nyheter/2026-01-14-nya-data-visar-att-2025-var-det-tredje-varmaste-aret-som-hittills-registrerats> (Hämtad 2026-05-18).

Sveriges Kommuner och Regioner. (2025). *Miljöarbetet i regionerna 2025: Nyckeltalsrapport*.<https://skr.se/download/18.68eb143f1997f604aeca940d/1759042114964/Miljoarbetet-i-regionerna-2025.pdf>. (Hämtad 2026-05-16).

Sunding, A., Sang, Å.O., Nilsson, K. et al. Planning and managing urban green infrastructure for human health: perspectives on collaboration and implementation from four Nordic cities. *Socio Ecol Pract Res* 7, 233–252 (2025). <https://doi.org/10.1007/s42532-025-00214-3>

Stadsbyggnadsförvaltningen (2008). Planprogram för del av fastigheten BERGA 1:8 m.fl.

- Stadsbyggnadsförvaltningen (2020). *Detaljplan för del av fastigheten Berga 1:9 m.fl. Maria station etapp III; Underlag för planuppdrag*.
https://media.legacy.icatserver.io/ark/yoda/external/helsingborg/icatserver216c1cce4932e944598db16ad6f506dfe598de34e97c19db610d2c5b01508d8b855979390674fedb98cc384c0d1b42ff811858bb469ed03508c5b7f0d3553298_pr_berga1_9mariastation_planuppdrag70007.pdf. (Hämtad 2026-02-25).
- Stadsbyggnadsförvaltningen (2024). *Detaljplan för del av fastigheten Berga 1:9 m.fl. Maria station etapp III; Planbeskrivning*.
https://media.legacy.icatserver.io/ark/yoda/external/helsingborg/icatserver3483907aa55da044df4fa0da26a1ab0af3316b5767b6dd637b63ce2db0f260a6b3f7af0486d8a1385523fccd39b54bac7ac1502c70a5426019686cd3b41e5284_pr_detaljplanfrfastighetenberga1_9mflmariastationetappiii_icat70007.pdf. (Hämtad 2026-02-25).
- Thaler, R. H., & Sunstein, C. R. (2018). *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness* (Rev. and expanded ed.; Digital talbok, DAISY 2.02). MTM. (Inläst ur Penguin-utgåvan från 2009)
- Therkildsen, H. P., Hansen, C. J., & Lorentzen, A. (2008). *The experience economy and the transformation of urban governance and planning* (Case: Frederikshavn). Aalborg University / European Planning Studies (working paper)
- Tyréns (2022). *Utvärdering av Mariastadens blågröna lösningar*.
https://media.helsingborg.se/uploads/networks/1/2021/11/utvardering-mariastaden-slutrapport_liten.pdf
 (Hämtad 2026-02-25).
- Vujic, I., Lenzholzer, S., Carsjens, G. J., Brown, R. D. & Tavares, S. G. (2025). Communicating Urban Climate: An International Overview. *City and Environment*, 28, 1-24.
<https://doi.org/10.1016/j.cacint.2025.100248>.
- Weber, Elke U. (2017). Breaking Cognitive Barriers to a Sustainable Future. *Nature Human Behaviour* 1(1): 1–2. <https://doi.org/10.1038/s41562-016-0013>
- Westin, M., Joosse, S. & Lindmarker, J. (2021). *Nudging och medborgardeltagande i hållbar stadsplanering*.
- Widarsson, L-E. (2016). *Dagvattenplanering och dess betydelse för att motverka översvämningar*. Vattensamverkan 2016.
https://www.edsviken.se/files/contentFiles/dokument/evenemang/20160310/Lars_Erik_Widarsson.pdf. (Hämtad 2026-01-21).
- Wright, C., Nyberg, D., Rickards, L., & Freund, J. (2018). Organizing in the Anthropocene. *Organization*, 25(4), 455-471. <https://doi.org/10.1177/1350508418779649> (Original work published 2018)

9. Muntliga referenser; respondenter

Planarkitekt (1) vid stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborgs stad (2026). Intervju 18 mars.

Planarkitekt (2) vid stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborgs stad (2026). Intervju 18 mars.

Projektledare vid stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborgs stad (2026). Intervju 24 mars.

Landskapsarkitekt vid stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborgs stad (2026). Intervju 25 mars.

VA-ingenjör vid NSVA (2026). Intervju 26 mars.

Klimatstrateg vid stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborgs stad (2026). Intervju 31 mars.

Kommunikatör vid miljöförvaltningen i Helsingborgs stad (2026). Intervju 31 mars.

Kommunikatör vid stadsbyggnadsförvaltningen i Helsingborgs stad (2026). Intervju 8 april.

10. Bilagor

10.1 Bilaga 1; Intervjuguide

Intervjuguide; Helsingborg stad, planerare involverade i MS Etapp III

Information för respondent

Det är okej att inte svara på någon fråga om det inte känns bekvämt. Det är bara vi som kommer ha tillgång till ljudinspelningen, efter att den har transkriberats, så kommer den att raderas. Det vi transkriberar kommer att skickas på mail för godkännande innan detta används i masteruppsatsen. Du kan när som helst innan uppsatsen har godkänts och publicerats dra tillbaka din medverkan i studien.

Bakgrundsfrågor

1. Om ej anonym: Namn, Ålder, Utbildningsnivå, Befattning, Tidigare befattning/arbetsplats
2. Kan du kortfattat berätta om din yrkesverksamma bakgrund och arbetsroll/arbetsuppgifter på Helsingborgs stad

Styrning och organisatoriska strukturer

3. Berätta om kommunens arbete med att sprida kunskap om klimatarbete (klimatanpassning).
4. Hur fungerar samordningen och samarbetet mellan olika förvaltningar i klimatrelaterade frågor?
5. Upplever ni att det finns skillnader i prioriteringar eller förståelse om klimatrelaterade frågor mellan olika enheter? Hur märks det?

Kommunikation och kunskap

Intern kommunikation

6. Hur kommuniceras mål och prioriteringar kring klimatarbete internt?
7. Hur upplever du att kunskap om klimatanpassning delas inom organisationen?
8. Upplever du att den interna kommunikationen påverkar hur olika hållbarhetsområden prioriteras och vägs mot varandra i planeringsprocessen?
 - a. Kan du ge exempel?

Kommunikation med medborgarna

9. Hur arbetar ni med att kommunicera klimatarbete till invånare?

Prioriteringar och intressekonflikter

10. Hur upplever du att kommunikationen kring klimatanpassning påverkar arbetet i planeringsprocessen?
11. Vilka typer av intressekonflikter uppstår i planeringen kopplat till klimatfrågan, och hur hanteras de?

Om projektet Maria station etapp III

Du som är involverad som....i Maria station etapp 3

12. Hur ser det ut när ett projekt som MS etapp III inleds?
13. Hur har din kompetens och erfarenhet kommit till uttryck i arbetet med projektet?
14. Kan ni berätta hur ni arbetar med styrdokument i just detta projekt?

Avslutande fråga

15. Finns det något ytterligare du vill lägga till som vi inte tagit upp under intervjun?

10.2 Bilaga 2; Samtyckesblankett

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Institutionen för landskapsarkitektur,
planering och förvaltning

SAMTYCKE OCH INFORMATION

2026-03-17

Samtycke och information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU

När du samtycker till att delta i studentarbete *Att tala om klimatet; Kommunikationens betydelse för integreringen av sociala och ekologiska värden i planeringspraktiken* innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men om du inte samtycker till att dina personuppgifter behandlas kan du inte delta i studentarbetet. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Dina kontaktpersoner för detta arbete är student Elin Bjerhage, elin.bjerhage@gmail.com och student Anja Lunderquist, anja.lunderquist@icloud.com. Du kan också kontakta handledaren Victoria Sjöstedt, victoria.sjostedt@slu.se.

Vi samlar in följande uppgifter om dig: Namn, Ålder, Utbildningsnivå, Befattning, Tidigare befattning/arbetsplats, Mailadress, Mailkommunikation, Ljudinspelning från intervjutillfälle och transkribering av det. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s student ska kunna genomföra sitt studentarbete *Att tala om klimatet; Kommunikationens betydelse för integreringen av sociala och ekologiska värden i planeringspraktiken* med god vetenskaplig kvalitet. Dina personuppgifter kommer inte att överföras till andra organisationer eller företag utanför SLU.

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att gallras. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsombudet på dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

☐ Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

Underskrift

Datum

Namnförtydligande

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Anja Lunderquist har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☒ JA, jag, Elin Bjerhage har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.